

Zakon o parničnom postupku

SL SFRJ 4/77, 36/77, 6/80, 36/80, 43/82, 69/82, 58/84, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90, 35/91, i NN 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14, 70/19

DIO PRVI OPĆE ODREDBE

Glava prva OSNOVNE ODREDBE

Članak 1. (NN 117/03)

Ovim se Zakonom uređuju pravila postupka na temelju kojih sud raspravlja i odlučuje u sporovima o osnovnim pravima i obvezama čovjeka i građanina, o osobnim i obiteljskim odnosima građana te u radnim, trgovačkim, imovinskim i drugim građanskopravnim sporovima, ako zakonom nije za neke od tih sporova određeno da u njima sud rješava po pravilima kojega drugog postupka.

Članak 1.a (NN 70/19)

Ovim Zakonom osigurava se provedba sljedećih akata Europske unije:

- **Uredba (EZ) br. 1393/2007** Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima (»dostava pismena«), i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 (SL L 324, 10. 12. 2007.), u daljnjem tekstu: Uredba 1393/2007.;
- **Uredba Vijeća (EZ) br. 1206/2001** od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica u izvođenju dokaza u građanskim ili trgovačkim stvarima (SL L 174, 27. 6. 2001.), u daljnjem tekstu: Uredba 1206/2001.;
- **Uredba (EZ) br. 1896/2006** Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uvođenju postupka za europski platni nalog (SL L 399, 30. 12. 2006.), u daljnjem tekstu: Uredba br. 1896/2006.;
- **Uredba (EZ) br. 861/2007** Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti (SL L 199, 31. 7. 2007.), u daljnjem tekstu: Uredba br. 861/2007.;
- **Uredba (EU) br. 2015/2421** Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2015. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 861/2007 o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti i Uredbe (EZ) br. 1896/2006 o uvođenju postupka za europski platni nalog (SL L 341, 24. 12. 2015.).

Članak 2.

U parničnom postupku sud odlučuje u granicama zahtjeva koji su stavljeni u postupku.

Sud ne može odbiti da odlučuje o zahtjevu za koji je nadležan.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda

Članak 3.

Stranke mogu slobodno raspolagati zahtjevima koje su stavile u tijeku postupka.

One se mogu odreći svog zahtjeva, priznati zahtjev protivnika i nagoditi se.

Sud neće uvažiti raspolaganja stranaka koja su u suprotnosti s prisilnim propisima i pravilima javnog morala.

Članak 4.

Sud odlučuje o tužbenom zahtjevu, u pravilu, na temelju usmene, neposredne i javne rasprave.

Članak 5.

Sud će svakoj stranci dati mogućnost da se izjasni o zahtjevima i navodima protivne stranke.

Samo kad je to ovim Zakonom određeno, sud je ovlašten da odluči o zahtjevu o kome protivnoj stranci nije bila dana mogućnost da se izjasni.

Članak 6.

Parnični postupak vodi se na hrvatskom jeziku i uz uporabu latiničnog pisma ako za uporabu u pojedinim sudovima nije zakonom uveden koji drugi jezik ili koje drugo pismo.

Članak 7.

Stranke su dužne iznijeti činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve i predložiti dokaze kojima se utvrđuju te činjenice.

Sud je ovlašten utvrditi činjenice koje stranke nisu iznijele i izvesti dokaze koje stranke nisu predložile samo ako posumnja da stranke idu za tim da raspolažu zahtjevima kojima ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 3.), ako zakonom nije drugačije određeno.

Sud ne može svoju odluku utemeljiti na činjenicama i dokazima o kojima strankama nije dana mogućnost da se izjasne.

SUDSKA

PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda

Članak 8.

Koje će činjenice uzeti kao dokazane, odlučuje sud prema svom uvjerenju na temelju savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza zasebno i svih dokaza zajedno, a i na temelju rezultata cjelokupnog postupka.

SUDSKA

PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda

Članak 9.

Stranke i umješaci su dužni pred sudom govoriti istinu i savjesno se koristiti pravima koja su im priznata ovim zakonom.

Članak 10. (NN 117/03, 84/08, , 25/13, 70/19)

Sud, stranke i drugi sudionici moraju nastojati da se postupak provede bez odugovlačenja, u razumnom roku i sa što manje troškova. Sud je dužan onemogućiti svaku zlouporabu prava u postupku.

Sud će kazniti novčanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna fizičku osobu, odnosno od 2.500,00 do 50.000,00 kuna pravnu osobu koja teže zlouporabi prava koja joj pripadaju u postupku, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Novčana kazna iz stavka 2. ovoga članka može se izreći stranci i umješacu, a njihovom zastupniku ako je on odgovoran za zlouporabu prava.

Novčanu kaznu izriče prvostupanjski sud. Izvan ročišta za glavnu raspravu kaznu izriče sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća.

Ako sud koji odlučuje o pravnom lijeku posumnja da je koja od osoba koje sudjeluju u postupku teže zlorabila prava koja joj pripadaju u postupku, naložit će prvostupanjskom sudu da provjeri je li takva zloraba počinjena.

U slučaju iz stavka 5. ovoga članka sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskoga suda izreći će novčanu kaznu ili će rješenjem utvrditi da nije počinjena teža zloraba prava. Prijepis svoje odluke prvostupanjski će sud uvijek dostaviti sudu iz stavka 5. ovoga članka.

Kada kažnjena osoba ne plati izrečenu novčanu kaznu u ostavljenom roku ili o tome bez odgađanja ne obavijesti sud, sud će u daljnjem roku od osam dana na rješenje o izrečenoj novčanoj kazni staviti potvrdu o ovršnosti te rješenje dostaviti Financijskoj agenciji radi izravne naplate novčane kazne provedbom ovrhe na novčanim sredstvima kažnjene osobe.

Ako Financijska agencija u roku od godine dana od dana primitka rješenja iz stavka 2. ovoga članka ne provede ovrhu na novčanim sredstvima kažnjene osobe u skladu s odredbama zakona koji uređuje provedbu ovrhe na novčanim sredstvima u cjelokupnom iznosu izrečene novčane kazne, dostavit će rješenje iz stavka 2. ovoga članka nadležnoj ispostavi Područnog ureda Porezne uprave prema prebivalištu, odnosno sjedištu kažnjene osobe radi prisilne naplate izrečene novčane kazne prema propisima o prisilnoj naplati poreza.

Ako kažnjena osoba nema prebivalište, odnosno sjedište na području Republike Hrvatske, Financijska agencija će dostaviti rješenje iz stavka 2. ovoga članka ispostavi Područnog ureda Porezne uprave prema sjedištu suda koji je donio rješenje iz stavka 2. ovoga članka.

Naplaćena novčana kazna uplaćuje se na račun prihoda državnog proračuna Republike Hrvatske, dok će se o izvršenju naplati obavijestiti sud.

Žalba izjavljena protiv rješenja o novčanoj kazni, ne odgađa provedbu tog rješenja.

Ako u roku od godine dana od dana primitka rješenja iz stavka 2. ovoga članka ne uspije naplatiti novčanu kaznu, nadležna ispostava Područnog ureda Porezne uprave će o nenaplaćenoj novčanoj kazni za fizičku osobu obavijestiti sud koji je donio rješenje, nakon čega će se novčana kazna izrečena fizičkoj osobi zamijeniti kaznom zatvora po pravilima kaznenog prava o zamjeni novčane kazne kaznom zatvora, o čemu će odluku donijeti sud koji je izrekao novčanu kaznu. Ako se novčana kazna izrečena pravnoj osobi ne naplati u roku od godine dana od dana primitka rješenja iz stavka 2. ovoga članka, ta će se kazna prisilno naplatiti po pravilima kaznenog prava.

Ako je rješenje o izricanju novčane kazne ukinuto ili preinačeno, osoba kojoj je naplaćena izrečena novčana kazna može u roku od tri mjeseca od primitka tog rješenja u istom postupku zatražiti od suda da naloži Republici Hrvatskoj isplatu neosnovano naplaćenog iznosa novčane kazne. Ako taj zahtjev bude podnesen nakon isteka toga roka, sud će ga odbaciti. Zahtjev za isplatu temeljem rješenja kojim se nalaže Republici Hrvatskoj isplata neosnovano naplaćenog iznosa novčane kazne podnosi se ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.

SUDSKA PRAKSA DO 2019

Članak 11. (NN **25/13**)

Stranku koja se iz neznanja ne koristi pravima što joj pripadaju prema ovom zakonu sud će upozoriti koje parnične radnje može poduzeti.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, stranku koja je pravna osoba ili fizička osoba koja obavlja određenu registriranu djelatnost, sud neće upozoriti koje parnične radnje može poduzeti ako se radi o sporu u vezi s njezinom djelatnošću.

Članak 12.

Kad odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadležni organ (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Odluka suda o prethodnom pitanju ima pravni učinak samo u parnici u kojoj je to pitanje riješeno.

U parničnom postupku sud je u pogledu postojanja kaznenog djela i kaznene odgovornosti učinioca vezan za pravomoćnu presudu kaznenog suda kojom se optuženik oglašava krivim.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Rješenje, Presuda, Presuda

Članak 13. (NN 117/03, 25/13)

Sudski savjetnici ovlaštteni su u prvom stupnju provoditi parnični postupak, ocjenjivati dokaze i utvrđivati činjenice. Na temelju tako provedenog postupka sudski savjetnik podnosi sucu kojeg na to ovlasti predsjednik suda, pisani prijedlog na temelju kojeg sudac donosi odluku. U uvodu odluke navest će se da je odluka donesena na temelju prijedloga sudskog savjetnika.

Ako ne prihvati prijedlog kojeg mu je dao sudski savjetnik, nadležni sudac će sam provesti postupak.

Sudski savjetnici u parničnom postupku su ovlaštteni provoditi postupak i predlagati sucu odluku u sporovima za isplatu novčane tražbine, ako vrijednost predmeta spora ne prelazi 100.000,00 kuna, odnosno u trgovačkim sporovima ako vrijednost predmeta spora ne prelazi 500.000,00 kuna.

U drugostupanjskom postupku i postupku povodom izvanrednih pravnih lijekova sudski savjetnici referiraju o stanju spisa i pripremaju nacрте odluka.

Članak 14.

Ako za pojedine radnje nije zakonom određen oblik u kome se mogu poduzeti, stranke poduzimaju parnične radnje u pisanom obliku izvan ročišta ili usmeno na ročištu.

Glava druga NADLEŽNOST I SASTAV SUDA

1. Zajedničke odredbe

Članak 15.

Sud ocjenjuje, po službenoj dužnosti, odmah poslije primitka tužbe, je li nadležan i u kojem je sastavu nadležan.

To ocjenjivanje nadležnosti obavlja se na temelju navoda u tužbi i na temelju činjenica koje su sudu poznate. Ako se tijekom postupka promijene okolnosti na kojima je utemeljena nadležnost suda, sud koji je bio nadležan u vrijeme podnošenja tužbe ostaje i dalje nadležan i ako bi zbog tih promjena bio nadležan drugi sud iste vrste ili sud druge vrste, ako zakonom nije izrijekom drugačije određeno.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 16. (NN 117/03)

Sud do pravomoćnosti odluke, po službenoj dužnosti, pazi ide li rješavanje spora u sudsku nadležnost.

Kad sud u tijeku postupka, do pravomoćnosti odluke, utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud nego kakav drugi domaći organ, oglasit će se nenadležnim, ukinut će provedene radnje u postupku i odbaciti tužbu.

Kad sud u tijeku postupka, do pravomoćnosti odluke, utvrdi da za rješavanje spora nije nadležan sud u Republici Hrvatskoj, po službenoj dužnosti proglasit će se nenadležnim, ukinut će provedene radnje u postupku i odbaciti tužbu, osim u slučajevima u kojima nadležnost suda u Republici Hrvatskoj ovisi i pristanku tuženika, a tuženik je dao svoj pristanak.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Rješenje, Rješenje

Članak 17. (NN 117/03, 25/13)

Sud se može po službenoj dužnosti oglasiti stvarno nenadležnim najkasnije do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari.

U povodu prigovora tuženika o stvarnoj nenadležnosti sud se može oglasiti stvarno nenadležnim samo ako je tuženik taj prigovor podnio najkasnije do upuštanja u raspravljanje o glavnoj stvari.

Protiv rješenja višeg suda prvog stupnja kojim se oglasio stvarno nadležnim te protiv rješenja kojim se taj sud oglasio stvarno nenadležnim i predmet ustupio nižem sudu prvog stupnja iste vrste nije dopuštena žalba.

Nakon upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari, sud jedne vrste može se po službenoj dužnosti ili u povodu prigovora tuženika oglasiti stvarno nenadležnim za predmete iz nadležnosti suda druge vrste samo kada je to zakonom izrijekom određeno.

Članak 18. (NN 117/03)

Kad sudsko vijeće u tijeku postupka ili predsjednik vijeća na pripremnom ročištu, po službenoj dužnosti ili u povodu prigovora stranaka, utvrdi da je riječ o sporu koji treba da sudi sudac pojedinac istog suda, postupak će se nakon pravomoćnosti tog rješenja nastaviti pred sucem pojedincem, i to po mogućnosti pred predsjednikom tog vijeća kao sucem pojedincem. Sudac pojedinac vezan je za pravomoćnu odluku kojom mu se predmet ustupa u nadležnost.

U slučaju iz stavka 1. ovog članka vijeće može, prema stanju postupka, odlučiti da predmet ne ustupi sucu pojedincu, već da ono samo provede postupak. Protiv te odluke vijeća nije dopuštena žalba.

Odredbe st. 1. i 2. ovog članka primjenjivat će se i kad se u tijeku postupka pred vijećem promijene okolnosti ili tužitelj smanji tužbeni zahtjev, tako da bi spor trebalo da sudi sudac pojedinac.

Ako je vijeće donijelo odluku o sporu koji je trebalo da sudi sudac pojedinac, ta se odluka ne može pobijati zbog toga što odluku o sporu nije donio sudac pojedinac.

Kad sudac pojedinac u tijeku postupka, po službenoj dužnosti ili u povodu prigovora stranaka, nađe da je za suđenje nadležno vijeće istog suda, postupak će se nastaviti pred vijećem. Protiv tog rješenja suca pojedinca nije dopuštena žalba.

Članak 19.

Do donošenja odluke o glavnoj stvari sud će rješenjem obustaviti parnični postupak ako utvrdi da bi postupak trebalo provesti po pravilima izvanparničnog postupka. Postupak će se nakon pravomoćnosti rješenja nastaviti po pravilima izvanparničnog postupka pred nadležnim sudom.

Radnje što ih je proveo parnični sud (uviđaj, vještačenje, saslušavanje svjedoka i dr.) te odluke koje je donio taj sud nisu bez važnosti samo zato što su poduzete u parničnom postupku.

Članak 20. (NN 117/03, 25/13)

Sud se može, u povodu prigovora tuženika, proglasiti mjesno nenadležnim, ako je prigovor podnesen najkasnije do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari.

Sud se može proglasiti, po službenoj dužnosti, mjesno nenadležnim samo kad postoji isključiva mjesna nadležnost nekoga drugog suda najkasnije do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 21. (NN 117/03, 25/13)

Nakon pravomoćnosti rješenja kojim se oglasio nenadležnim (članak 17. i 20.) sud će ustupiti predmet nadležnom sudu ili jednom od više izberivo nadležnih sudova.

Sud kome je predmet ustupljen kao nadležnom nastaviti će postupak kao da je kod njega bio pokrenut.

Ako je odluka o nenadležnosti bila donesena na glavnoj raspravi, sud kome je predmet ustupljen zakazati će glavnu raspravu i postupiti kao da se rasprava drži pred sudom u izmijenjenom sastavu (članak 315. stavak 3). Ako je odluka o nenadležnosti bila donesena na pripremnom ročištu, neće se zakazati novo pripremno ročište ako sud kojem je predmet ustupljen smatra da ono nije potrebno s obzirom na radnje poduzete na prijašnjem pripremnom ročištu.

Parnične radnje nenadležnog suda (uviđaj, vještačenje, saslušavanje svjedoka i dr.) nisu bez važnosti samo zato što ih je poduzeo nenadležni sud.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 22. (NN 117/03)

Ako sud kome je predmet ustupljen kao nadležnom smatra da je nadležan sud koji mu je predmet ustupio ili koji drugi sud, dostaviti će predmet sudu koji treba da riješi taj sukob nadležnosti, osim ako nađe da mu je predmet ustupljen zbog očite pogreške, a trebalo je da bude ustupljen kojem drugom sudu, u kom će slučaju predmet ustupiti drugom sudu i o tome obavijestiti sud koji mu je predmet ustupio.

Sud iz stavka 1. ovoga članka kome je predmet ustupljen kao nadležnom može, po službenoj dužnosti ili na prijedlog koje od stranaka, postupiti u skladu s tom odredbom najkasnije na prvom ročištu koje je održao nakon što mu je predmet ustupljen.

Kad je u povodu žalbe protiv odluke prvostupanjskog suda kojom se on oglasio mjesno nenadležnim odluku donio drugostupanjski sud, za tu je odluku vezan u vezi s nadležnošću i sud kome je predmet ustupljen, ako je drugostupanjski sud koji je odluku donio nadležan za rješavanje sukoba nadležnosti između tih sudova.

Odluka drugostupanjskog suda o stvarnoj nenadležnosti prvostupanjskog suda vezuje svaki sud kome se kasnije isti predmet ustupi, ako je drugostupanjski sud nadležan za rješavanje sukoba nadležnosti između tih sudova.

Članak 23. (NN 117/03)

Sukob nadležnosti između sudova iste vrste rješava zajednički neposredno viši sud.

Sukob nadležnosti između sudova razne vrste rješava Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Sukob nadležnosti iz stavka 1. i 2. ovoga članka rješava sudac pojedinac nadležnog suda.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 24.

O sukobu nadležnosti može se odlučiti i kad se stranke prije toga ne izjasne o nadležnosti.

Dok se ne riješi sukob nadležnosti, sud kome je predmet ustupljen dužan je poduzimati one radnje u postupku za koje postoji opasnost od odgode.

Protiv rješenja kojim se odlučuje o sukobu nadležnosti nije dopuštena žalba.

Članak 25. (NN 117/03)

Svaki sud obavlja radnje u postupku na svom području, ali iznimno, iz opravdanih razloga, sud može poduzeti pojedine radnje i na području drugog suda. O tome će se obavijestiti sud na čijem je području poduzeta radnja.

Članak 26. (NN 117/03)

U pogledu nadležnosti sudova u Republici Hrvatskoj za suđenje strancima koji uživaju pravo imuniteta u Republici Hrvatskoj i za suđenje stranim državama i međunarodnim organizacijama važe pravila međunarodnog prava.

U slučaju sumnje o postojanju i opsegu prava imuniteta objašnjenje daje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

2. Nadležnost sudova u sporovima s međunarodnim elementom

Članak 27.

Sud u Republici Hrvatskoj nadležan je za suđenje kad je njegova nadležnost u sporu s međunarodnim elementom izričito određena zakonom ili međunarodnim ugovorom. Ako u zakonu ili međunarodnom ugovoru nema izričite odredbe o nadležnosti suda u Republici Hrvatskoj za određenu vrstu sporova, sud u Republici Hrvatskoj nadležan je za suđenje u toj vrsti sporova i kad njegova nadležnost proizlazi iz odredaba zakona o mjesnoj nadležnosti suda u Republici Hrvatskoj.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članci 28. do 32. prestali važiti

3. Stvarna nadležnost

Članak 33.

U parničnom postupku sudovi u Republici Hrvatskoj sude u granicama svoje stvarne nadležnosti određene zakonom.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 34. (NN 117/03, 57/11, 70/19)

Općinski sudovi u parničnom postupku uvijek sude u prvom stupnju u sporovima:

1. o uzdržavanju,
2. o postojanju ili nepostojanju braka, o poništenju i rastavi braka,
3. o utvrđivanju ili osporavanju očinstva ili materinstva,
4. o tome s kojim će roditeljem dijete živjeti i o roditeljskoj skrbi, ako se istodobno odlučuje o rastavi braka, postojanju ili nepostojanju braka i poništenju braka,
5. o stvarnim i osobnim služnostima,
6. zbog smetanja posjeda,
7. iz najamnih, zakupnih i stambenih odnosa (osim sporova iz članka 34.b točke 1.),

8. za ispravak informacije i za naknadu štete nastale objavom informacije,

9. radi naplate:

- naknada za opskrbu pitkom vodom, plinom, toplinskom i električnom energijom,
- naknada za održavanje čistoće,
- naknada iz pretplatničkog ugovora javnih komunikacijskih usluga,
- naknada za korištenje općekorisnih funkcija šuma,
- naknada za pristojbu Hrvatske radio-televizije,
- naknada za parkiranje,
- regresnih zahtjeva iz zdravstvenog, mirovinskog i invalidskog osiguranja,

10. iz radnih odnosa.

Općinski sudovi sude u prvom stupnju i u svim drugim sporovima iz članka 1. ovoga Zakona koji nisu u prvostupanjskoj nadležnosti trgovačkih ili kojih drugih sudova.

Na području županijskog suda u kojemu je ustanovljeno više općinskih sudova zakonom se može odrediti da u određenoj vrsti sporova iz djelokruga općinskog suda na području istog županijskog suda sude samo neki od općinskih sudova.

Općinski sudovi obavljaju poslove pravne pomoći, ako zakonom nije drugačije određeno.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda, Rješenje

Članak 34.a (NN 117/03)

Županijski sudovi u parničnom postupku:

1. sude u prvom stupnju u sporovima predviđenim zakonom,
2. rješavaju o sukobu nadležnosti između općinskih sudova kojima su neposredno viši sudovi,
3. odlučuju o žalbama protiv odluka općinskih sudova donesenih u prvom stupnju,
4. obavljaju druge poslove predviđene zakonom.

Članak 34.b (NN 117/03, 84/08, 57/11, 70/19)

Trgovački sudovi u parničnom postupku u prvom stupnju sude:

1. u sporovima između pravnih osoba, u sporovima između pravnih osoba i obrtnika, u sporovima između obrtnika uključujući i sporove između trgovaca pojedinaca, ako se radi o sporu u vezi s njihovom djelatnošću, osim ako nije riječ o sporovima u kojima prema ovom Zakonu uvijek sude općinski sudovi (članak 34. stavak 1.), odnosno ako nije riječ o sporovima za koje je zakonom utvrđena nadležnost nekoga drugog suda,
2. sporove u povodu osnivanja, rada i prestanka trgovačkoga društva kao i o raspolaganju članstvom i članskim pravima u trgovačkom društvu,
3. sporove između članova trgovačkoga društva međusobno te između članova društva i društva koji se tiču upravljanja društvom i vođenja poslova društva kao i prava i obveza članova društva koji proizlaze iz njihova položaja u društvu, sporove između predsjednika i članova uprave ili nadzornog odbora društva i društva ili njegovih članova koji nastanu u svezi s njihovim radom u društvu ili za društvo,
4. sporove o odgovornosti člana trgovačkog društva, člana uprave ili nadzornog odbora trgovačkog društva za obveze trgovačkog društva,

5. sporove u kojima je stranka osoba nad kojom je pred trgovačkim sudom otvoren stečajni postupak bez obzira na svojstvo druge stranke te sve sporove u povodu tog stečajnog postupka, osim ako nije riječ o sporovima u kojima prema ovom Zakonu uvijek sudi općinski sud, odnosno ako nije riječ o sporovima za koje je zakonom utvrđena nadležnost nekog drugog suda. Sporovi koji su pokrenuti prije nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka dovršit će se pred sudom koji vodi stečajni postupak,
6. u sporovima koji se odnose na brodove i plovidbu na moru i unutarnjim vodama te u sporovima na koje se primjenjuje plovidbeno pravo (plovidbeni sporovi),
7. u sporovima koji se odnose na zrakoplove i na sporove na koje se primjenjuje zračno plovidbeno pravo,
8. u sporovima koji se odnose na zaštitu i uporabu industrijskog vlasništva, autorskog prava i srodnih prava i drugih prava intelektualnog vlasništva, na zaštitu i uporabu izuma i tehničkih unaprjeđenja te tvrtke, ako posebnim zakonom nije drugačije određeno,
9. u sporovima u povodu djela nelojalne tržišne utakmice, monopolističkih sporazuma i narušavanja ravnopravnosti na jedinstvenom tržištu Republike Hrvatske,
10. u sporovima između osoba iz točke 1. ovoga članka u kojima kao suparničari iz članka 196. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona sudjeluju i druge fizičke ili pravne osobe.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda, Rješenje

Članak 34.c (NN 117/03)

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske u parničnom postupku:

1. sudi u prvom stupnju u slučajevima predviđenim zakonom,
2. odlučuje o žalbama protiv odluka trgovačkih sudova donesenih u prvom stupnju,
3. odlučuje o sukobu mjesne nadležnosti između trgovačkih sudova,
4. obavlja druge poslove određene zakonom.

Članak 34.d (NN 117/03)

Vrhovni sud Republike Hrvatske u parničnom postupku:

1. odlučuje o žalbama protiv prvostupanjskih odluka županijskih sudova i Visokoga trgovačkog suda Republike Hrvatske i protiv vlastitih prvostupanjskih odluka, ako zakonom nije drugačije određeno,
2. odlučuje o reviziji,
3. rješava sukob o nadležnosti između sudova na području Republike Hrvatske ako im je zajednički neposredno viši sud,
4. obavlja druge poslove određene zakonom.

Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora

Članak 35. (NN 70/19)

Kad je za utvrđivanje stvarne nadležnosti, sastav suda i u drugim slučajevima predviđenim u ovom Zakonu mjerodavna vrijednost predmeta spora, kao vrijednost predmeta spora uzima se u obzir samo vrijednost glavnog zahtjeva.

Kamate, parnični troškovi, ugovorna kazna i ostala sporedna traženja ne uzimaju se u obzir ako ne čine glavni zahtjev.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda

Članak 36.

Ako se zahtjev odnosi na buduća davanja koja se ponavljaju, vrijednost predmeta spora računa se po njihovu zbroju, ali najviše do iznosa koji odgovara zbroju davanja za vrijeme od pet godina.

Članak 37. (NN 117/03)

Ako jedna tužba protiv istog tuženika obuhvaća više zahtjeva koji se temelje na istoj činjeničnoj i pravnoj osnovi, vrijednost predmeta spora se određuje prema zbroju vrijednosti svih zahtjeva.

Ako zahtjevi u tužbi proizlaze iz raznih osnova, ili pojedine zahtjeve ističu različiti tužitelji ili su pojedini zahtjevi istaknuti protiv različitih tuženika, vrijednost predmeta spora se određuje prema vrijednosti svakoga pojedinog zahtjeva.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Rješenje

Članak 38. (NN 117/03)

Brisan

Članak 39.

Ako se tužbom zahtijeva samo davanje osiguranja za stanovito potraživanje ili ustanovljenje založnog prava, vrijednost predmeta spora određuje se prema iznosu potraživanja koje treba osigurati. Ali ako predmet zaloga ima manju vrijednost od potraživanja koje treba osigurati, kao vrijednost predmeta spora uzet će se vrijednost predmeta zaloga.

Članak 40. (NN 117/03, 84/08, 25/13, 70/19)

Ako se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčanu svotu, ali tužitelj u tužbi navede da pristaje da umjesto udovoljenja tom zahtjevu primi određenu novčanu svotu, kao vrijednost predmeta spora uzet će se ta svota.

U drugim slučajevima, kad se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčanu svotu, mjerodavna je vrijednost predmeta spora koju je tužitelj u tužbi naznačio.

Ako je u slučaju iz stavka 2. ovoga članka tužitelj vrijednost predmeta spora očito suviše visoko ili suviše nisko naznačio, tako da se postavlja pitanje stvarne nadležnosti, sastava suda, vrste postupka, ovlaštenja na zastupanje ili prava na naknadu troškova postupka, sud će, po službenoj dužnosti ili na prigovor tuženika, najkasnije na pripremnom ročištu, brzo i na prikladan način provjeriti točnost naznačene vrijednosti te rješenjem protiv kojega nije dopuštena posebna žalba odrediti vrijednost predmeta spora.

Ako se nakon upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari utvrdi da je tužitelj propustio odrediti vrijednost predmeta spora, sud prvoga stupnja će brzo i na prikladan način, nakon što strankama omogući da se o tome izjasne, odrediti vrijednost predmeta spora rješenjem protiv kojega nije dopuštena posebna žalba.

Ako prvostupanjski sud u slučaju iz stavka 4. ovoga članka ne utvrdi vrijednost predmeta spora na način određen u tom stavku najkasnije do zaključenja glavne rasprave, smatrat će se da je vrijednost predmeta spora 50.000,00 kn.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda

4. Sastav suda

Članak 41. (NN 117/03)

U parničnom postupku u prvom stupnju sporove sudi sudac pojedinac, ako zakonom nije određeno da sudi vijeće.

U drugom stupnju sudovi sude u vijeću, ako zakonom nije drugačije određeno.

U povodu revizije sudovi odlučuju u vijeću, ako zakonom nije drugačije određeno.

Predsjednik vijeća može poduzimati samo one radnje u postupku i donositi samo one odluke za čije je poduzimanje odnosno donošenje ovlašten ovim Zakonom.

Članak 42. (NN 117/03)

Kad u prvom stupnju sudi vijeće, ono je sastavljeno od trojice sudaca, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 43. (NN 117/03)

Brisan.

Članak 44. (NN 117/03, 25/13)

Kad odlučuje u drugom stupnju u sjednici vijeća, sud odlučuje u vijeću sastavljenom od trojice sudaca, ako zakonom nije drugačije određeno. U tom sastavu viši sud odlučuje i u svim drugim slučajevima, ako zakonom nije drugačije određeno.

O žalbi protiv presude u sporovima za isplatu novčane tražbine, ako vrijednost predmeta spora ne prelazi 100.000,00 kn, odnosno u trgovačkim sporovima ako vrijednost predmeta spora ne prelazi 500.000,00 kn, odlučuje sudac pojedinac višeg suda, ako zakonom nije drugačije određeno.

O žalbi protiv rješenja odlučuje sudac pojedinac višeg suda, ako zakonom nije drugačije određeno.

Kad odlučuje o reviziji protiv drugostupanjskih odluka, Vrhovni sud Republike Hrvatske sudi u vijeću sastavljenom od pet sudaca, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Kad odlučuje o reviziji protiv drugostupanjskih rješenja koje je donio sudac pojedinac suda nižeg stupnja, Vrhovni sud Republike Hrvatske sudi u vijeću sastavljenom od trojice sudaca.

Kad odlučuje o žalbi Vrhovni sud Republike Hrvatske sudi u vijeću u kojemu sudi u povodu revizije.

Članak 45. - brisan

5. Mjesna nadležnost

a) Općemjesna nadležnost

Članak 46.

Ako zakonom nije određena isključiva mjesna nadležnost kojega drugog suda, za suđenje je nadležan sud koji je općemjesno nadležan za tuženika.

U slučajevima predviđenim u ovom Zakonu za suđenje je osim suda općemjesne nadležnosti nadležan i drugi određeni sud.

Članak 47.

Za suđenje je općemjesno nadležan sud na čijem području tuženik ima prebivalište.

Ako tuženik nema prebivalište u Republici Hrvatskoj, općemjesno nadležan je sud na čijem području tuženik ima boravište.

Ako tuženik pored prebivališta ima i boravište u kojem drugom mjestu, a prema okolnostima može se pretpostaviti da će tu dulje vrijeme boraviti, općemjesno je nadležan i sud boravišta tuženika.

Članak 48. (NN 117/03)

Za suđenje u sporovima protiv pravnih osoba općemjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi njihovo registrirano sjedište.

Za suđenje u sporovima protiv županija, Grada Zagreba, gradova i općina općemjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi njihovo predstavničko tijelo.

Za suđenje u sporovima protiv Republike Hrvatske općemjesno je nadležan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište, odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj. Ako tužitelj nema prebivalište, odnosno sjedište u Republici Hrvatskoj, za suđenje u sporovima protiv Republike Hrvatske općemjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi Hrvatski sabor.

Članak 49.

Za suđenje u sporovima protiv državljanina Republike Hrvatske koji stalno živi u inozemstvu, kamo je upućen na službu ili na rad od državnog organa ili pravne osobe, općemjesno je nadležan sud njegova posljednjeg prebivališta u Republici Hrvatskoj.

b) Posebna mjesna nadležnost

Nadležnost za suparničare

Članak 50.

Ako je jednom tužbom tuženo više osoba (članak 196. stavak 1. točka 1.), a za njih ne postoji mjesna nadležnost istog suda, nadležan je sud koji je mjesno nadležan za jednog od tuženika, a ako među njima ima glavnih i sporednih obveznika, sud koji je mjesno nadležan za koga od glavnih obveznika.

Nadležnost u sporovima za zakonsko uzdržavanje

Članak 51.

Za suđenje u sporovima za zakonsko uzdržavanje, ako je tužitelj osoba koja traži uzdržavanje, nadležan je pored suda općemjesne nadležnosti i sud na čijem području tužitelj ima prebivalište odnosno boravište.

Ako je u sporovima za zakonsko uzdržavanje s međunarodnim elementom sud u Republici Hrvatskoj nadležan zato što tužitelj ima prebivalište u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište.

Ako nadležnost suda u Republici Hrvatskoj u sporovima o zakonskom uzdržavanju postoji zato što tuženik ima imovinu u Republici Hrvatskoj iz koje se može naplatiti uzdržavanje, mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi ta imovina.

Nadležnost u sporovima za naknadu štete

Članak 52. (NN 117/03)

Za suđenje u sporovima o izvanugovornoj odgovornosti za štetu, osim suda općemjesne nadležnosti, nadležan je i sud na čijem je području štetna radnja počinjena ili sud na čijem je području štetna posljedica nastupila.

Ako je šteta nastala zbog smrti ili tjelesne ozljede, nadležan je pored suda iz stavka 1. ovog članka i sud na čijem području tužitelj ima prebivalište odnosno boravište.

Odredbe st. 1. i 2. ovog članka primjenjivat će se i u sporovima protiv društva osiguranja radi naknade štete trećim osobama na temelju propisa o neposrednoj odgovornosti društva osiguranja, a odredba stavka 1. ovog članka i u sporovima o regresnim zahtjevima po osnovi naknade štete protiv regresnih dužnika.

Nadležnost u sporovima radi zaštite prava na temelju jamstva proizvođača

Članak 53.

Za suđenje u sporovima za zaštitu prava na temelju pisanog jamstva protiv proizvođača koji je jamstvo dao nadležan je, osim suda općemjesne nadležnosti za tuženika, i sud općemjesne nadležnosti za prodavača koji je pri prodaji stvari uručio kupcu pisano jamstvo proizvođača.

Nadležnost u bračnim sporovima

Članak 54.

Za suđenje u sporovima radi utvrđivanja postojanja ili nepostojanja braka, poništaja braka ili rastave braka (bračni sporovi) nadležan je pored suda općemjesne nadležnosti i sud na čijem su području bračni drugovi imali posljednje zajedničko prebivalište.

Ako je u bračnim sporovima sud u Republici Hrvatskoj nadležan zato što su bračni drugovi imali posljednje zajedničko prebivalište u Republici Hrvatskoj odnosno zato što tužitelj ima prebivalište u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem su području bračni drugovi imali posljednje zajedničko prebivalište odnosno sud na čijem području tužitelj ima prebivalište.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 54.a

Ako je u sporovima o imovinskim odnosima bračnih drugova sud u Republici Hrvatskoj nadležan zato što se imovina bračnih drugova nalazi u Republici Hrvatskoj ili zato što tužitelj u vrijeme podnošenja tužbe ima prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište ili boravište u vrijeme podnošenja tužbe.

Nadležnost u sporovima o utvrđivanju ili osporavanju očinstva ili materinstva

Članak 55.

U sporovima radi utvrđivanja ili osporavanja očinstva ili materinstva dijete može podići tužbu bilo pred sudom općemjesne nadležnosti bilo pred sudom na čijem području ima prebivalište odnosno boravište.

Ako je u sporovima radi utvrđivanja ili osporavanja očinstva ili materinstva sud u Republici Hrvatskoj nadležan zato što tužitelj ima prebivalište u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem području tužitelj ima prebivalište.

Nadležnost u sporovima o nekretninama i zbog smetanja posjeda

Članak 56. (NN 117/03)

Za suđenje u sporovima o pravu vlasništva i drugim stvarnim pravima na nekretnini, u sporovima zbog smetanja posjeda na nekretnini te u sporovima iz zakupnih ili najamnih odnosa na nekretnini isključivo je nadležan sud na čijem se području nalazi nekretnina.

Ako nekretnina leži na području više sudova, nadležan je svaki od tih sudova.

Za sporove zbog smetanja posjeda na pokretnim stvarima nadležan je pored suda općemjesne nadležnosti i sud na čijem se području dogodilo smetanje.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Rješenje, Rješenje

Nadležnost u sporovima o zrakoplovu i brodu

Članak 57.

Kad je za suđenje u sporovima o pravu vlasništva i drugim stvarnim pravima na brodu i zrakoplovu te u sporovima iz zakupnih odnosa na brodu i zrakoplovu nadležan sud u Republici Hrvatskoj,

isključivo je mjesno nadležan sud na čijem se području vodi upisnik u kojem je brod, odnosno zrakoplov upisan.

Kad je za suđenje u sporovima zbog smetanja posjeda na brodovima odnosno zrakoplovima iz stavka 1. ovog članka nadležan sud u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan pored suda na čijem se području vodi upisnik u koji je brod odnosno zrakoplov upisan i sud na čijem se području dogodilo smetanje.

Nadležnost za osobe koje nemaju općemjesnu nadležnost u Republici Hrvatskoj

Članak 58.

Tužba o imovinskopравnim zahtjevima protiv osobe koja nema općemjesnu nadležnost u Republici Hrvatskoj može se podnijeti svakome sudu u Republici Hrvatskoj na čijem se području nalazi kakva imovina te osobe ili predmet koji se tužbom traži.

Ako nadležnost suda u Republici Hrvatskoj postoji zato što je obveza nastala za vrijeme boravka tuženika u Republici Hrvatskoj, mjesno je nadležan sud na čijem je području obveza nastala.

U sporovima protiv osobe koja u Republici Hrvatskoj nema općemjesnu nadležnost, za obveze koje treba ispuniti u Republici Hrvatskoj, tužba se može podnijeti sudu na čijem području tu obvezu treba ispuniti.

Nadležnost po mjestu u kome se nalazi poslovna jedinica pravne osobe

Članak 59. (NN 117/03)

Za suđenje u sporovima protiv pravne osobe koja ima poslovnu jedinicu izvan svog sjedišta, ako spor nastane u povodu djelatnosti te jedinice, pored suda općemjesne nadležnosti nadležan je i sud na čijem se području ta poslovna jedinica nalazi.

Nadležnost po mjestu gdje se nalazi zastupništvo strane osobe u Republici Hrvatskoj

Članak 60.

U sporovima protiv fizičke ili pravne osobe koja ima sjedište u inozemstvu u pogledu obveza koje su zasnovane u Republici Hrvatskoj ili im se u njoj ima udovoljiti, tužba se može podnijeti sudu u Republici Hrvatskoj na čijem se području nalazi njezino stalno zastupništvo za Republiku Hrvatsku ili sjedište tijela kome je povjereno da obavlja njezine poslove.

Nadležnost za sporove iz odnosa s ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga Republike Hrvatske

Članak 61.

U sporovima iz odnosa s ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga Republike Hrvatske isključivo je nadležan sud na čijem području se nalazi sjedište zapovjedništva ustrojstvene jedinice Oružanih snaga Republike Hrvatske.

Nadležnost u sporovima iz nasljednopravnih odnosa

Članak 62.

Dok ostavinski postupak nije pravomoćno završen, za suđenje u sporovima iz nasljednopravnih odnosa te u sporovima o potraživanjima vjerovnika prema ostaviocu, pored suda općemjesne nadležnosti mjesno je nadležan i sud na čijem se području nalazi sud koji provodi ostavinski postupak.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Nadležnost za sporove u ovršnom i stečajnom postupku

Članak 63. (NN 117/03)

Za suđenje u sporovima koji nastaju u tijeku i u povodu sudskog ili upravnoga ovršnog postupka odnosno u tijeku i u povodu stečajnog postupka mjesno je isključivo nadležan sud na čijem se području nalazi sud koji provodi ovršni ili stečajni postupak odnosno sud na čijem se području provodi upravna ovrha.

Članak 63.a(NN 117/03)

U sporovima u kojima je nad objema strankama otvoren stečajni postupak, mjesno je nadležan sud pred kojim je protiv jedne od stranaka prije otvoren stečajni postupak.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, u sporovima iz te odredbe o izlučnim i razlučnim pravima, o postojanju ili nepostojanju tražbina prema stečajnom dužniku, o postojanju obveza stečajne mase te o pobijanju pravnih radnji stečajnoga dužnika, mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi sjedište stečajnoga dužnika.

Nadležnost po mjestu plaćanja

Članak 64.

Za suđenje u sporovima imaoca mjenice ili čeka protiv potpisnika nadležan je, pored suda općemjesne nadležnosti, i sud mjesta plaćanja.

Nadležnost u sporovima iz radnih odnosa

Članak 65.

Ako je u sporu iz radnog odnosa tužitelj radnik, za suđenje je nadležan, pored suda koji je općemjesno nadležan za tuženika, i sud na čijem se području rad obavlja ili se obavljao odnosno sud na čijem bi se području rad morao obavljati te sud na čijem je području zasnovan radni odnos.

Uzajamna nadležnost za tužbe protiv stranih državljana

Članak 66.

Ako u stranoj državi državljanin Republike Hrvatske može biti tužen pred sudom koji, prema odredbama ovog Zakona, ne bi bio mjesno nadležan za suđenje u toj građanskopravnoj stvari, ista će nadležnost važiti i za suđenje državljaninu te strane države pred sudom u Republici Hrvatskoj.

c) Određivanje mjesne nadležnosti od višeg suda

Članak 67. (NN 117/03)

Ako nadležni sud zbog izuzeća suca ili iz drugih razloga ne može postupati, obavijestit će o tome neposredno viši sud, koji će odrediti da u tom predmetu postupa drugi stvarno nadležni sud s njegova područja.

Članak 68. (NN 117/03, 57/11)

Nadležni sud prvog stupnja može sam ili na prijedlog stranke zatražiti od najvišeg suda određene vrste da odredi da u pojedinom predmetu postupa drugi stvarno nadležni sud s njegova područja ako je očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako za to postoje drugi važni razlozi.

O prijedlogu stranke iz stavka 1. ovoga članka odlučuje prvostupanjski sud rješenjem protiv kojeg žalba nije dopuštena.

O zahtjevu prvostupanjskog suda iz stavka 1. ovoga članka odlučuje sudac pojedinac najvišeg suda određene vrste.

Nadležni drugostupanjski sud može sam ili u povodu prijedloga stranke zatražiti od Vrhovnog suda Republike Hrvatske da odredi da u pojedinom predmetu postupa drugi stvarno nadležan sud ako je

očito da će se tako lakše provesti postupak ili ako za to postoje drugi važni razlozi. U tom se slučaju stavci 2. i 3. ovoga članka primjenjuju na odgovarajući način.

Članak 69.

Ako je za suđenje nadležan sud u Republici Hrvatskoj, ali se prema odredbama ovoga Zakona ne može utvrditi koji je sud mjesno nadležan, Vrhovni sud Republike Hrvatske, na prijedlog stranke odredit će koji će stvarno nadležni sud biti mjesno nadležan.

d) Sporazum o mjesnoj nadležnosti

Članak 70. (NN 117/03)

Ako zakonom nije određena isključiva mjesna nadležnost suda, stranke se mogu sporazumjeti da im u prvom stupnju sudi sud koji nije mjesno nadležan, uz uvjet da je taj sud stvarno nadležan.

Ako je zakonom određeno da su za suđenje u određenom sporu mjesno nadležna dva suda ili više sudova, stranke se mogu sporazumjeti da im u prvom stupnju sudi jedan od tih sudova ili drugi stvarno nadležni sud.

Taj sporazum važi samo ako je sastavljen u pisanom obliku i ako se tiče određenog spora ili više sporova koji svi proistječu iz određenog pravnog odnosa.

Sporazum o mjesnoj nadležnosti sklopljen je u pisanom obliku i ako je sklopljen razmjennom pisama, brzjava, teleksa ili drugih telekomunikacijskih sredstava koja omogućavaju pisani dokaz o sklopljenom ugovoru.

Ispravu o sporazumu tužitelj mora priložiti uz tužbu.

Glava treća IZUZEĆE

Članak 71. (NN 117/03)

Sudac ne može obavljati sudačku dužnost:

- 1) ako je sam stranka, zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke, ako je sa strankom u odnosu suovlaštenika, suobveznika ili regresnog obveznika ili ako je u istom predmetu saslušan kao svjedok ili vještak;
- 2) ako stalno ili privremeno radi u pravnoj osobi koja je stranka u postupku;
- 3) ako mu je stranka ili zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stupnja, a u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja ili mu je bračni drug, izvanbračni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja, bez obzira na to je li brak prestao ili nije;
- 4) ako je skrbnik, usvojitelj ili usvojenik stranke, njezina zakonskog zastupnika ili punomoćnika;
- 5) ako je u istom predmetu sudjelovao u postupku pred nižim sudom ili pred kojim drugim tijelom;
- 6) ako je u stečajnom postupku u povodu kojega je došlo do spora sudjelovao ili sudjeluje kao stečajni sudac ili član stečajnog vijeća,
- 7) ako postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristranost.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Rješenje

Članak 72. (NN 117/03)

Sudac, čim sazna da postoji koji od razloga za izuzeće iz članka 71. toč. 1. do 6. ovog Zakona, dužan je prekinuti svaki rad na tom predmetu i o tome obavijestiti predsjednika suda, koji će mu

odrediti zamjenika. Ako je riječ o izuzeću predsjednika suda, on će odrediti sebi zamjenika iz reda sudaca tog suda, a ako to nije moguće, postupit će prema članku 67. ovog Zakona.

Ako sudac smatra da postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristranost (članak 71. točka 7.), obavijestit će o tome predsjednika suda, koji će odlučiti o izuzeću. Do donošenja rješenja predsjednika suda sudac može poduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odgode.

Članak 73. (NN 117/03, 70/19)

Stranke mogu tražiti izuzeće samo suca koji sudjeluje u određenom postupku, odnosno predsjednika suda koji o zahtjevu za izuzeće treba odlučiti.

Nije dopušten zahtjev za izuzeće:

- 1) kojim se uopćeno traži izuzeće svih sudaca nekoga suda ili svih sudaca koji bi mogli suditi u nekom predmetu,
- 2) o kojem je već odlučeno,
- 3) u kojem nije naveden obrazloženi razlog zbog kojeg se traži izuzeće.

Zahtjeve iz stavka 2. ovoga članka odbacit će sudac pojedinac ili predsjednik vijeća pred kojim teče postupak u povodu kojeg je izuzeće zatraženo.

Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka posebna žalba nije dopuštena.

Ako je zahtjev za izuzeće iz stavka 2. ovoga članka podnesen u povodu pravnog lijeka, odbacit će ga predsjednik prvostupanjskog suda.

Stranka je dužna podnijeti zahtjev za izuzeće suca čim sazna da postoji razlog za izuzeće, a najkasnije do završetka rasprave; a ako nije bilo rasprave, do donošenja odluke pred nadležnim sudom.

Članak 74. (NN 117/03, 57/11)

O zahtjevu stranke za izuzeće odlučuje predsjednik suda, ako zakonom nije drugačije određeno.

Ako stranka traži izuzeće predsjednika suda, odluku o izuzeću donosi predsjednik neposredno višeg suda.

O zahtjevu stranaka za izuzeće predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske odlučuje vijeće sastavljeno od pet sudaca toga suda.

Prije donošenja rješenja o izuzeću uzet će se izjava od suca čije se izuzeće traži, a prema potrebi obaviti će se i drugi izviđaji.

Protiv rješenja kojim se zahtjev za izuzeće prihvaća nije dopuštena žalba, a protiv rješenja kojim se zahtjev odbacuje ili odbija nije dopuštena posebna žalba.

Članak 75. (NN 117/03)

Kad sudac pojedinac, predsjednik vijeća, član vijeća ili predsjednik suda sazna da je stavljen zahtjev za njegovo izuzeće, dužan je obustaviti svaki rad na tom predmetu, a ako je izuzeće zatraženo zbog razloga iz članka 71. točke 7. ovoga Zakona, može do donošenja rješenja o zahtjevu poduzimati samo one radnje za koje postoji opasnost od odgode.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka sudac pojedinac ili predsjednik vijeća može rješenjem protiv kojega nije dopuštena žalba odlučiti nastaviti s radom ako ocijeni da je zahtjev za izuzeće očito neosnovan i da je postavljen radi sprječavanja ili ometanja suda u poduzimanju određenih radnji, odnosno radi odugovlačenja postupka.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka sudac pojedinac ili predsjednik vijeća će odrediti da se spis predmeta umnoži te da se prijepis spisa zajedno sa zahtjevom za izuzeće proslijedi na odlučivanje.

Ako zahtjev za izuzeće bude prihvaćen, radnje koje su poduzete i odluke koje su donesene u smislu stavka 2. i 3. ovoga članka ukinut će sudac pojedinac ili predsjednik vijeća koji će preuzeti vođenje postupka.

Sud će novčano kazniti, uz odgovarajuću primjenu odredaba članka 10. ovoga Zakona, stranku i umješaća, odnosno njihova zastupnika ako se utvrdi da je zahtjev za izuzeće očito neosnovan i da je podnesen samo zato da bi se omelo ili spriječilo sud u poduzimanju nekih radnji ili radi odugovlačenja postupka.

Na zahtjev protivne stranke sud će bez odgode rješenjem odlučiti o naknadi troškova postupka koji su toj stranci uzrokovani postavljanjem neosnovanoga zahtjeva za izuzeće. Protiv toga rješenja posebna žalba nije dopuštena, a na temelju njega ovrha se može tražiti i prije njegove pravomoćnosti.

Članak 76. (NN 117/03)

Odredbe o izuzeću sudaca primjenjivat će se na odgovarajući način i na sudske savjetnike i zapisničare.

O izuzeću sudskih savjetnika i zapisničara odlučuje sudac pojedinac ili predsjednik vijeća.

Glava četvrta **STRANKE I NJIHOVI ZAKONSKI ZASTUPNICI**

Članak 77. (NN 117/03)

Stranka u postupku može biti svaka fizička i pravna osoba.

Posebnim propisima određuje se tko može biti stranka u postupku osim fizičkih i pravnih osoba.

Parnični sud može, iznimno, s pravnim učinkom u određenoj parnici, priznati svojstvo stranke i onim oblicima udruživanja koji nemaju stranačku sposobnost prema odredbama st. 1. i 2. ovog članka ako utvrdi da, s obzirom na predmet spora, u suštini udovoljavaju bitnim uvjetima za stjecanje stranačke sposobnosti, a osobito ako raspolažu imovinom na kojoj se može provesti ovrha.

Protiv rješenja iz stavka 3. ovog članka kojim se priznaje svojstvo stranke u parnici nije dopuštena posebna žalba.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 78. (NN 117/03)

Kad su državni odvjetnik ili koje drugo državno tijelo zakonom ovlašteni pokrenuti parnični postupak oni mogu poduzimati radnje u postupku potrebne za ostvarivanje svojih ovlasti.

Članak 79.

Stranka koja je potpuno poslovno sposobna može sama obavljati radnje u postupku (parnična sposobnost).

Punoljetna osoba kojoj je djelomično ograničena poslovna sposobnost parnično je sposobna u granicama svoje poslovne sposobnosti.

Maloljetnik koji nije stekao potpunu poslovnu sposobnost parnično je sposoban u granicama u kojima mu se priznaje poslovna sposobnost.

Članak 80.

Stranku koja nema parničnu sposobnost zastupa njezin zakonski zastupnik.

Zakonski zastupnik određuje se zakonom ili aktom nadležnoga državnog organa donesenim na temelju zakona.

Članak 81.

Zakonski zastupnik može u ime stranke poduzimati sve radnje u postupku, ali ako je za podnošenje ili povlačenje tužbe, za priznanje odnosno za odricanje od tužbenog zahtjeva, za zaključenje nagodbe ili za poduzimanje drugih radnji u postupku u posebnim propisima određeno da zastupnik mora imati posebno ovlaštenje, on može te radnje poduzimati samo ako ima takvo ovlaštenje.

Osoba koja se pojavljuje kao zakonski zastupnik dužna je na zahtjev suda dokazati da je zakonski zastupnik. Kad je za poduzimanje određenih radnji u postupku potrebno posebno ovlaštenje, zakonski zastupnik dužan je dokazati da ima takvo ovlaštenje.

Kad sud ustanovi da zakonski zastupnik osobe pod skrbništvom ne pokazuje potrebnu pažnju u zastupanju, obavijestit će o tome centar za socijalnu skrb. Ako bi zbog propuštanja zastupnika mogla nastati šteta za osobu pod skrbništvom, sud će zastati s postupkom i predložiti da se odredi drugi zakonski zastupnik.

Članak 82.

U tijeku cijelog postupka sud će, po službenoj dužnosti, paziti može li osoba koja se pojavljuje kao stranka biti stranka u postupku i je li parnično sposobna, zastupa li parnično nesposobnu stranku njezin zakonski zastupnik i ima li zakonski zastupnik posebno ovlaštenje kad je ono potrebno.

Članak 83.

Kad sud utvrdi da osoba koja se pojavljuje kao stranka ne može biti stranka u postupku, a taj se nedostatak može otkloniti, pozvat će tužitelja da izvrši potrebne ispravke u tužbi ili će poduzeti druge mjere da bi se postupak mogao nastaviti s osobom koja može biti stranka u postupku.

Isto tako, kad sud utvrdi da stranka nema zakonskog zastupnika ili da zakonski zastupnik nema posebno ovlaštenje kad je ono potrebno, zatražit će da nadležni centar za socijalnu skrb postavi skrbnika parnično nesposobnoj osobi odnosno pozvat će zakonskog zastupnika da pribavi posebno ovlaštenje ili će poduzeti druge mjere koje su potrebne da bi parnično nesposobna stranka bila pravilno zastupana.

Sud može odrediti stranci rok za otklanjanje nedostataka iz st. 1. i 2. ovog članka.

Dok se ne otklone ti nedostaci, mogu se u postupku poduzimati samo one radnje zbog čije bi odgode mogle nastati štetne posljedice za stranku.

Ako se navedeni nedostaci ne mogu otkloniti ili ako određeni rok bezuspješno protekne, sud će rješenjem ukinuti radnje provedene u postupku ako su zahvaćene tim nedostacima i odbaciti tužbu ako su nedostaci takve prirode da sprečavaju daljnje vođenje parnice.

Protiv rješenja kojim se naređuju mjere za otklanjanje nedostataka nije dopuštena žalba.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 84. (NN 117/03, 70/19)

Ako se u tijeku postupka pred prvostupanjskim sudom pokaže da bi redovan postupak oko postavljanja zakonskog zastupnika tuženiku trajao dugo, tako da bi zbog toga za jednu ili obje stranke mogle nastati štetne posljedice, sud će tuženiku na njegov trošak postaviti privremenog zastupnika.

Uz uvjet iz stavka 1. ovog članka sud će postaviti tuženiku privremenog zastupnika osobito u ovim slučajevima:

- 1) ako tuženik nije parnično sposoban, a nema zakonskog zastupnika;
- 2) ako postoje suprotni interesi tuženika i njegova zakonskog zastupnika;
- 3) ako obje stranke imaju istoga zakonskog zastupnika;
- 4) ako je boravište tuženika nepoznato, a tuženik nema punomoćnika;
- 5) ako se tuženik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika u Republici Hrvatskoj, nalaze u inozemstvu, a dostava se nije mogla obaviti.

O postavljanju privremenog zastupnika sud će bez odgode obavijestiti centar za socijalnu skrb, a i stranke kad je to moguće.

Sud može privremenoga zastupnika postaviti i pravnoj osobi, primjenjujući na odgovarajući način odredbe prethodnih stavaka ovoga članka.

Ako se tijekom postupka nakon podnošenja tužbe i u odnosu na tužitelja ostvare razlozi zbog kojih je prema prethodnim odredbama ovoga članka moguće tuženiku postaviti privremenoga zastupnika, sud će privremenoga zastupnika postaviti i tužitelju na njegov trošak.

Članak 85. (NN 117/03, 70/19)

Privremeni zastupnik ima u postupku za koji je postavljen sva prava i dužnosti zakonskog zastupnika.

Ta prava i dužnosti privremeni zastupnik vrši sve dok se stranka ili njezin punomoćnik ne pojavi pred sudom odnosno dok centar za socijalnu skrb ne obavijesti sud da je postavio skrbnika.

Sredstva za pokriće troškova postavljanja i rada privremenog zastupnika dužan je predujmiti tužitelj, osim ako se privremeni zastupnik postavlja tužitelju zbog razloga iz članka 84. stavka 2. točaka 4. i 5., na temelju rješenja suda protiv kojeg nije dopuštena posebna žalba. Ako tužitelj ne predujmi ta sredstva u roku koji je odredio sud u svom rješenju, sud će tužbu odbaciti.

Članak 86. (NN 117/03, 25/13)

Ako je privremeni zastupnik postavljen stranci iz razloga navedenih u članku 84. stavku 2. toč. 4. i 5. ovog Zakona, sud će izdati oglas koji će objaviti u »Narodnim novinama« i na oglasnoj ploči suda, a prema potrebi i na drugi prikladan način.

Oglas treba da sadrži: naznaku suda koji je postavio privremenog zastupnika, zakonsku osnovu, ime stranke kojoj se postavlja zastupnik, predmet spora, ime zastupnika i njegov osobni identifikacijski broj, prebivalište, odnosno boravište te upozorenje da će zastupnik zastupati stranku u postupku sve dok se stranka ili njezin punomoćnik ne pojavi pred sudom odnosno dok centar za socijalnu skrb ne obavijesti sud da je postavio skrbnika.

Članak 87.

Brisan

Članak 88.

Strani državljanin koji nije parnično sposoban prema zakonu države čiji je državljanin, a parnično je sposoban prema zakonu Republike Hrvatske, može sam poduzimati radnje u postupku. Zakonski zastupnik može poduzimati radnje u postupku samo dok strani državljanin ne izjavi da sam preuzima vođenje parnice.

Glava peta PUNOMOĆNICI

Članak 89.

Stranke mogu poduzimati radnje u postupku osobno ili preko punomoćnika, ali sud može pozvati stranku koja ima punomoćnika da se pred sudom osobno izjasni o činjenicama koje treba utvrditi u parnici.

Stranka koju zastupa punomoćnik može uvijek doći pred sud i davati izjave pored svog punomoćnika.

Članak 89.a(NN 117/03)

Stranku kao punomoćnik može zastupati samo odvjetnik, ako zakonom nije drugačije određeno.

Stranku može kao punomoćnik zastupati osoba koja je s njome u radnom odnosu, ako je potpuno poslovno sposobna.

Stranku kao punomoćnik može zastupati srodnik po krvi u pravoj liniji, brat, sestra ili bračni drug – ako je potpuno poslovno sposoban i ako se ne bavi nadriparstvom.

Članak 90. (NN 117/03)

Ako se kao punomoćnik pojavi osoba koja ne može biti punomoćnikom prema odredbama članka 89.a ovoga Zakona, sud će takvoj osobi uskratiti daljnje zastupanje i o tome obavijestiti stranku.

Žalba protiv rješenja o uskrati zastupanja ne zadržava provedbu rješenja.

Ako utvrdi da punomoćnik koji nije odvjetnik nije sposoban obavljati tu dužnost, sud će upozoriti stranku na štetne posljedice koje mogu nastati zbog nepravilnog zastupanja.

Članak 91.

Ako u parnicama o imovinsko-pravnim zahtjevima vrijednost predmeta spora prelazi 50.000,00 kuna, punomoćnici pravnih osoba mogu biti samo osobe koje imaju položen pravosudni ispit.

Članak 91.a (NN 84/08, 70/19)

Stranka može podnijeti prijedlog za dopuštenje revizije i reviziju preko opunomoćenika koji je odvjetnik.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, stranka može sama podnijeti prijedlog za dopuštenje revizije i reviziju ako ima položen pravosudni ispit, odnosno za nju može prijedlog za dopuštenje revizije i reviziju podnijeti kao opunomoćenik osoba koja ju je prema odredbama ovoga ili kojega drugog zakona ovlaštena zastupati u tom svojstvu iako nije odvjetnik – ako ima položen pravosudni ispit.

Stranka, odnosno njezin opunomoćenik iz stavka 2. ovoga članka dužni su uz prijedlog za dopuštenje revizije ili reviziju ili najkasnije do isteka roka za njihovo podnošenje priložiti izvornik ili presliku potvrde o položenom pravosudnom ispitu ili drugu javnu ispravu u izvorniku ili preslici iz koje proizlazi da stranka ili njezin punomoćnik ima položen pravosudni ispit, ako takva potvrda ili druga javna isprava u izvorniku ili preslici prethodno nije podnesena sudu u istom postupku.

SUDSKA PRAKSA DO 2019

Članak 92.

Radnje u postupku što ih punomoćnik poduzima u granicama punomoći imaju isti pravni učinak kao da ih je poduzela sama stranka.

Članak 93.

Stranka može izmijeniti ili opozvati izjavu svog punomoćnika na ročištu na kome je ta izjava dana.

Ako je punomoćnik priznao koju činjenicu na ročištu kome stranka nije prisustvovala ili je koju činjenicu priznao u podnesku, a stranka to priznanje kasnije izmijeni ili opozove, sud će cijeniti obje izjave prema članku 221. stavku 2. ovog Zakona.

Članak 94.

Opseg punomoći određuje stranka.

Stranka može ovlastiti punomoćnika da poduzima samo određene radnje ili da poduzima sve radnje u postupku.

Članak 95. (NN 117/03, 25/13)

Ako je stranka izdala odvjetniku punomoć za vođenje parnice, a nije pobliže odredila ovlaštenja u punomoći, odvjetnik je ovlašten na temelju takve punomoći:

- 1) obavljati sve radnje u postupku, a osobito podnijeti tužbu, povući je, priznati tužbeni zahtjev ili se odreći tužbenog zahtjeva, zaključiti nagodbu, podnijeti pravni lijek i odreći se ili odustati od njega te zahtijevati izdavanje mjera osiguranja;
- 2) stavljati zahtjev za ovrhu ili osiguranje i poduzimati potrebne radnje u postupku u povodu takva zahtjeva;
- 3) od protivne stranke primiti dosuđene troškove;
- 4) punomoć prenijeti na drugog odvjetnika ili ovlastiti drugog odvjetnika na poduzimanje samo pojedinih radnji u postupku.

Za podnošenje prijedloga za ponavljanje postupka odvjetniku je potrebna posebna punomoć, ako je od pravomoćnosti odluke proteklo više od šest mjeseci.

Odvjetnički vježbenik bez položenoga pravosudnog ispita može zamjenjivati odvjetnika kod kojeg je zaposlen samo pred sudom prvoga stupnja, u postupcima čija vrijednost predmeta spora nije veća od 50.000,00 kuna.

Odvjetnički vježbenik s položenim pravosudnim ispitom može zamjenjivati odvjetnika bez ikakvih ograničenja.

Članak 95.a (NN 84/08)

Ako je odvjetniku privremeno obustavljeno pravo na obavljanje odvjetništva, tada ga zamjenjuje privremeni zamjenik kojem pripadaju sva prava koja ima odvjetnik kojeg zamjenjuje i bez punomoći stranaka.

Privremeni zamjenik je dužan sudu podnijeti rješenje o postavljanju za privremenog zamjenika prigodom obavljanja prve radnje u postupku.

Ako odvjetnik prestane obavljati odvjetništvo, tada je preuzimatelj njegova ureda dužan bez posebne punomoći zastupati stranku najdulje šest mjeseci od dana kada je odvjetnik prestao obavljati odvjetništvo.

Preuzimatelj ureda dužan je o tome, bez odgode, obavijestiti sud i stranku koju zastupa.

Članak 96.

Ako stranka u punomoći nije pobliže odredila ovlaštenja punomoćnika, punomoćnik koji nije odvjetnik može, na temelju takve punomoći, obavljati sve radnje u postupku, ali mu je uvijek potrebno izričito ovlaštenje za povlačenje tužbe, za priznanje ili za odricanje od tužbenog zahtjeva, za zaključenje nagodbe, za odricanje ili odustanak od pravnog lijeka i za prenošenje punomoći na drugu osobu te za podnošenje izvanrednih pravnih lijekova.

Članak 97.

Stranka izdaje punomoć u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik kod suda.

Stranka koja nije pismena ili nije u stanju potpisati se stavit će na pismenu punomoć umjesto potpisa otisak kažiprsta. Ako se u tom slučaju punomoć izdaje osobi koja nije odvjetnik, potrebna je prisutnost dvojice svjedoka koji će se potpisati na punomoći.

Ako posumnja u istinitost pisane punomoći, sud može rješenjem odrediti da se podnese ovjerena punomoć. Protiv tog rješenja nije dopuštena žalba.

Članak 98.

Punomoćnik je dužan pri prvoj radnji u postupku podnijeti punomoć.

Sud može dopustiti da radnje u postupku za stranku privremeno obavi osoba koja nije podnijela punomoć, ali će istovremeno narediti toj osobi da naknadno u određenom roku podnese punomoć ili odobrenje stranke za obavljanje parnične radnje.

Dok ne protekne rok za podnošenje punomoći, sud će odgoditi donošenje odluke. Ako taj rok bezuspješno protekne, sud će nastaviti postupak, ne uzimajući u obzir radnje što ih je obavila osoba bez punomoći.

Sud je dužan u tijeku cijelog postupka paziti je li osoba koja se pojavljuje kao punomoćnik ovlaštena za zastupanje. Ako sud utvrdi da osoba koja se pojavljuje kao punomoćnik nije ovlaštena za zastupanje, ukinut će parnične radnje što ih je ta osoba poduzela ako te radnje nije stranka naknadno odobrila.

Članak 99.

Stranka može punomoć u svako vrijeme opozvati, a punomoćnik je može u svako vrijeme otkazati.

Opozivanje odnosno otkaz punomoći mora se saopćiti sudu pred kojim se vodi postupak u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik.

Opozivanje odnosno otkaz punomoći važi za protivnu stranku od časa kad joj je saopćen.

Poslije otkaza punomoći punomoćnik je dužan još mjesec dana obavljati radnje za osobu koja mu je izdala punomoć ako je potrebno da od nje otkloni kakvu štetu koja bi u to vrijeme mogla nastati.

Članak 100. (NN 117/03)

Ako je punomoćniku dano ovlaštenje da može obavljati sve radnje u postupku, a stranka izgubi parničnu sposobnost, odnosno njezin zakonski zastupnik umre ili izgubi poslovnu sposobnost, ili ako zakonski zastupnik bude razriješen dužnosti, punomoćnik je ovlašten i nadalje poduzimati radnje u postupku, ali novi zakonski zastupnik može opozvati punomoć.

U slučajevima navedenim u stavku 1. ovog članka punomoćniku koji nije odvjetnik uvijek prestaju ovlaštenja koja se u punomoći moraju izričito navesti (članak 96).

Članak 101. (NN 117/03)

Smrću fizičke osobe, odnosno prestankom pravne osobe prestaje i punomoć koju je ona izdala.

U slučaju stečaja punomoć koju je izdao stečajni dužnik prestaje kad prema važećim propisima nastupe pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka, ako zakonom nije drugačije određeno.

Iznimno od odredaba st. 1. i 2. ovog članka, punomoćnik je dužan još mjesec dana obavljati radnje u postupku ako je potrebno da od stranke otkloni štetu.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Glava šesta JEZIK U POSTUPKU

Članak 102. (NN 117/03)

Stranke i drugi sudionici u postupku imaju pravo pri sudjelovanju na ročištima i pri usmenom poduzimanju drugih procesnih radnji pred sudom upotrebljavati svoj jezik. Ako se postupak ne vodi na jeziku stranke odnosno drugih sudionika u postupku, osigurat će im se usmeno prevođenje na njihov jezik onoga što se na ročištu iznosi te usmeno prevođenje isprava koje se na ročištu koriste radi dokazivanja.

Stranke i drugi sudionici u postupku poučit će se o pravu da usmeni postupak pred sudom prate na svom jeziku uz pomoć tumača. Oni se mogu odreći prava na prevođenje ako izjave da znaju jezik na kojem se vodi postupak. U zapisniku će se zabilježiti da im je dana pouka te izjave stranaka odnosno sudionika.

Prevođenje obavljaju tumači.

Troškovi prevođenja padaju na teret stranke ili sudionika kojega se tiču.

Članak 103. (NN 117/03)

Pozivi, odluke i druga pismena upućuju se strankama i drugim sudionicima u postupku na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

Članak 104. (NN 117/03)

Stranke i drugi sudionici u postupku upućuju sudu svoje tužbe, žalbe i druge podneske na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

Članak 105. (NN 117/03)

Uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina u parničnom postupku uređuje se posebnim zakonom.

Troškovi prevođenja na jezik nacionalne manjine koji nastanu primjenom odredaba Ustava Republike Hrvatske, ovoga Zakona te drugih zakona o pravu pripadnika nacionalnih manjina na uporabu svoga jezika padaju na teret sredstava suda.

Glava sedma PODNESCI

Članak 106. (NN 117/03, 25/13)

Tužba, odgovor na tužbu, pravni lijekovi i druge izjave, prijedlozi i saopćenja koji se daju izvan rasprave podnose se u pisanom obliku (podnesci).

Podnesci moraju biti razumljivi i moraju sadržavati sve ono što je potrebno da bi se u vezi s njima moglo postupiti. Podnesci osobito trebaju sadržavati: oznaku suda, ime, prebivalište, odnosno boravište stranaka, njihovih zakonskih zastupnika i punomoćnika, ako ih imaju, osobni identifikacijski broj stranke koja podnosi podnesak, predmet spora, sadržaj izjave i potpis podnositelja.

Stranka, odnosno njezin zastupnik potpisuju podnesak na njegovu kraju.

Ako izjava sadrži kakav zahtjev, stranka treba da u podnesku navede činjenice na kojima temelji zahtjev i dokaze kad je to potrebno.

Izjava koja se daje podneskom može se, umjesto podneskom, dati usmeno na zapisnik kod parničnog suda.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje, Rješenje

Podnesci u elektroničkom obliku

Članak 106.a (NN 70/19)

Podnesak se može podnijeti u elektroničkom obliku putem informacijskog sustava.

Podnesak u elektroničkom obliku mora biti potpisan kvalificiranim elektroničkim potpisom u skladu s posebnim propisima. Podnesak u elektroničkom obliku potpisan kvalificiranim elektroničkim potpisom smatrat će se vlastoručno potpisanim.

Dan kada je informacijski sustav podnositelju potvrdio primitak podneska smatra se danom predaje podneska sudu kojemu je upućen.

Ako podnesak podnesen u elektroničkom obliku nije prikladan za obradu na sudu, sud će o tome elektroničkim putem obavijestiti podnositelja i naložiti mu da podnesak ispravi u skladu s uputom.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, državna tijela, državno odvjetništvo, odvjetnici, javni bilježnici, sudski vještaci, sudski procjenitelji, sudski tumači, stečajni upravitelji, povjerenici te pravne osobe uvijek su dužni podneske podnositi u elektroničkom obliku.

Ako osoba iz stavka 5. ovoga članka podnesak ne podnese u elektroničkom obliku, sud će podnositelju naložiti da u roku od osam dana podnesak dostavi u elektroničkom obliku. Ako podnositelj ne dostavi podnesak u elektroničkom obliku u određenom roku, smatrat će se da je podnesak povučen.

Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa uspostavlja informacijski sustav.

Pretpostavke za podnošenje podnesaka i dostavu u elektroničkom obliku, oblike zapisa podnesaka u elektroničkom obliku te organizaciju i djelovanje informacijskog sustava uređuju se pravilnikom koji donosi ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Članak 107.

Podnesci koje treba dostaviti protivnoj stranci predaju se sudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i protivnu stranku. Tako treba postupiti i kad se uz podnesak podnose prilozi.

Ako je na protivnoj strani više osoba koje imaju zajedničkoga zakonskog zastupnika ili punomoćnika mogu se za sve te osobe podnesci i prilozi predavati u jednom primjerku.

Članak 108.

Isprave koje se prilažu podnesku podnose se u izvorniku ili u prijepisu.

Ako stranka priloži ispravu u izvorniku, sud će takvu ispravu zadržati, a protivnoj stranci dopustiti da je razgleda. Kad prestane potreba da se takva isprava drži u sudu, vratit će se podnosiocu na njegov zahtjev, ali sud može tražiti od podnosioca da spisima priloži prijepis isprave.

Ako je isprava priložena u prijepisu, sud će na zahtjev protivne stranke pozvati podnosioca da podnese sudu ispravu u izvorniku, a protivnoj stranci dopustiti da je pregleda. Kad je to potrebno, sud će odrediti rok u kojem se isprava ima predati odnosno pregledati.

Protiv tih rješenja nije dopuštena žalba.

Članak 109. (NN 117/03, 84/08, 25/13)

Ako podnesak nije razumljiv ili ne sadržava sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, sud će podnositelju naložiti da podnesak ispravi odnosno dopuni u skladu s danom uputom i u tu svrhu mu vratiti podnesak radi ispravka ili dopune.

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, sud će odrediti rok od osam dana za ponovno podnošenje podneska.

Ako podnesak vezan za rok bude ispravljen odnosno dopunjen i predan sudu u roku određenom za dopunu ili ispravak, smatrat će se da je podnesen sudu onog dana kad je prvi put bio podnesen.

Smatrat će se da je podnesak povučen ako ne bude vraćen sudu u određenom roku i ispravljen u skladu s dobivenom uputom suda a ako bude vraćen bez ispravka odnosno dopune, odbacit će se.

Ako podnesci ili prilozi nisu podneseni u dovoljnom broju primjeraka, sud će odrediti da se oni prepisu na trošak stranke, uz odgovarajuću primjenu propisa o sudskim pristojbama.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje, Rješenje, Rješenje

Članak 110. (NN 117/03)

Sud prvog stupnja kaznit će novčanom kaznom od 500,00 do 5.000,00 kuna fizičku osobu, odnosno od 2.000,00 do 20.000,00 kuna pravnu osobu koja u podnesku vrijeđa sud, stranku ili drugoga sudionika u postupku. Novčana kazna može se izreći i zastupniku stranke i umješaća ako je on odgovoran za vrijeđanje suda.

Odredbe članka 10. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka.

Odredbe prethodnih stavaka ovoga članka primjenjuju se u svim slučajevima kad sud izriče novčanu kaznu po odredbama ovoga Zakona, osim ako što drugo nije izričito predviđeno za pojedine slučajeve.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Glava osma ROKOVI I ROČIŠTA
Rokovi

Članak 111. (NN 25/13)

Ako rokovi nisu određeni zakonom, određuje ih sud s obzirom na okolnosti slučaja.

Rok koji sud odredi može se produljiti samo jednom na prijedlog zainteresirane osobe ako za to postoje opravdani razlozi.

Prijedlog se mora podnijeti prije proteka roka čije se produljenje traži.

Protiv rješenja o produljenju roka nije dopuštena žalba.

Produljeni rok počinje teći prvog sljedećeg dana nakon isteka roka čije je produljenje zatraženo.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 112. (NN 117/03)

Rokovi se računaju na dane, mjesece i godine. Ako je rok određen na dane, u rok se ne uračunava dan kad je dostava ili saopćenje obavljeno odnosno dan u koji pada događaj otkad treba računati trajanje roka, već se za početak roka uzima prvi idući dan.

Rokovi određeni na mjesece odnosno na godine završavaju se protekom onog dana posljednjeg mjeseca odnosno godine koji po svom broju odgovara danu kad je rok otpočeo. Ako nema tog dana u posljednjem mjesecu, rok se završava posljednjeg dana tog mjeseca.

Ako posljednji dan roka pada na državni blagdan, ili u nedjelju ili u koji drugi dan kad sud ne radi, rok istječe protekom prvoga idućeg radnog dana.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 113. (NN 84/08)

Kad je podnesak vezan za rok, smatra se da je dan u roku ako je prije nego što rok protekne predan nadležnom sudu.

Ako je podnesak upućen preko pošte preporučenom pošiljkom ili telegrafski, dan predaje pošti smatra se danom predaje sudu kojemu je upućen.

Ako je podnesak upućen telegrafski, a ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupiti, smatrat će se da je dan u roku ako uredan podnesak naknadno bude predan sudu ili bude upućen sudu preporučenom pošiljkom u roku od tri dana od dana predaje brzojava pošti.

Za osobe koje se nalaze na službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske dan predaje podneska ustrojstvenoj jedinici Oružanih snaga Republike Hrvatske smatra se danom predaje sudu.

Odredba stavka 4. ovoga članka odnosi se i na ostale osobe koje se nalaze u službi u ustrojstvenim jedinicama Oružanih snaga Republike Hrvatske u mjestima u kojima ne postoji redovita pošta.

Za osobe lišene slobode dan predaje podneska upravi zatvora, kazneno-popravne ustanove ili odgojno-popravnog doma smatra se danom predaje sudu.

Ako je podnesak koji je vezan za rok predan ili upućen nenadležnom sudu prije proteka roka, a stigne nadležnom sudu nakon proteka roka, smatrat će se da je na vrijeme podnesen ako se njegovo podnošenje nenadležnom sudu može pripisati neznanju ili očitoj pogrešci podnosioca.

Odredbe st. 1. do 7. ovog članka primjenjuju se i na rok u kojem se prema posebnim propisima mora podići tužba a i na rok zastare potraživanja ili kakva drugog prava.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Ročišta

Članak 114.

Ročište određuje sud kad je to zakonom propisano ili kad to zahtijevaju potrebe postupka. Protiv rješenja o određivanju ročišta nije dopuštena žalba.

Sud će na ročište pravodobno pozvati stranke i ostale osobe čija se prisutnost smatra potrebnom. Uz poziv će se stranci dostaviti podnesak koji je dao povod za određivanje ročišta; a u pozivu će se naznačiti mjesto, prostorija i vrijeme održavanja ročišta.

Ako se uz poziv ne dostavlja podnesak, u pozivu će se navesti stranke, predmet spora te radnja koja će se na ročištu obaviti.

Sud će u pozivu osobito upozoriti na zakonske posljedice izostanka s ročišta.

Članak 115. (NN 70/19)

Ročište se, u pravilu, održava u sudskoj zgradi.

Sud može odlučiti da se ročište održi izvan sudske zgrade kad ustanovi da je to nužno ili da će se na taj način uštedjeti u vremenu ili u troškovima postupka.

Sud može odrediti da se ročište održi na daljinu, uz korištenje odgovarajućih audiovizualnih uređaja, ili da se na taj način izvede pojedini dokaz.

Protiv rješenja suda iz stavaka 2. i 3. ovoga članka nije dopuštena žalba.

Članak 116. (NN 84/08)

Sud može ročište odgoditi kad je to potrebno radi izvođenja dokaza ili kad za to postoje drugi opravdani razlozi.

Kad se ročište odgodi, sud će u pravilu prisutnima odmah priopćiti mjesto i vrijeme novog ročišta.

Protiv rješenja o odgodi ročišta nije dopuštena žalba.

Povrat u prijašnje stanje

Članak 117. (NN 117/03)

Ako stranka propusti ročište ili rok za poduzimanje kakve radnje u postupku i zbog toga izgubi pravo na poduzimanje te radnje, sud će toj stranci na njezin prijedlog dopustiti da naknadno obavi tu radnju (povrat u prijašnje stanje) ako ocijeni da postoje opravdani razlozi za propuštanje.

Povrat u prijašnje stanje nije dopušten ako se propuštanje stranke može pripisati bitnoj povredi postupka zbog koje se može izjaviti pravni lijek.

Kad se dopusti povrat u prijašnje stanje, parnica se vraća u ono stanje u kojem se nalazila prije propuštanja i ukidaju se sve odluke koje je sud zbog propuštanja donio.

Članak 118. (NN 117/03, 25/13)

Prijedlog za povrat u prijašnje stanje podnosi se sudu kod kojega je trebalo obaviti propuštenu radnju.

Prijedlog se mora podnijeti u roku od osam dana, računajući od dana kad je prestao razlog koji je uzrokovao propuštanje; a ako je stranka tek kasnije saznala za propuštanje – od dana kad je za to saznala.

Ako je stranka u pozivu za poduzimanje neke parnične radnje ili u pozivu za ročište bila upozorena na posljedice propuštanja, smatrat će se da je saznala za propuštanje onoga dana kojega je istekao rok u kojemu je radnju trebala poduzeti, odnosno onoga dana kojega je održano ročište na koje je pozvana.

Nakon proteka dva mjeseca od dana propuštanja ne može se tražiti povrat u prijašnje stanje.

Ako se povrat u prijašnje stanje predlaže zbog propuštanja roka, predlagač je dužan istovremeno s podnošenjem prijedloga obaviti i propuštenu radnju.

Članak 119.

Neće se dopustiti povrat u prijašnje stanje ako je propušten rok za stavljanje prijedloga da se dopusti povrat u prijašnje stanje ili ako je propušteno ročište određeno u povodu prijedloga za povrat u prijašnje stanje.

Članak 120.

Prijedlog za povrat u prijašnje stanje, u pravilu, ne utječe na tijek parnice, ali sud može odlučiti da se postupak prekine do pravomoćnosti rješenja o prijedlogu.

Ako je sud donio odluku da se postupak prekine, a pred višim je sudom u tijeku postupak u povodu žalbe, obavijestit će se viši sud o toj odluci.

Članak 121. (NN 117/03)

Nepravodobne i nedopuštene prijedloge za povrat u prijašnje stanje odbacit će sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća rješenjem.

U vezi s prijedlogom za povrat u prijašnje stanje sud će zakazati ročište, osim ako su činjenice na kojima se prijedlog temelji općepoznate.

Članak 122. (NN 117/03)

Protiv rješenja kojim se prihvaća prijedlog za povrat u prijašnje stanje nije dopuštena žalba, osim ako je prijedlog prihvaćen protivno članku 117. stavku 2. i članku 119. ovog Zakona ili prijedlog koji je nepravodobno podnesen.

Članak 122.a (NN 117/03)

Stranka koja traži povrat u prijašnje stanje dužna je protivnoj stranci naknaditi troškove postupka izazvane propuštanjem i odlučivanjem o prijedlogu za povrat u prijašnje stanje neovisno o ishodu spora. O zahtjevu protivne stranke za naknadu troškova postupka sud je dužan odlučiti rješenjem bez odgode, neovisno o odluci o glavnoj stvari. Protiv toga rješenja posebna žalba nije dopuštena, a ovrha se na temelju njega može tražiti prije njegove pravomoćnosti.

Glava deveta ZAPISNICI

Članak 123.

Zapisnik se sastavlja o radnjama poduzetim na ročištu.

Zapisnik se sastavlja i o važnijim izjavama ili saopćenjima koje stranke ili drugi sudionici daju izvan ročišta. O manje važnim izjavama ili saopćenjima neće se sastavljati zapisnik, nego će se samo staviti službena bilješka na spisu.

Zapisnik piše zapisničar.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Rješenje

Članak 124. (NN 117/03)

U zapisnik se unosi: naziv i sastav suda, mjesto gdje se obavlja radnja, dan i sat kad se obavlja radnja, naznaka predmeta spora i imena prisutnih stranaka odnosno trećih osoba i njihovih zakonskih zastupnika odnosno punomoćnika.

Zapisnik treba sadržavati bitne podatke o sadržaju poduzete radnje. U zapisnik o glavnoj raspravi osobito će se unijeti: je li rasprava bila javna ili je javnost bila isključena, sadržaj izjava stranaka, njihovi prijedlozi, dokazi koje su ponudile, dokazi koji su izvedeni, uz navođenje sadržaja iskaza svjedoka i vještaka te odluke suda donesene na ročištu.

Članak 125.

Zapisnik se mora voditi uredno, u njemu se ne smije ništa brisati, dodati ili mijenjati. Prekrižena mjesta moraju ostati čitljiva.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 126. (NN 117/03)

Zapisnik se sastavlja tako da sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća kazuje glasno zapisničaru što će unijeti u zapisnik.

Stranke imaju pravo pročitati zapisnik ili zahtijevati da im se pročita te staviti svoje prigovore na sadržaj zapisnika.

To pravo imaju i druge osobe čija je izjava unesena u zapisnik ali samo u vezi s onim dijelom zapisnika koji sadrži njihovu izjavu.

Ispravci ili dodaci u pogledu sadržaja zapisnika koje treba provesti u povodu prigovora stranaka ili drugih osoba ili po službenoj dužnosti unijet će se na kraju zapisnika. Na zahtjev tih osoba unijet će se i prigovori koji nisu prihvaćeni.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 126.a (NN 57/11)

Ročišta pred sudom mogu se tonski snimati.

O tonskom snimanju rješenjem odlučuje sud sam ili na prijedlog stranaka. Protiv tog rješenja žalba nije dopuštena.

Tonska snimka ročišta dostavlja se strankama.

Članak 126.b (NN 57/11)

Tonska snimka ročišta dio je spisa sudskog predmeta.

Način pohrane i prijenosa tonske snimke, tehnički uvjeti i način snimanja uređuju se Sudskim poslovníkom.

Članak 126.c (NN 57/11, 70/19)

Tonska snimka prenijet će se i u pisani oblik u roku od osam dana od dana snimanja.

Tonska snimka u pisanom obliku sačinjava se u skladu s odredbom članka 124. ovoga Zakona i mora sadržavati sve što je snimljeno u tonskoj snimci.

Stranke mogu tražiti prijepis tonske snimke u skladu s odredbama ovoga Zakona, uz plaćanje naknade koju pravilnikom propiše ministar nadležan za poslove pravosuđa.

Prijepis tonske snimke stranke mogu zatražiti u roku od osam dana od dana kada je tonska snimka sačinjena.

Ako se prijepis tonske snimke i tonska snimka u bitnome razlikuju, stranka ima pravo podnijeti prigovor u roku od osam dana od dana dostave prijepisa. Prigovor mora biti obrazložen.

Sud će po prigovoru stranke iz prethodnog stavka u roku od tri dana rješenjem prihvatiti i izmijeniti prijepis tonske snimke ili prigovor odbiti. Protiv tog rješenja nije dopuštena posebna žalba.

Članak 127. (NN 117/03)

Zapisnik potpisuju sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća, zapisničar, stranke odnosno njihovi zakonski zastupnici ili punomoćnici i tumač.

Svjedok i vještak potpisuju svoj iskaz na zapisniku kad se oni saslušavaju pred zamoljenim sucem ili predsjednikom vijeća.

Nepismena osoba ili osoba koja se ne može potpisati stavit će na zapisnik otisak kažiprsta, a zapisničar će ispod otiska upisati njezino ime i prezime.

Ako se koja stranka, njezin zakonski zastupnik ili punomoćnik, svjedok ili vještak udalji prije potpisivanja zapisnika ili neće potpisati zapisnik, zabilježiti će se to u zapisnik i navesti razlog koji je iznesen.

Članak 128.

O vijećanju i glasanju sastavlja se poseban zapisnik. Ako je kod višeg suda u postupku u vezi s pravnim lijekom odluka donesena jednoglasno, neće se sastaviti zapisnik, nego će se na izvorniku odluke staviti bilješka o vijećanju i glasanju.

Zapisnik o vijećanju i glasanju sadrži tijek glasanja i odluku koja je donesena.

Odvojena mišljenja priključuju se zapisniku o vijećanju i glasanju ako nisu unesena u sam zapisnik. Zapisnik odnosno bilješku o glasanju potpisuju svi članovi vijeća i zapisničar.

Zapisnik o vijećanju i glasanju zatvoriti će se u poseban omot. Taj zapisnik može razgledati samo viši sud kad rješava o pravnom lijeku i u tom slučaju zapisnik će se ponovno zatvoriti u poseban omot i na omotu naznačiti da je zapisnik razgledan.

Glava deseta DONOŠENJE ODLUKA

Članak 129.

Sud donosi odluke u obliku presude ili rješenja. O tužbenom zahtjevu sud odlučuje presudom, a u postupku zbog smetanja posjeda rješenjem.

Kad ne odlučuje presudom, sud odlučuje rješenjem. U postupku izdavanja platnog naloga rješenje kojim se prihvaća tužbeni zahtjev donosi se u obliku platnog naloga.

Odluka o troškovima u presudi smatra se rješenjem.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda

Članak 130.

Odluke vijeća donose se nakon vijećanja glasanjem.

U prostoriji u kojoj se vijeća i glasa mogu biti prisutni samo članovi vijeća i zapisničar.

Kad treba donijeti odluku o jednostavnijim pitanjima, vijeće može odluku donijeti i u samom zasjedanju.

Članak 131. (NN 70/19)

Predsjednik vijeća rukovodi vijećanjem i glasanjem i glasa posljednji. On se brine da se o svim pitanjima svestrano i potpuno raspravlja.

Za svaku odluku vijeća potrebna je većina glasova.

Članovi vijeća ne mogu odbiti da glasaju o pitanjima koja postavi predsjednik vijeća. Član vijeća koji je pri glasanju o kojem ranijem pitanju ostao u manjini ne može se suzdržati od glasanja o pitanju o kojem se ima kasnije odlučiti.

Ako se u vezi s pojedinim pitanjima o kojima se odlučuje glasovi podijele na više različitih mišljenja, tako da nijedno od njih nema većinu, razdvojit će se pitanja i glasanje će se ponavljati sve dok se ne postigne većina. Ako se u pogledu visine novčane svote ili količine glasovi podijele na više od dva mišljenja, ponovno će se raspravljati o razlozima za svako mišljenje, pa ako se i nakon toga ne može postići većina, glasovi dani za najveću novčanu svotu ili količinu dodat će se glasovima danim za najbližu manju novčanu svotu ili količinu dok se ne postigne većina.

Na zahtjev člana vijeća koji je izdvojio glas, njegovo pisano obrazloženje izdvojenog glasa priložit će se pisanoj odluci. To mišljenje objavljuje se na isti način kao i odluka.

Članak 132.

Prije odlučivanja o glavnoj stvari sud odlučuje je li potrebno dopuniti postupak te o drugim prethodnim pitanjima.

Ako pri rješavanju o glavnoj stvari treba odlučiti o više zahtjeva, glasat će se o svakom zahtjevu napose.

Glava jedanaesta DOSTAVA PISMENA I RAZMATRANJE SPISA

Način dostave

Članak 133. (NN 117/03, 84/08, 70/19)

Pismena se dostavljaju preko pošte ili preko određenoga sudskog službenika, odnosno sudskog namještenika, preko nadležnoga tijela uprave, preko javnoga bilježnika ili neposredno u sudu odnosno elektroničkim putem u skladu s ovim Zakonom.

Ako se dostava ne obavlja preko pošte, osoba koja obavlja dostavu dužna je osobi kojoj se dostava obavlja, na njezin zahtjev, dokazati svoje svojstvo ovlaštene osobe.

Osobe koje dostavljač iz stavka 1. ovoga članka zatekne na mjestu na kome dostavu treba obaviti dužne su, na njegov zahtjev, dokazati svoju istovjetnost.

Kad je to potrebno, dostavljač je ovlašten zatražiti pomoć policije radi utvrđivanja istovjetnosti osobe koju zatekne na mjestu na kome dostavu treba obaviti te radi obavljanja drugih radnji dostave. Troškovi koji time nastanu ulaze u troškove postupka.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, pismena se dostavljaju državnim tijelima, državnom odvjetništvu, odvjetnicima, javnim bilježnicima, sudskim vještacima, sudskim procjeniteljima, sudskim tumačima, stečajnim upraviteljima, povjerenicima te pravnim osobama u elektroničkom obliku putem informacijskog sustava ili na drugi odgovarajući način.

Članak 133.a (NN 117/03, 25/13)

Na zahtjev stranke koja izjavi da je spremna snositi troškove time izazvane, sud može rješenjem protiv kojega nije dopuštena žalba odrediti da se dostava nekoga pismena povjeri javnome bilježniku. U tom će slučaju sud pismeno koje treba dostaviti zajedno sa svojim rješenjem staviti u posebnu omotnicu koju će predati toj stranci.

Javni bilježnik od koga stranka zatraži obavljanje radnje dostave dužan ju je obaviti po pravilima ovoga Zakona o dostavi. Prigodom dostave pismena iz stavka 1. ovoga članka javni bilježnik ima prava i dužnosti sudskoga dostavljača. Javnog bilježnika u obavljanju poslova dostave može zamjenjivati i javnobilježnički prisjednik ili javnobilježnički savjetnik ili javnobilježnički vježbenik.

O primitku pismena radi dostave i o radnjama poduzetim radi dostave javni bilježnik sastavit će zapisnike.

Ovjerovljeni prijepis zapisnika o primitku pismena radi dostave te potvrdu o obavljenoj dostavi zajedno s ovjerovljenim prijepisom zapisnika o dostavi, odnosno nedostavljeno pismeno zajedno s ovjerovljenim prijepisom zapisnika o poduzetim radnjama javni bilježnik dostavit će bez odgode izravno sudu.

Troškove izazvane javnobilježničkom dostavom stranka izravno podmiruje javnom bilježniku. Javni bilježnik kome nisu predumljena sredstva za pokriće troškova dostave nije dužan dostavu obaviti, o čemu će javni bilježnik sastaviti zapisnik i o tome izravno obavijestiti sud.

Na radnje poduzete u svezi s dostavom preko javnih bilježnika stranke ne plaćaju javnobilježničke pristojbe.

Troškovi dostave putem javnoga bilježnika ulaze u parnične troškove, ako sud ocijeni da su oni bili nužni.

Članak 133.b (NN 117/03)

Ako se tuženik prije podnošenja tužbe sudu u pisanom sporazumu sklopljenom s tužiteljem suglasio da mu se dostava u sporovima na koje se sporazum odnosi obavlja na određenoj adresi u Republici Hrvatskoj ili preko određene osobe u Republici Hrvatskoj, tužba i druga pismena u postupku tuženiku će se, na prijedlog tužitelja, dostavljati na toj adresi ili toj osobi. Smatrat će se da je dostava tuženiku obavljena kada je pismeno dostavljeno osobi naznačenoj u sporazumu.

Ako se dostava iz stavka 1. ovoga članka nije mogla obaviti, sud će odrediti da se daljnje dostave tuženiku obavljaju stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmoga dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Tužitelj je dužan uz tužbu priložiti sporazum iz stavka 1. ovoga članka ako u njoj predlaže da se dostava obavlja na adresi ili preko osobe iz toga sporazuma. Tužitelj koji u tužbi nije predložio da se dostava obavlja na adresi ili preko osobe iz sporazuma može i kasnije tijekom postupka predložiti da se tuženiku dostava obavlja na toj adresi ili preko te osobe ako mu se nije mogla uredno obaviti na adresi naznačenoj u tužbi.

Sporazum iz stavka 1. ovoga članka može se sklopiti glede određenog spora koji je već nastao ili glede budućih sporova koji mogu nastati iz određenoga pravnog odnosa.

Ako je tuženik fizička osoba koja ne obavlja registriranu djelatnost, sporazum iz stavka 1. ovoga članka valjan je samo ako je na njemu potpis tuženika javno ovjeren. Ako tuženik fizička osoba obavlja registriranu djelatnost, sporazum iz stavka 1. ovoga članka u vezi sa sporovima koji se ne tiču te djelatnosti pravno je valjan samo ako je na njemu potpis tuženika javno ovjeren.

Ako tuženik nakon što mu je tužba dostavljena zatraži da mu se dostava obavlja na novoj adresi u Republici Hrvatskoj, dostava će mu se obavljati na toj adresi ako uvjeti uz koje se treba obavljati nisu bitno teži od onih uz koje se dostava obavlja prema sporazumu iz stavka 1. ovoga članka.

O zahtjevu tuženika za obavljanje dostave na novu adresu sud odlučuje rješenjem nakon što tužitelju omogući da se o tom zahtjevu izjasni. Dok sud ne odluči o zahtjevu iz stavka 6. ovoga članka, dostava će se obavljati na adresu, odnosno osobi iz sporazuma iz stavka 1. ovoga članka.

Protiv rješenja suda kojim zahtjev iz stavka 6. ovoga članka prihvaća ili ga odbija žalba nije dopuštena. Dostava toga rješenja obavlja se na adresi, odnosno osobi iz stavka 1. ovoga članka.

Troškove izazvane prijedlogom tuženika iz stavka 6. ovoga članka snosi tuženik bez obzira na ishod spora.

Članak 133.c (NN 117/03, 25/13, 70/19)

Sud može naložiti strankama da jedna drugoj izravno upućuju pismena preporučeno poštom s povratnicom ili na drugi način koji omogućava dokaz o obavljenoj predaji, osim ako su obje stranke ili njihovi punomoćnici ili zakonski zastupnici uvijek dužni podneske podnositi u elektroničkom obliku u skladu s člankom 106.a ovoga Zakona.

Ako je koja od stranaka fizička osoba s registriranom djelatnošću, pismena iz stavka 1. ovoga članka mogu joj se predati izravno u njezinu sjedištu uz potvrdu o preuzimanju pošiljke.

Dostava elektroničkim putem

Članak 133.d (NN 70/19)

Dostava se može obaviti elektroničkim putem.

Ako stranka izjavi da je suglasna da joj se dostava obavlja elektroničkim putem, sud će toj stranci dostavu obavljati putem informacijskog sustava.

Stranka može zatražiti obavijest o dostavi pismena elektroničkim putem na adresu elektroničke pošte koju će navesti u izjavi iz stavka 2. ovoga članka.

Ako je stranka podnesak podnijela sudu u elektroničkom obliku, smatrat će se, dok ne priopći drugačije, da je suglasna da joj se dostava obavlja elektroničkim putem.

Ako sud utvrdi da dostava elektroničkim putem nije moguća, dostavit će pismeno na drugi način i navesti razlog za takvu dostavu.

Članak 134. (NN 117/03, 70/19)

Brisan.

Članak 134.a (NN 117/03, 84/08, 70/19)

Fizičkim osobama koje obavljaju registriranu djelatnost (obrtnici, liječnici i dr.), za koje nije propisana obvezna dostava elektroničkim putem (članak 133. stavak 5.), kada se dostava obavlja u sporovima koji se tiču te djelatnosti, dostava se obavlja na adresu navedenu u tužbi. Ako dostava na adresu navedenu u tužbi ne uspije, dostava će se obaviti na adresu sjedišta te osobe upisanu u upisniku. Ako dostava ne uspije ni na toj adresi, obaviti će se stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmoga dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Ako je adresa upisanog sjedišta osobe iz stavka 1. ovoga članka adresa navedena u tužbi, dostava iz stavka 1. ovog članka će se ponoviti još jednom na tu adresu.

Obavijest o obavljenoj dostavi pravnoj osobi nad kojom je otvoren stečaj dostavlja se na poslovnu adresu stečajnog upravitelja.

Članak 134.b (NN 117/03, 84/08, 25/13, 70/19)

Ako se određenim osobama, na temelju njihova zahtjeva i odobrenja predsjednika suda, dostava obavlja u sudu, pismena koja im upućuje sud polažu se za njih u posebne pretince u za to određenoj prostoriji suda. Dostavu obavlja službena osoba suda.

Pismena koja se dostavljaju preko pretinca ne smiju biti dostupna osobama kojima se dostavljaju prije nego što potpišu dostavnicu. Pismena se dostavljaju u zatvorenim omotnicama, u kojima se dostava obavlja preko pošte. Prigodom uzimanja pismena moraju se preuzeti sva pismena položena u pretinac.

Na svako pismeno koje se dostavlja na način predviđen u stavku 1. ovoga članka naznačit će se dan kada je položeno u pretinac osobe kojoj se dostava tako obavlja.

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka osobe iz stavka 1. ovoga članka dužne su pismeno podići iz pretinca u roku od osam dana na način određen stavcima 2. i 3. ovoga članka. Ako pismeno ne bude podignuto u tom roku, dostava će se obaviti stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmoga dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Valjana je dostava koja je u slučaju iz stavka 1. ovoga članka umjesto preko pretinca obavljena na drugi zakonom predviđen način.

Predsjednik suda povući će odobrenje iz stavka 1. ovoga članka ako utvrdi da osoba kojoj je ono dano neredovito preuzima pismena ili pokušava zloupotrijebiti takav način dostave.

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske može za obavljanje dostave iz stavka 1. ovoga članka ovlastiti samo jedan od više sudova različitog stupnja i vrste sa sjedištem na području nadležnosti županijskog suda.

Članak 135. (NN 84/08)

Vojnim osobama, pripadnicima redarstvene službe i djelatnicima kopnenoga, riječnoga, pomorskoga i zračnog prometa poziv se dostavlja preko njihova zapovjedništva odnosno neposrednog zapovjednika, a prema potrebi mogu im se na taj način dostavljati i ostala pismena.

Članak 136.

Kad dostavu treba obaviti osobama ili ustanovama u inozemstvu ili strancima, koji uživaju pravo imuniteta, dostava će se obaviti diplomatskim putem, ako u međunarodnom ugovoru ili u ovom zakonu (članak 146.) nije što drugo određeno.

Ako se dostava pismena ima obaviti državljanima Republike Hrvatske u inozemstvu, to se može učiniti preko nadležnoga konzularnog predstavnika ili diplomatskog predstavnika Republike Hrvatske koji obavlja konzularne poslove u toj stranoj državi. Takva dostava pravovaljana je samo ako osoba kojoj se pismeno dostavlja pristane da ga primi.

Članak 137.

Osobama lišenim slobode dostava se obavlja preko uprave zatvora, kazneno-popravne ustanove ili odgojno-popravnog doma.

Članak 138.

Kad stranka ima zakonskog zastupnika odnosno punomoćnika, dostava se obavlja zakonskom zastupniku odnosno punomoćniku, ako u ovom zakonu nije što drugo određeno.

Ako stranka ima više zakonskih zastupnika odnosno punomoćnika, dovoljno je dostavu obaviti jednom od njih.

Članak 139. (NN 117/03, 70/19)

Brisan.

Članak 140. (NN 117/03)

Dostava se obavlja radnim danom, i to od sedam do dvadeset sati, u stanu ili na radnom mjestu osobe kojoj se dostava ima obaviti ili u sudu kad se ta osoba tamo zatekne.

Dostava se može obaviti i u drugo vrijeme i na drugom mjestu, po pristanku osobe kojoj se dostava ima obaviti.

Ako ocijeni da je to potrebno, sud će odrediti da se dostava obavi na bilo kojem drugom mjestu ili u bilo koje drugo vrijeme. Prigodom takve dostave osobi kojoj se dostava obavlja predat će se primjerak rješenja suda kojim je ona određena. To rješenje ne mora biti obrazloženo.

Odredba da se dostava obavlja samo radnim danom u vrijeme određeno u stavku 1. ovoga članka ne važi za dostavu poštom ili putem javnoga bilježnika.

Članak 141. (NN 117/03, 84/08, 70/19)

Ako se fizička osoba koja ne obavlja registriranu djelatnost te fizička osoba koja obavlja registriranu djelatnost u sporovima koji se ne tiču te djelatnosti ne zatekne u svom stanu, dostava se obavlja predajom pismena nekome od njezinih poslovno sposobnih članova kućanstva, koji je dužan primiti pismeno.

Ako se dostava obavlja na radnom mjestu osobe kojoj se pismeno ima dostaviti, a ta se osoba tamo ne zatekne, dostava se može obaviti osobi koja na istom mjestu radi, ako ona pristane primiti pismeno.

Predaja pismena drugoj osobi nije dopuštena ako ona sudjeluje u parnici kao protivnik osobe kojoj se dostava ima obaviti.

Osobe kojima se prema odredbama prethodnih stavaka dostava obavi umjesto osobi kojoj se pismeno ima dostaviti, dužne su pismeno predati toj osobi.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Rješenje

Članak 142. (NN 117/03, 84/08, 70/19)

Fizičkoj osobi koja ne obavlja registriranu djelatnost te fizičkoj osobi koja obavlja registriranu djelatnost u sporovima koji se ne tiču te djelatnosti, tužba, platni nalog, presuda i rješenje protiv kojeg je dopuštena posebna žalba te pravni lijek, dostavit će se osobno stranci odnosno njezinom zakonskom zastupniku odnosno opunomoćeniku. Ostala pismena dostavit će se osobno kada je to ovim Zakonom izričito predviđeno ili kada sud smatra da je zbog priloženih isprava u izvorniku ili zbog kojega drugog razloga potrebna veća opreznost.

Ako se osoba kojoj se pismeno mora osobno dostaviti ne zatekne tamo gdje se dostava prema podacima iz tužbe, odnosno spisa ima obaviti, dostavljač će se obavijestiti kad bi i na kojem mjestu mogao tu osobu zateći i ostaviti joj kod jedne od osoba navedenih u članku 141. stavku 1. ili 2. ovoga Zakona pisanu obavijest da radi primanja pismena bude u određeni dan i sat u svom stanu odnosno na svome radnom mjestu. Ako i nakon toga dostavljač ne zatekne osobu kojoj se pismeno ima dostaviti, postupit će se prema odredbama članka 141. ovoga Zakona, na koji način je dostava obavljena.

Ako pismeno iz stavka 1. ovoga članka treba dostaviti fizičkim osobama koje obavljaju registriranu djelatnost u vezi s tom djelatnošću, dostava se obavlja prema odredbama članka 134.a ovoga Zakona, ako posebnim odredbama ovoga Zakona nije drukčije određeno.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Rješenje

Članak 143. (NN 117/03, 84/08, 70/19)

Ako se osobama iz članka 141. i 142. ovoga Zakona dostava ne uspije obaviti prema odredbama tih članaka, dostava će im se iznova pokušati obaviti na adresi njihova prebivališta u Republici Hrvatskoj prema podacima o njihovom prebivalištu koji će se pribaviti iz evidencija Ministarstva unutarnjih poslova.

Ako se osobama iz članka 141. i 142. ovoga Zakona ponovna dostava prema odredbama tih članaka ne uspije obaviti ni na adresi iz stavka 1. ovoga članka, dostava će se tim osobama pokušati još jednom obaviti prema odredbama tih članaka nakon isteka roka od trideset dana. Ako se ni ta ponovljena dostava ne uspije obaviti, dostava će se obaviti stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmog dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Ako prema podacima iz evidencija Ministarstva unutarnjih poslova proizlazi da je osoba iz stavka 1. ovoga članka prijavila boravište u kojem drugom mjestu u Republici Hrvatskoj ili da je prijavila koje drugo mjesto ili način na koji joj se dostava može obaviti (članak 143.a), dostava će se toj osobi prema odredbi stavka 1. ovoga članka pokušati obaviti na adresi njezina upisana boravišta, odnosno na drugom prijavljenom mjestu ili na drugi prijavljeni način (članak 143.a). Ako dostava ne uspije ni na adresi boravišta, odnosno na drugom prijavljenom mjestu ili na drugi prijavljeni način, postupit će se prema odredbi stavka 2. ovoga članka.

Ako se adresa navedena u tužbi prema podacima iz evidencija Ministarstva unutarnjih poslova ne razlikuje od adrese prebivališta, a osoba kojoj se dostava ima obaviti nije prijavila adresu boravišta u Republici Hrvatskoj, odnosno drugo mjesto ili način na koji joj se dostava može obaviti (članak 143.a), dostava će joj se još jednom pokušati obaviti na adresi iz tužbe nakon isteka roka od petnaest dana prema odredbama članka 141. ili 142. ovoga Zakona. Ako ni ta dostava ne uspije, dostava će se obaviti prema odredbi stavka 2. ovoga članka.

Ako je ponovljena dostava prema odredbi stavka 2. ovoga članka obavljena stavljanjem pismena na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova, sve daljnje dostave u postupku obaviti će se stavljanjem pismena na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova, uz (istodobni) pokušaj dostave na adresu prebivališta iz stavka 1. ovoga članka, dok stranka ne obavijesti sud o adresi svog prebivališta ili boravišta. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom osmoga dana od dana stavljanja pismena na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova, neovisno o tome je li i kada je uspjela dostava na adresu prebivališta iz stavka 1. ovoga članka.

Ako primatelj ne podigne pismeno ili ako se dostava ne uspije obaviti iz bilo kojeg drugog razloga, smatrat će se da dostava nije uspjela te će se pokušati još jednom ili će se obaviti stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda, u skladu s odredbama ovoga članka.

Članak 143.a (NN 84/08)

Svaka fizička osoba, neovisno o tome obavlja li ili ne obavlja registriranu djelatnost, ovlaštena je zatražiti od policijske uprave nadležne prema mjestu njena prijavljena prebivališta ili boravišta da u svojim evidencijama o prebivalištu i boravištu građana zabilježi njezinu izjavu da se dostave za nju u sudskim postupcima obavljaju na određenoj adresi ili određenim osobama na određenoj adresi u Republici Hrvatskoj.

Kao osoba kojoj se umjesto fizičkoj osobi iz stavka 1. ovoga članka može obavljati dostava, može se naznačiti određeni javni bilježnik, odvjetnik ili bilo koja poslovno sposobna fizička osoba, odnosno pravna osoba koja je registrirana za obavljanje djelatnosti primanja pismena za druge osobe. Takva pravna osoba može biti i pošta.

Fizička osoba iz stavka 1. ovoga članka dužna je uz izjavu iz stavka 1. ovoga članka priložiti i izjavu s ovjerenim potpisom osobe iz stavka 2. ovoga članka o tome da pristaje obavljati poslove preuzimanja pismena u sudskim postupcima za tu fizičku osobu, osim ako takvu izjavu daje javni bilježnik, odvjetnik ili pravna osoba koja je registrirana za obavljanje djelatnosti primanja pismena za druge osobe.

Dostava osobi ovlaštenoj za preuzimanje pismena obavlja se po pravilima ovoga Zakona o dostavi onoj vrsti fizičkih ili pravnih osoba kojoj pripadaju. Dostava javnom bilježniku ili odvjetniku kao osobi ovlaštenoj za preuzimanje pismena, obavlja se po pravilima o dostavi fizičkim osobama koje obavljaju registriranu djelatnost.

Ako osoba iz stavka 5. ovoga članka odbije primiti pismo, dostava će se obaviti stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je pismo dostavljeno istekom roka od osam dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Ministar nadležan za unutarne poslove posebnim će pravilnikom propisati način zaprimanja izjava iz ovoga članka, te načine davanja podataka o prebivalištu, boravištu, odnosno drugom mjestu ili načinu dostave fizičkih osoba protiv kojih se namjerava pokrenuti sudski postupak iz članka 143.b ovoga Zakona.

Članak 143.b (NN **84/08**)

Od policijske uprave se, uz predočenje dokaza o postojanju pravnog interesa, može zatražiti podatak o prebivalištu ili boravištu osobe kojoj je potrebno izvršiti dostavu u parničnom postupku.

Policijska uprava će zaprimljeni pisani zahtjev riješiti prema odredbama posebnog propisa.

Članak 143.c (NN **70/19**)

Dostava pismena u elektroničkom obliku obavlja se putem informacijskog sustava.

Sud putem informacijskog sustava šalje adresatu u njegov sigurni elektronički poštanski pretinac pismo, koje adresat mora preuzeti u roku od 15 dana od dana kad je pismo pristiglo u njegov sigurni elektronički poštanski pretinac, inače nastupaju posljedice iz stavka 5. ovoga članka.

Informacijski sustav istodobno sa slanjem pismena iz stavka 2. ovoga članka šalje adresatu na adresu elektroničke pošte i informativnu poruku u kojoj ga obavještava o dostavi pismena. U poruci se adresata upozorava na pravne posljedice iz stavka 5. ovoga članka.

Adresat pismo preuzima iz sigurnog elektroničkog poštanskog pretinca informacijskog sustava tako da dokaže svoj identitet putem Nacionalnog identifikacijskog i autentifikacijskog sustava i elektronički potvrdi primitak pismena.

Smatrat će se da je dostava prema stavku 4. ovog članka obavljena istekom 15. dana od dana kada je pismo pristiglo u sigurni elektronički poštanski pretinac, ako adresat u tom roku ne potvrdi primitak pismena.

Informacijski sustav o dostavi obavještava sud potvrdom u elektroničkom obliku.

Na način određen u ovom članku elektroničkim putem mogu se dostaviti i ona pismena koja imaju izvornike u fizičkom obliku ako je elektronički (skenirani) prijepis koji je izrađen na temelju izvornika u fizičkom obliku potpisan kvalificiranim elektroničkim pečatom suda.

Članak 143.d (NN 70/19)

Osobnom dostavom smatra se i dostava obavljena sukladno odredbi članka 143.c ovoga Zakona.

Odbijanje primitka

Članak 144. (NN 117/03, 84/08)

Kad osoba kojoj je pismeno upućeno, odnosno poslovno sposobni član njezina kućanstva, odnosno ovlaštena osoba ili radnik državnog tijela, fizičke ili pravne osobe bez zakonitog razloga odbije primiti pismeno, dostavljač će to naznačiti na pismenu i vratiti ga sudu, a u stanu ili prostorijama gdje ta osoba radi, odnosno u sandučiću će ostaviti obavijest o pokušanoj dostavi s upozorenjem da će se dostava obaviti preko oglasne ploče suda.

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka dostava će se obaviti stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda. Smatrat će se da je dostava obavljena istekom roka od osam dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Promjena adrese

Članak 145. (NN 117/03, 70/19)

Stranka ili njezin zastupnik dužni su tijekom postupka do isteka roka od šest mjeseci nakon pravomoćnosti prvostupanjske odluke protiv koje žalba nije izjavljena, odnosno nakon dostave drugostupanjske odluke kojom se postupak pravomoćno završava odmah obavijestiti sud o svakoj promjeni svoje adrese.

Ako protiv pravomoćne odluke unutar roka iz stavka 1. ovoga članka bude podnesen prijedlog za dopuštenje revizije ili revizija, taj se rok produžava sve dok ne istekne šest mjeseci od dana dostave stranci odluke kojom se prijedlog za dopuštenje revizije odbacuje ili odbija, odnosno kojom se revizija odbacuje ili odbija ili pobijana odluka preinačuje.

Ako je protiv pravomoćne odluke unutar roka iz stavka 1. ovoga članka podnesen prijedlog za ponavljanje postupka, taj se rok produžava do isteka roka od šest mjeseci nakon pravomoćnosti prvostupanjske odluke u tom postupku protiv koje nije izjavljena žalba, odnosno do isteka roka od šest mjeseci od dostave stranci drugostupanjske odluke kojom se postupak za ponavljanje postupka pravomoćno završava.

Ako u povodu izvanrednoga pravnoga lijeka pravomoćna odluka bude ukinuta i predmet vraćen na ponovno suđenje, smatrat će se da rok iz stavka 1. ovoga članka nije ni počeo teći.

Ako stranka ili njezin zastupnik ne obavijeste odmah sud o promjeni adrese, pa se zbog toga dostava nije mogla uredno obaviti, sud će odrediti da se daljnje dostave u parnici obavljaju stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda, sve dok stranka ili njezin zastupnik ne priopće sudu svoju novu adresu.

Dostava iz stavka 5. ovoga članka smatra se obavljenom istekom osam dana od dana stavljanja pismena na oglasnu ploču suda.

Kad zastupnik za primanje pismena do isteka rokova iz stavka 1. do 3. ovoga članka promijeni svoju adresu, a o tome ne obavijesti sud, sud će imenovati drugoga zastupnika za primanje pismena kojemu će dostavu obaviti.

U slučaju iz stavka 7. ovoga članka sud može novčano kazniti ranijeg zastupnika za primanje pismena zbog povrede svoje dužnosti obavještanja suda o promjeni adrese.

Zastupnik za primanje pismena

Članak 146. (NN 117/03)

Tužitelj ili njegov zastupnik koji se nalaze u inozemstvu, a tužitelj nema punomoćnika u Republici Hrvatskoj, dužni su već prigodom podnošenja tužbe imenovati punomoćnika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj. Ako oni tako ne postupe, sud će tužbu odbaciti.

Tuženika ili njegova zastupnika koji se nalaze u inozemstvu, a tuženik nema punomoćnika u Republici Hrvatskoj, sud će već prigodom dostave prvoga pismena pozvati da u primjerenom roku postave punomoćnika za primanje pismena u Republici Hrvatskoj, uz upozorenje da će u suprotnom sud tuženiku na njegov trošak postaviti zastupnika za primanje pismena iz reda odvjetnika ili javnih bilježnika i preko toga zastupnika obavijestiti tuženika odnosno njegova zastupnika o tom postavljenju.

Stranci koja opozove punomoć punomoćniku za primanje pismena i istodobno ne postavi drugog takvog punomoćnika, sud će dostavu obavljati stavljanjem pismena na oglasnu ploču suda, sve dok ta stranka ne postavi drugoga punomoćnika za primanje pismena.

Punomoćnik za primanje pismena koji je obavijestio sud o tome da je stranci otkazao punomoć i priložio nesumnjiv dokaz o tome da je stranka uredno primila taj otkaz, dužan je za stranku i dalje primati pismena sve dok ne protekne trideset dana od dana kojega je sudu priložio taj dokaz. Ako stranka u roku od trideset dana od dana primitka otkaza punomoći ne obavijesti sud o imenovanju novoga punomoćnika za primanje pismena, sud će postupiti u smislu odredbe stavka 3. ovoga članka.

Sredstva za pokriće troškova postavljanja i rada zastupnika tuženika za primanje pismena dužan je predujmiti tužitelj na temelju rješenja suda protiv kojega nije dopuštena posebna žalba. Ako tužitelj ne predujmi ta sredstva u roku koji je sud odredio u svom rješenju, sud će tužbu odbaciti.

Pravila o postavljanju zastupnika tužitelju za primanje pismena na odgovarajući se način primjenjuju na umješače.

Članak 147.

Ako više osoba zajednički tuže, a nemaju zajedničkoga zakonskog zastupnika odnosno punomoćnika, sud ih može pozvati da u određenom roku imenuju zajedničkog punomoćnika za primanje pismena. Istovremeno sud će obavijestiti tužitelje koga će od njih smatrati zajedničkim punomoćnikom za primanje pismena ako oni sami ne imenuju takva punomoćnika.

Odredbe stavka 1. ovog članka primjenjivat će se i kad je više osoba tuženo kao jedinstveni suparničari.

Utvrđivanje adrese

Članak 148.

Ako stranka ne može sama saznati adresu osobe kojoj pismo treba dostaviti, sud će nastojati od nadležnog tijela uprave ili na drugi način dobiti potrebne podatke.

Dostavnica

Članak 149. (NN 117/03, 70/19)

Potvrdu o obavljenoj dostavi (dostavnicu) potpisuje primatelj, koji će na njoj napisati datum primitka.

Ako je primalac nepismen ili nije u stanju potpisati se, dostavljač će ispisati njegovo ime i prezime i slovima dan primitka te staviti napomenu zašto primalac nije stavio svoj potpis.

Ako primalac odbije potpisati dostavnicu, dostavljač će to zabilježiti na dostavnici i ispisati slovima dan predaje, i time se smatra da je dostava obavljena.

Ako je dostava obavljena prema odredbi članka 142. stavka 2. ovog zakona, na dostavnici će se pored potvrde o primitku pismena naznačiti da je prethodila pisana obavijest.

Dostavljač će od osobe kojoj pismeno predaje zatražiti da dokaže svoju istovjetnost.

Ako dostavu ne obavlja državnom tijelu ili pravnoj osobi, dostavljač će od osobe kojoj pismeno predaje zatražiti da dokaže svoju istovjetnost.

Dostavljač će na dostavnici upisati ime i prezime osobe kojoj je pismeno predao odnosno broj isprave na temelju koje je utvrdio njenu istovjetnost i tko ju je izdao.

Dostavljač koji nije javni bilježnik dužan je čitljivo označiti na dostavnici svoje ime i prezime te svojstvo, a zatim je osobno potpisati.

Ako je to potrebno, dostavljač će o dostavi sastaviti poseban zapisnik i priložiti ga uz dostavnicu.

Ako je na dostavnici netočno naznačen datum dostave, smatrat će se da je dostava obavljena onog dana kad je pismeno predano.

Ako je dostavnica nestala, dostava se može dokazivati i na drugi način.

Članak 149.a (NN **117/03**)

Osobu koja neopravdano, u slučajevima predviđenim u ovoj glavi, odbije dokazati svoju istovjetnost ili primiti pismeno te osobu koja na neki drugi način ometa dostavu svjesno onemogućavajući ili otežavajući primjenu odredaba ove glave sud može novčano kazniti uz odgovarajuću primjenu odredaba članka 110. ovoga Zakona.

Stranka kojoj je osoba iz stavka 1. ovoga članka ponašanjem opisanim u toj odredbi prouzročila dodatne troškove u postupku, može u tom postupku zatražiti od suda da je osudi da joj te troškove naknadi, neovisno o tome je li je novčano kaznio ili nije. O takvom zahtjevu sud je dužan rješenjem odlučiti bez odgode, neovisno o odluci o glavnoj stvari. Protiv toga rješenja dopuštena je posebna žalba, ali se ovrha na temelju njega može tražiti prije njegove pravomoćnosti.

Članak 149.b (NN **117/03**)

Dostavljača koji nesavjesno obavi koju radnju dostave i zbog toga dođe do znatnijeg odugovlačenja postupka sud može novčano kazniti, primjenjujući na odgovarajući način odredbe članka 110. ovoga Zakona.

Stranka kojoj je dostavljač iz stavka 1. ovoga članka nesavjesnim obavljanjem svoje dužnosti prouzročio dodatne troškove u postupku, može u tom postupku zatražiti od suda da dostavljača odnosno pravnu osobu koja za njega odgovara po općim pravilima za naknadu štete osudi da joj te troškove naknadi. O takvom zahtjevu sud je dužan rješenjem odlučiti bez odgode, neovisno o odluci o glavnoj stvari. Protiv toga rješenja dopuštena je žalba, ali se ovrha na temelju njega može tražiti i prije njegove pravomoćnosti.

Zahtjev za naknadu troškova iz stavka 2. ovoga članka stranka može postaviti u roku od petnaest dana od saznanja za razloge koji opravdavaju njegovo postavljanje, a najkasnije do pravomoćnosti, odnosno okončanja postupka u povodu izvanrednog pravnog lijeka.

Razmatranje i prepisivanje spisa

Članak 150. (NN **117/03**)

Stranke imaju pravo da razmatraju i prepisuju spise parnice u kojoj sudjeluju.

Ostalim osobama koje imaju opravdan interes može se dopustiti razmatranje i prepisivanje pojedinih spisa. Kad je postupak u tijeku, dozvolu daje sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća, a kad je postupak završen – predsjednik suda ili sudac koga on odredi.

Glava dvanaesta TROŠKOVI POSTUPKA **Parnični troškovi**

Članak 151.

Parnične troškove čine izdaci učinjeni u tijeku ili u povodu postupka.

Parnični troškovi obuhvaćaju i nagradu za rad odvjetnika i drugih osoba kojima zakon priznaje pravo na nagradu.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda

Članak 152.

Svaka stranka prethodno sama podmiruje troškove koje je uzrokovala svojim radnjama.

Članak 153. (NN 117/03)

Kad stranka predloži izvođenje dokaza, dužna je po nalogu suda unaprijed položiti iznos potreban za podmirenje troškova koji će nastati u povodu izvođenja dokaza.

Kad izvođenje dokaza predlože obje stranke, ili kad ga sud odredi po službenoj dužnosti, sud će odrediti da iznos potreban za podmirenje troškova polože obje stranke na jednake dijelove. Ako je sud odredio izvođenje dokaza po službenoj dužnosti, može odrediti da iznos položi samo jedna stranka.

Sud će odustati od izvođenja dokaza ako iznos potreban za podmirenje troškova ne bude položen u roku što ga sud odredi. U tom će slučaju sud, s obzirom na sve okolnosti po svojem uvjerenju ocijeniti od kakve je važnosti što stranka nije u roku položila iznos potreban za podmirenje troškova.

Ako sud izvede dokaz iako predujam za njegovo izvođenje nije položen, rješenjem će naložiti stranci da u roku od osam dana određenu svotu plati svjedoku ili vještaku. Žalba protiv toga rješenja ne odgađa ovrhu.

Iznimno od odredbe stavka 3. ovog članka, ako sud po službenoj dužnosti odredi izvođenje dokaza radi utvrđivanja činjenica u vezi s primjenom članka 3. stavka 3. ovog zakona, a stranke ne polože određeni iznos, troškovi za izvođenje isplatit će se iz sredstava suda.

Članak 154. (NN 117/03, 70/19)

Stranka koja u cijelosti izgubi parnicu dužna je protivnoj stranci i njezinu umješaču naknaditi troškove izazvane vođenjem postupka. Umješač na strani stranke koja je izgubila parnicu dužan je naknaditi troškove koje je uzrokovao svojim radnjama.

Ako su stranke djelomično uspjele u parnici, sud će najprije utvrditi postotak u kojemu je svaka od njih uspjela, zatim će od postotka one stranke koja je u većoj mjeri uspjela oduzeti postotak one stranke koja je u manjoj mjeri uspjela, nakon toga će utvrditi iznos pojedinih i iznos ukupnih troškova stranke koja je u većoj mjeri uspjela u parnici koji su bili potrebni za svrhovito vođenje postupka te će toj stranci odmjeriti naknadu dijela takvih ukupnih troškova koji odgovara postotku koji je preostao nakon navedenog obračuna postotka u kojima su stranke uspjele u parnici. Omjer uspjeha u parnici ocjenjuje se prema konačno postavljenom tužbenom zahtjevu, vodeći računa i o uspjehu dokazivanja u pogledu osnove zahtjeva.

Neovisno o pravilima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, sud može odrediti da jedna stranka naknadi drugoj stranci pojedine troškove primjenom članka 156. stavka 1. ovoga Zakona.

Ako su stranke djelomično uspjele u parnici u približno jednakim dijelovima, sud može odrediti da svaka stranka snosi svoje troškove ili da jedna stranka naknadi drugoj stranci samo pojedine troškove primjenom članka 156. stavka 1. ovoga Zakona.

Sud može odlučiti da jedna stranka nadoknadi sve troškove koje su protivna stranka i njezin umještač imali ako protivna stranka nije uspjela samo u razmjerno neznatnom dijelu svog zahtjeva, a zbog tog dijela nisu nastali posebni troškovi.

Prema rezultatu dokazivanja sud će odlučiti hoće li troškove iz članka 153. stavka 5. ovoga Zakona podmirivati jedna ili obje stranke ili će ti troškovi pasti na teret sredstava suda.

SUDSKA PRAKSA DO 2019

Članak 154.a (NN **117/03**)

U postupcima u kojima državni odvjetnik ili koje drugo državno tijelo nastupa kao stranka, odluka o troškovima postupka donosi se u korist, odnosno protiv Republike Hrvatske.

Članak 155. (NN **25/13**)

Sud će prilikom odlučivanja o troškovima postupka stranci odrediti naknadu samo onih troškova koji su bili potrebni za vođenje parnice. O tome koji su troškovi bili potrebni te o visini troškova odlučuje sud ocjenjujući brižljivo sve okolnosti, osobito vodeći računa o pravilima ovoga Zakona koja za pripremanje glavne rasprave određuju upućivanje podnesaka i jedno pripremno ročište te jedno ročište za glavnu raspravu.

Ako je propisana tarifa za nagrade odvjetnika ili za druge troškove, odmjerit će se takvi troškovi prema toj tarifi.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda

Članak 156. (NN **117/03, 25/13**)

Stranka je dužna neovisno o ishodu parnice nadoknaditi protivnoj stranci troškove koje je uzrokovala svojom krivnjom ili slučajem koji se njoj dogodio.

Sud može odlučiti da zakonski zastupnik ili punomoćnik stranke nadoknadi protivnoj stranci troškove koje je uzrokovao svojom krivnjom.

O zahtjevima za naknadu troškova iz stavka 1. i 2. ovoga članka sud je dužan rješenjem odlučiti najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva za naknadu troškova, neovisno o odluci o glavnoj stvari. Protiv toga rješenja posebna žalba nije dopuštena, a ovrha se na temelju toga rješenja može tražiti prije njegove pravomoćnosti.

Članak 157.

Ako tuženik nije dao povod za tužbu i ako je prije nego što se upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, priznao tužbeni zahtjev, tužitelj će nadoknaditi tuženiku parnične troškove.

Članak 158. (NN **117/03, 70/19**)

Tužitelj koji povuče tužbu ili se odrekne tužbenog zahtjeva dužan je tuženiku naknaditi troškove postupka.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako je tužitelj povukao tužbu ili se odrekao tužbenog zahtjeva odmah nakon što je tuženik udovoljio zahtjevu tužitelja ili zbog drugih razloga koji se mogu pripisati tuženiku, troškove postupka dužan je tužitelju naknaditi tuženik.

Stranka koja odustane od pravnog lijeka dužna je protivnoj stranci nadoknaditi troškove nastale u povodu pravnog lijeka.

Članak 159. (NN 117/03)

Svaka stranka snosi svoje troškove ako je parnica završena sudskom nagodbom, a u nagodbi nije drugačije ugovoreno.

Troškovi nagodbe koja je pokušana (članak 324.), ali nije uspjela ulaze u parnične troškove.

Članak 160. (NN 117/03, 70/19)

Ako u izlučnoj parnici bude prihvaćen tužbeni zahtjev za proglašenje ovrhe nedopuštenom na određenom predmetu ovrhe, a sud utvrdi da je tuženik kao ovrhovoditelj u ovršnom postupku imao opravdanih razloga smatrati da ne postoje prava trećih osoba na tom predmetu, odredit će da svaka stranka snosi svoje troškove.

Članak 161.

Suparničari podmiruju troškove na jednake dijelove.

Ako postoji znatna razlika u pogledu njihova udjela u predmetu spora, sud će prema razmjeru tog udjela odrediti koliki će dio troškova nadoknaditi svaki od suparničara.

Suparničari koji su solidarno odgovorni u glavnoj stvari odgovaraju solidarno i za troškove dosuđene protivnoj strani.

Za troškove uzrokovane posebnim parničnim radnjama pojedinih suparničara ostali suparničari ne odgovaraju.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda

Članak 162. (NN 117/03)

Kad državni odvjetnik sudjeluje u postupku kao stranka, on ima pravo na naknadu troškova prema odredbama ovog zakona, ali ne i pravo na nagradu.

Članak 163. (NN 117/03)

Odredbe o troškovima primjenjuju se i na stranke što ih zastupa državno odvjetništvo. U tom slučaju troškovi postupka obuhvaćaju i iznos koji bi se stranci priznao na ime nagrade odvjetniku.

Članak 164. (NN 117/03, 57/11, 70/19)

O naknadi troškova odlučuje sud na određen zahtjev stranke, bez raspravljanja

Stranka je dužna u zahtjevu određeno navesti troškove za koje traži naknadu.

Zahtjev za naknadu troškova stranka je dužna staviti najkasnije do završetka raspravljanja koje prethodi odlučivanju o troškovima, a ako je riječ o donošenju odluke bez prethodnog raspravljanja, stranka je dužna zahtjev za naknadu troškova staviti u prijedlogu o kojem sud treba da odluči.

O zahtjevu za naknadu troškova sud će odlučiti u presudi ili rješenju kojim se završava postupak pred tim sudom.

U odluci kojom se postupak završava za nekog suparničara, sud će odlučiti i o zahtjevu za naknadu troškova stranaka između kojih se tom odlukom postupak pred tim sudom završava.

U slučaju usmene objave presude ili rješenja kojim se naređuje naknada troškova sud može odlučiti da će iznos troškova odmjeriti u pisano izrađenoj presudi odnosno rješenju ako se rješenje ima dostaviti strankama.

U tijeku postupka sud će posebnim rješenjem odlučiti o naknadi troškova samo kad pravo na naknadu troškova ne ovisi o odluci o glavnoj stvari.

U slučaju iz članka 158. ovoga Zakona, kao i u slučaju presude na temelju priznanja i presude na temelju odricanja, ako povlačenje tužbe, odricanje ili odustanak od pravnog lijeka, priznanje ili odricanje nisu obavljani na raspravi, zahtjev za naknadu troškova može se staviti u roku od 15 dana nakon dostave obavijesti ili odluke.

O zahtjevu za naknadu troškova iz stavka 8. ovoga članka ovlašten je donijeti odluku i sudski savjetnik.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda, Presuda, Presuda

Članak 165. (NN 117/03)

U međupresudi ili djelomičnoj presudi sud može izreći da se odluka o troškovima ostavlja za kasniju presudu, osim ako se kod djelomične presude ne radi o slučaju iz članka 164. stavka 5. ovoga Zakona.

Članak 166. (NN 25/13)

Kad sud odbaci ili odbije pravni lijek, odlučit će i o troškovima nastalim u postupku u povodu toga pravnog lijeka.

Kad sud preinači odluku protiv koje je podnesen pravni lijek ili ukine tu odluku i odbaci tužbu, odlučit će o troškovima cijelog postupka jednom odlukom.

Kad se ukine odluka protiv koje je podnesen pravni lijek i predmet vrati na ponovno suđenje, ostavit će se da se o troškovima postupka u povodu pravnog lijeka odluči u konačnoj odluci.

Sud može postupiti prema odredbama stavka 3. ovog članka i kad odluku protiv koje je podnesen pravni lijek samo djelomično ukine.

SUDSKA

PRAKSA: Presuda, Presuda, Rješenje, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Rješenje, Presuda, Presuda, Presuda, Rješenje

Članak 167.

Odluka o troškovima sadržana u presudi može se napadati samo žalbom na rješenje ako se istovremeno ne napada i odluka o glavnoj stvari.

Ako jedna stranka napada presudu samo u pogledu troškova, a druga u pogledu glavne stvari, viši će sud jednom odlukom odlučiti o oba pravna lijeka.

Troškovi u postupku za osiguranje dokaza

Članak 168.

Troškove postupka za osiguranje dokaza podmiruje stranka koja je podnijela prijedlog za osiguranje dokaza. Ona je dužna nadoknaditi i troškove protivnoj stranci odnosno postavljenom privremenom zastupniku.

Te troškove stranka može naknadno ostvarivati kao dio parničnih troškova, prema uspjehu u parnici.

Članci 169. do 171. prestali su važiti.

Oslobođenje od plaćanja troškova postupka

Članak 172. (NN 25/13)

Pravo na oslobođenje od plaćanja troškova postupka i pravo na stručnu pravnu pomoć stranka ostvaruje na način i uz uvjete propisane posebnim propisom kojim se uređuje besplatna pravna pomoć.

Članak 173. (NN 25/13)

Brisan.

Članak 174. (NN 25/13)

Brisan.

Članak 175. (NN 25/13)

Brisan.

Članak 176. (NN 25/13)

Brisan.

Kada je stranka ostvarila pravo na oslobođenje od plaćanja troškova postupka na temelju posebnog propisa kojim se uređuje besplatna pravna pomoć, a sud u postupku utvrdi da je stranka u stanju podmirivati troškove postupka odnosno pristojbe, sud će bez odgode o tome obavijestiti nadležno upravno tijelo.

Članak 177. (NN 25/13)

Brisan.

Članak 178

Brisan.

Članak 178.a

Brisan.

Glava trinaesta PRAVNA POMOĆ

Članak 179. (NN 117/03, 70/19)

Sudovi su jedan drugome dužni ukazivati pravnu pomoć u parničnom postupku.

Ako zamoljeni sud nije nadležan da obavi radnju za koju je zamoljen, ustupit će molbu nadležnom sudu odnosno drugome državnom tijelu i o tome obavijestiti sud od koga je primio molbu, a ako mu nadležni sud odnosno državno tijelo nije poznato, vratit će molbu.

Ako u jednom mjestu postoji više sudova stvarno nadležnih za davanje pravne pomoći, molba za davanje pravne pomoći može se podnijeti bilo kojem od tih sudova, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Zamoljeni sud od kojega se traži izvođenje dokaza saslušanjem osigurati će, ako je to moguće, izvođenje toga dokaza odgovarajućom primjenom članka 115. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 180.

Brisan

Članak 181.

Sudovi će ukazivati pravnu pomoć inozemnim sudovima u slučajevima predviđenim međunarodnim ugovorom i kad postoji uzajamnost u ukazivanju pravne pomoći. U slučaju sumnje o postojanju uzajamnosti objašnjenje daje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

Sud će uskratiti pravnu pomoć inozemnom sudu ako se traži izvršenje radnje koja je protivna javnom poretku Republike Hrvatske. U takvu će slučaju sud nadležan za davanje pravne pomoći, po službenoj dužnosti, dostaviti predmet Vrhovnom sudu Republike Hrvatske radi donošenja konačne odluke.

Odredbe članka 179. st. 2. i 3. ovog Zakona važe i za postupanje s molbom inozemnog suda.

Članak 182.

Sudovi ukazuju pravnu pomoć inozemnim sudovima na način predviđen u domaćem zakonu. Radnja koja je predmet molbe inozemnog suda može se obaviti i na način koji zahtijeva inozemni sud, ako takav postupak nije protivan javnom poretku Republike Hrvatske.

Članak 183.

Ako međunarodnim ugovorom nije što drugo određeno, sudovi će uzimati u postupak molbe za pravnu pomoć inozemnih sudova samo ako su dostavljene diplomatskim putem i ako su molba i prilozi sastavljeni na jednom od jezika koji je u službenoj uporabi u sudu ili ako je priložen ovjereni prijevod na tom jeziku.

Članak 184.

Ako međunarodnim ugovorom nije što drugo određeno, molbe domaćih sudova za pravnu pomoć dostavljaju se inozemnim sudovima diplomatskim putem. Molbe i prilozi moraju biti sastavljeni na jeziku zamoljene države ili uz njih mora biti priložen njihov ovjereni prijevod na tom jeziku.

Članak 184.a (NN 25/13)

Ako je udovoljeno uvjetima za donošenje presude zbog izostanka ili presude zbog ogluhe, a sud ne raspolaže podatkom o osobnom identifikacijskom broju tuženika, sud će pribaviti taj podatak po službenoj dužnosti od Ministarstva financija, Porezne uprave.

Sud će postupiti prema odredbi stavka 1. ovoga članka i kad ne raspolaže podatkom o osobnom identifikacijskom broju fizičke, odnosno pravne osobe, a udovoljeno je uvjetima za donošenje odluke o izricanju novčane kazne toj fizičkoj, odnosno pravnoj osobi.

U slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka Ministarstvo financija, Porezna uprava dužna je u roku od osam dana, na zahtjev suda, uz dostavu podataka o imenu, prezimenu i datumu rođenja ili broju osobne iskaznice za fizičke osobe, odnosno nazivu i matičnom broju pravne osobe, dati podatak o osobnom identifikacijskom broju.

DIO DRUGI TIJEK POSTUPKA

A. Postupak pred prvostupanjskim sudom

Glava četrnaesta TUŽBA

Članak 185.

Parnični postupak pokreće se tužbom.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Sadržaj tužbe

Članak 186. (NN 117/03, 70/19)

Tužba treba sadržavati određen zahtjev u pogledu glavne stvari i sporednih traženja, činjenice na kojima tužitelj temelji zahtjev, dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, a i druge podatke koje mora imati svaki podnesak (članak 106.).

Kad stvarna nadležnost, sastav suda, vrsta postupka, ovlaštenje na zastupanje ili pravo na naknadu troškova postupka ovisi o vrijednosti predmeta spora, a predmet tužbenog zahtjeva nije novčana svota, tužitelj je dužan u tužbi naznačiti vrijednost predmeta spora.

Sud će po tužbi postupiti i kad tužitelj nije naveo pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, a ako je tužitelj pravnu osnovu naveo, sud nije za nju vezan.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda, Presuda, Presuda

Članak 186.a (NN 117/03, 84/08, 25/13, 70/19)

Osoba koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske dužna se je prije podnošenja tužbe obratiti sa zahtjevom za mirno rješenje spora državnom odvjetništvu koje je stvarno i mjesno nadležno za zastupanje na sudu pred kojim namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske, osim u slučajevima u kojima je posebnim propisima određen rok za podnošenje tužbe. Zahtjev za mirno rješenje spora mora sadržavati sve ono što mora sadržavati tužba.

Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka se podnosi nadležnom državnom odvjetništvu, sukladno odredbama Zakona o državnom odvjetništvu. Ako je zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnesen nenadležnom državnom odvjetništvu, ono će zahtjev dostaviti nadležnom državnom odvjetništvu uz obavijest stranci.

Podnošenjem zahtjeva iz stavka 1. zastarijevanje zastaje.

Nagodba postignuta između podnositelja zahtjeva i Državnog odvjetništva, po zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka, ima svojstvo ovršne isprave.

Ako zahtjev iz stavka 1. ovoga članka ne bude prihvaćen ili o njemu ne bude odlučeno u roku od tri mjeseca od njegova podnošenja, podnositelj zahtjeva može podnijeti tužbu nadležnom sudu.

Sud će odbaciti tužbu protiv Republike Hrvatske podnesenu prije donošenja odluke o zahtjevu za mirno rješenje spora, odnosno prije isteka roka iz stavka 5. ovoga članka.

Odredbe prethodnih stavaka ovoga članka ne primjenjuju se u slučajevima kada je posebnim zakonom propisan postupak podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora nadležnom državnom odvjetništvu ili nekom drugom tijelu.

Odredbe prethodnih stavaka ovoga članka na odgovarajući način će se primjenjivati i u slučajevima u kojima Republika Hrvatska namjerava tužiti neku osobu s prebivalištem ili sjedištem u Republici Hrvatskoj.

Kad osoba iz stavka 8. ovoga članka nagodbom preuzima obvezu prema Republici Hrvatskoj, takva nagodba je ovršna isprava kada dužnik ovjeri svoj potpis. Kada Republika Hrvatska nagodbom preuzima obvezu prema drugoj stranci, takva je nagodba ovršna isprava kada je potpiše ovlaštena osoba u nadležnom državnom odvjetništvu i kada se njezin potpis ovjeri pečatom toga državnog odvjetništva.

Republika Hrvatska i podnositelj zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka mogu nakon podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora zatražiti od suda da, primjenjujući na odgovarajući način odredbe ovog Zakona za osiguranje dokaza, izvede dokaze za koje smatra da su nužni radi utvrđivanja činjenica o kojima će ovisiti zauzimanje stava o osnovanosti zahtjeva protivne stranke za mirno rješenje spora. Te dokaze može izvesti i sudski savjetnik, a imaju isto značenje kao dokazi izvedeni u postupku osiguranja dokaza.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda, Rješenje

Članak 186.b (NN 117/03)

Tužitelj koji za to ima imovinskopravni interes može tužbom zatražiti od suda da naloži tuženiku koji je prema sadržaju pravnoga odnosa dužan položiti račun ili dati pregled neke imovine i obveza, odnosno tuženiku za koga je vjerojatno da nešto zna o utajenoj ili prikrivenoj imovini – da, pod prisegom ili bez prisege, položi račun ili preda potpuni pregled imovine ili obveza, odnosno priopćiti što mu je o utajenoj ili prikrivenoj imovini poznato, te izjavi da su položeni račun, predani pregled imovine i obveza, odnosno dani podaci o utajenoj ili prikrivenoj imovini potpuni i točni.

U sporovima u kojima ne može postaviti tužbeni zahtjev za isplatu određenog iznosa novca, isporuku određene količine zamjenjivih stvari, predaju određenih stvari ili prijenos određenih prava prije nego što tuženik ispuni svoju obvezu polaganja računa ili predaje pregleda imovine i obveza, tužitelj može u tužbi istaknuti, pored zahtjeva za polaganje računa ili predaju pregleda imovine i obveza iz stavka 1. ovoga članka, i zahtjev kojim će zatražiti od suda da tuženika osudi na isplatu iznosa novca, isporuku ili predaju stvari ili prijenos prava čiju će visinu, količinu odnosno istovjetnost odrediti tek nakon što tuženik položi račun ili preda pregled imovine i obveza, odnosno tek nakon što se provede vještačenje ili izvedu drugi dokazi u povodu položenog računa ili predanog pregleda imovine i obveza ili u povodu uskrate polaganja računa ili predaje pregleda imovine i obveza.

U sporovima u kojima ne može postaviti određeni zahtjev prije nego što dođe do podataka koje mu tuženik ne želi dati premda njima raspolaže, a koje mu je prema sadržaju građanskopravnoga odnosa dužan dati odnosno koji se mogu smatrati zajedničkim za obje stranke, tužitelj može u tužbi istaknuti zahtjev kojim će zatražiti od suda da tuženika osudi na isplatu iznosa, predaju stvari ili prijenos prava čiju će visinu, količinu, odnosno istovjetnost odrediti tek nakon što mu tuženik dade potrebne podatke, odnosno tek nakon što se provede vještačenje ili izvedu drugi dokazi o podacima koje tuženik izbjegava dati.

U slučajevima iz stavka 2. i 3. ovoga članka tužitelj je dužan određeni tužbeni zahtjev postaviti u roku koji mu za to sud odredi tijekom postupka rješanjem protiv kojega nije dopuštena posebna žalba.

U tužbi iz stavka 1. ovoga članka tužitelj je dužan naznačiti vrijednost predmeta spora u skladu s odredbom članka 40. stavka 2. ovoga Zakona; prigodom postavljanja tužbenoga zahtjeva iz stavka 4. ovoga članka tužitelj je dužan iznova naznačiti vrijednost predmeta spora u skladu s odredbama članka 35. do 37. i članka 39. ovoga Zakona.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 186.c (NN 117/03)

Tužitelj koji učini vjerojatnim da tuženik ozbiljno dovodi u pitanje postojanje njegove još uvijek nedospjele tražbine, ili da će morati sudskim putem ostvarivati svoju tražbinu nakon što ona dospije, ili da iz drugih razloga ima za to pravni interes, može i prije dospelosti tražbine zatražiti od suda da tuženiku naloži da mu ispuni dužnu činidbu u vrijeme njezine dospelosti. Vrijeme dospelosti tražbine treba biti određeno naznačeno u tužbenom zahtjevu.

Sud će odbaciti tužbu ako utvrdi da tužitelj nema pravnoga interesa tražiti donošenje presude iz stavka 1. ovoga članka prije dospelosti tražbine.

Ovrha na temelju presude kojom je prihvaćen zahtjev iz stavka 1. ovoga članka može se tražiti tek nakon dospelosti tražbine.

Članak 186.d (NN 84/08, 57/11, 25/13, 70/19)

Sud može uvažavajući sve okolnosti, posebno interes stranaka i trećih osoba vezanih uz stranke te trajnost njihovih odnosa i upućenost jednih na druge, na ročištu ili izvan ročišta rješanjem uputiti

stranke da u roku od osam dana pokrenu postupak mirenja ili rješenjem strankama predložiti rješavanje spora u postupku mirenja.

Rješenja iz stavka 1. ovoga članka sud može donijeti tijekom cijeloga parničnog postupka.

Ako stranke suglasno predlože ili prihvate rješavanje spora u postupku mirenja pred sudom, bez odgode će se odrediti sastanak radi pokušaja mirenja na koje se pozivaju stranke, njihovi zastupnici i punomoćnici ako ih imaju.

Postupak mirenja pred sudom vodi izmiritelj određen s liste izmiritelja koju utvrđuje predsjednik suda.

Izmiritelj ne može sudjelovati u postupku mirenja u parničnom predmetu koji mu je dodijeljen.

Ako se postupak mirenja dovrši bez sklapanja nagodbe, izmiritelj ne smije sudjelovati u tom sporu u bilo kojem svojstvu.

Nagodba sklopljena u postupku mirenja provedenom u sudu pred sucem izmiriteljem smatra se sudskom nagodbom.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako su obje stranke ili dionička društva ili pravne osobe kojima je većinski član Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, sud će po primitku odgovora na tužbu uputiti stranke da u roku od osam dana pokrenu postupak mirenja.

Stranka koja je upućena pokrenuti postupak mirenja, a ne pristupi sastanku radi pokušaja mirenja, gubi pravo tražiti naknadu daljnjih troškova postupka pred sudom prvog stupnja.

Rješenja iz stavka 1. ovoga članka su rješenja o upravljanju postupkom.

Članak 186.e (NN 84/08, 25/13, 70/19)

Stranke mogu nakon podnošenja pravnog lijeka suglasno podnijeti prijedlog za postupak mirenja pred izmiriteljem suda nadležnog za odlučivanje o pravnom lijeku.

Ako mirenje ne uspije izmiritelj koji je sudac toga suda ne smije sudjelovati u donošenju odluke o pravnom lijeku u toj pravnoj stvari.

Na postupke mirenja koji se provode u sudovima na odgovarajući način se primjenjuju odredbe zakona koji uređuje postupak mirenja, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Članak 186.f (NN 84/08, 70/19)

Ako su stranke u parničnom postupku suglasno predložile rješavanje spora u postupku mirenja u nekom od centara za mirenje izvan suda, sud će zastati s postupkom, uz odgovarajuću primjenu odredaba članka 186.g ovoga Zakona.

Ako se postupak mirenja pred izabranim centrom za mirenje izvan suda dovrši sklapanjem nagodbe, stranke na temelju te nagodbe mogu pred sudom koji je zastao s postupkom sklopiti sudsku nagodbu.

Članak 186.g (NN 84/08, 25/13, 70/19)

Stranke mogu tijekom parničnog postupka suglasno zatražiti od suda zastoj postupka radi pokušaja mirnog rješenja spora, bez obzira na način i forum rješavanja.

Zastoj iz stavka 1. ovoga članka može trajati najduže 60 dana, s tim da na suglasni obrazloženi prijedlog stranaka, podnesen prije isteka roka čije se produljenje traži, sud može jednom ovaj rok produžiti za određeno vrijeme, najviše za daljnjih 120 dana.

Ako nijedna stranka nakon isteka rokova iz stavka 2. ovoga članka na poziv suda ne predloži nastavak postupka u roku od 15 dana, smatra se da je tužba povučena.

Tužba za utvrđenje

Članak 187. (NN 117/03)

Tužitelj može u tužbi tražiti da sud samo utvrdi postojanje odnosno nepostojanje kakva prava ili pravnog odnosa ili istinitost odnosno neistinitost kakve isprave.

Takva se tužba može podići kad je to posebnim propisima predviđeno, kad tužitelj ima pravni interes da sud utvrdi postojanje odnosno nepostojanje kakva prava ili pravnog odnosa ili istinitost odnosno neistinitost kakve isprave prije dospelosti zahtjeva za činidbu iz istog odnosa ili kad tužitelj ima kakav drugi pravni interes za podizanje takve tužbe.

Ako odluka o sporu ovisi o tome postoji li ili ne postoji kakav pravni odnos koji je prije ili tijekom parnice postao sporan, tužitelj može istaknuti i tužbeni zahtjev da sud utvrdi da takav odnos postoji odnosno da ne postoji, ako je sud pred kojim parnica teče nadležan za takav zahtjev.

Isticanje zahtjeva prema odredbi stavka 3. ovog članka nakon podnošenja tužbe neće se smatrati preinakom tužbe.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Rješenje

Isticanje više tužbenih zahtjeva u jednoj tužbi

Članak 188.

U jednoj tužbi tužitelj može istaknuti više zahtjeva protiv istog tuženika kad su svi zahtjevi povezani istom činjeničnom i pravnom osnovom. Ako zahtjevi nisu povezani istom činjeničnom i pravnom osnovom, oni se mogu istaknuti u jednoj tužbi protiv istog tuženika samo kad je isti sud stvarno nadležan za svaki od tih zahtjeva i kad je za sve zahtjeve određena ista vrsta postupka.

Tužitelj može dva i više tužbenih zahtjeva u međusobnoj vezi istaknuti u jednoj tužbi i tako da sud sljedeći od tih zahtjeva prihvati ako nađe da onaj koji je ispred njega istaknut nije osnovan.

Zahtjevi se mogu, prema stavku 2. ovog članka, istaknuti u jednoj tužbi samo ako je sud stvarno nadležan za svaki od istaknutih zahtjeva i ako je za sve zahtjeve određena ista vrsta postupka.

Ako o nekim od zahtjeva istaknutih u istoj tužbi treba da sudi vijeće, a o drugima sudac pojedinac istog suda, o svim zahtjevima sudit će vijeće.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda

Protutužba

Članak 189. (NN 25/13)

Tuženik može do zaključenja prethodnog postupka pred sudom podnijeti kod istog suda protutužbu, ako je zahtjev protutužbe u vezi s tužbenim zahtjevom, ili ako se ti zahtjevi mogu prebiti, ili ako se protutužbom traži utvrđenje kakva prava ili pravnog odnosa o čijem postojanju ili nepostojanju ovisi u cijelosti ili djelomično odluka o tužbenom zahtjevu.

Protutužba se ne može podnijeti ako je za zahtjev iz protutužbe stvarno nadležan viši sud ili sud druge vrste.

Protutužba se može podnijeti i kad o zahtjevu iz protutužbe treba da sudi isti sud u drugom sastavu.

Preinaka tužbe

Članak 190. (NN 25/13, 70/19)

Tužitelj može do zaključenja prethodnog postupka preinačiti tužbu.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, tužitelj može preinačiti tužbu do zaključenja glavne rasprave ako je bez svoje krivnje nije mogao preinačiti do zaključenja prethodnog postupka.

Nakon dostave tužbe tuženiku za preinaku tužbe potreban je pristanak tuženika, ali i kad se tuženik protivi, sud može dopustiti preinaku ako smatra da bi to bilo svrsishodno za konačno rješenje odnosa među strankama.

Smatrat će se da postoji pristanak tuženika na preinaku tužbe ako se on upusti u raspravljavanje o glavnoj stvari po preinačenoj tužbi, a nije se prije toga protivio preinaci.

Ako je parnični sud za preinačenu tužbu stvarno nenadležan, dostavit će predmet nadležnom sudu, koji će, ako se tuženik protivi preinaci, riješiti je li preinaka dopuštena.

Na način predviđen u stavku 4. ovog članka postupit će se i kad po preinačenoj tužbi treba da sudi isti sud u drugom sastavu (članak 18.).

Kad sud dopusti preinaku tužbe, dužan je ostaviti tuženiku vrijeme potrebno da se može pripremiti za raspravljavanje po preinačenoj tužbi, ako za to nije imao dovoljno vremena. Na isti način sud će postupiti ako tuženik koji se ne protivi preinaci zatraži da mu se ostavi potrebno vrijeme radi pripremanja

Ako je tužba preinačena na ročištu na kojem tuženik koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda, sud neće odgoditi ročište, već će o preinaci odlučiti neovisno o tome što se tuženik nije izjasnio o preinaci.

Protiv rješenja kojim se prihvaća preinaka tužbe nije dopuštena posebna žalba.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda

Članak 191.

Preinaka tužbe jest promjena istovjetnosti zahtjeva, povećanje postojećeg ili isticanje drugog zahtjeva uz postojeći.

Ako tužitelj preinačuje tužbu tako da, zbog okolnosti koje su nastale nakon podnošenja tužbe, zahtijeva iz iste činjenične osnove drugi predmet ili novčanu svotu, tuženik se takvoj preinaci ne može protiviti.

Tužba nije preinačena ako je tužitelj promijenio pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, ako je smanjio tužbeni zahtjev ili ako je promijenio, dopunio ili ispravio pojedine navode, tako da zbog toga tužbeni zahtjev nije promijenjen.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje, Presuda, Presuda

Članak 192. (NN 25/13)

Tužitelj može sve do zaključenja prethodnog postupka svoju tužbu preinačiti i tako da umjesto prvobitnog tuženika tuži drugu osobu.

Za preinaku tužbe prema stavku 1. ovog članka potreban je pristanak osobe koja treba da stupi u parnicu umjesto tuženika, a ako se tuženik već upustio u raspravljavanje o glavnoj stvari, potreban je i pristanak tuženika.

Nakon što se tuženik upustio u raspravljavanje o glavnoj stvari, umjesto tužitelja može u parnicu stupiti novi tužitelj samo ako tuženik na to pristane.

Osoba koja stupa u parnicu umjesto stranke mora primiti parnicu u onom stanju u kakvu se ona nalazi u trenutku kad u nju stupa.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Rješenje, Rješenje, Rješenje

Povlačenje tužbe

Članak 193.

Tužitelj može povući tužbu bez pristanka tuženika prije nego što se tuženik upusti u raspravljanje o glavnoj stvari.

Tužba se može povući i kasnije, sve do zaključenja glavne rasprave, ako tuženik na to pristane. Ako se tuženik u roku od 15 dana od dana obavijesti o povlačenju tužbe ne izjasni o tome, smatrat će se da je pristao na povlačenje.

Tužba se uz izričiti pristanak tuženika može povući i nakon zaključenja glavne rasprave do pravomoćnosti odluke kojom se postupak pred sudom prvog stupnja dovršava. U tom slučaju tuženik svoj zahtjev za naknadu troškova postupka mora postaviti najkasnije u svojoj suglasnosti za povlačenje tužbe.

Ako u slučaju iz stavka 3. ovoga članka dođe do povlačenja tužbe prije nego što je prvostupanjski sud donio svoju odluku, odnosno prije nego što je ona u povodu žalbe otpravljen drugostupanjskom sudu, prvostupanjski će sud rješenjem utvrditi da je tužba povučena, odnosno rješenjem će ukinuti svoju odluku i utvrditi da je tužba povučena. Tim će rješenjem odlučiti i o zahtjevu tuženika za naknadu troškova postupka.

Ako dođe do povlačenja tužbe pred prvostupanjskim sudom nakon donošenja prvostupanjske odluke dok je postupak u povodu žalbe u tijeku pred drugostupanjskim sudom, prvostupanjski će sud bez odgode zatražiti – telefonom, telefaksom ili elektroničkom poštom – od drugostupanjskog suda da ga se obavijesti o tome je li već odlučeno u povodu žalbe te obavijestiti taj sud da je došlo do povlačenja tužbe.

Ako u slučaju iz stavka 3. ovoga članka dođe do povlačenja tužbe nakon što je predmet dostavljen drugostupanjskom sudu, drugostupanjski će sud, ako prije toga nije odlučio u povodu žalbe, rješenjem ukinuti prvostupanjsku odluku i utvrditi da je tužba povučena. Tim će se rješenjem odlučiti i o zahtjevu tuženika za naknadu troškova postupka.

Podnesak kojim se u slučaju iz stavka 3. ovoga članka povlači tužba podnosi se putem prvostupanjskog suda koji može, ako ocijeni da je to potrebno, održati ročište sa strankama radi provjere jesu li ispunjeni uvjeti za povlačenje tužbe.

Ako se pred drugostupanjskim sudom održava sjednica vijeća uz sudjelovanje stranaka (članak 362. stavak 2.) ili rasprava (članak 373.b stavak 2.), tužitelj može svoju tužbu povući i na ročištu pred tim sudom.

Povučena tužba smatra se kao da nije ni bila podnesena i može se ponovno podnijeti.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda

Postojanje parnice

Članak 194.

Parnica počinje teći dostavom tužbe tuženiku.

U pogledu zahtjeva koji je stranka postavila u tijeku postupka parnica počinje teći od časa kad je o tom zahtjevu obaviještena protivna stranka.

Dok parnica teče, ne može se u pogledu istog zahtjeva pokrenuti nova parnica među istim strankama, a ako takva parnica bude pokrenuta, sud će tužbu odbaciti.

Sud će u tijeku cijelog postupka po službenoj dužnosti paziti teče li već druga parnica o istom zahtjevu među istim strankama.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Rješenje

Članak 195.

Ako koja od stranaka otuđi stvar ili pravo o kojem teče parnica, to ne sprečava da se parnica među istim strankama dovrši.

Osoba koja je pribavila stvar ili pravo o kojem teče parnica može stupiti u parnicu umjesto tužitelja odnosno tuženika samo ako na to pristanu obje stranke.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Glava petnaesta SUPARNIČARI

Članak 196. (NN **117/03, 70/19**)

Više osoba mogu jednom tužbom tužiti odnosno biti tužene (suparničari):

- 1) ako su u pogledu predmeta spora u pravnoj zajednici ili ako njihova prava odnosno obveze proistječu iz iste činjenične i pravne osnove;
- 2) ako su predmet spora zahtjevi odnosno obveze iste vrste koji se temelje na bitno istovrsnoj činjeničnoj i pravnoj osnovi te ako postoji stvarna i mjesna nadležnost istog suda za svaki zahtjev i za svakog tuženika;
- 3) ako je to drugim zakonom određeno.

Do zaključenja prethodnog postupka može, uz uvjete iz stavka 1. ovog članka, uz tužitelja pristupiti novi tužitelj ili tužba može biti proširena na novog tuženika s njegovim pristankom.

Nakon što se tuženik upustio u raspravljanje o glavnoj stvari, bez njegova pristanka ne može uz tužitelja pristupiti novi tužitelj.

Osoba koja pristupa tužbi odnosno na koju se tužba proširuje mora primiti parnicu u onom stanju u kojem se ona nalazi kad ona u nju stupa.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Rješenje, Rješenje

Članak 197.

Tužitelj može tužbom obuhvatiti dva ili više tuženika i tako što će tražiti da tužbeni zahtjev bude prihvaćen prema sljedećem tuženiku u slučaju da bude pravomoćno odbijen prema onome koji je u tužbi naveden prije njega.

Na način predviđen u stavku 1. ovog članka može tužitelj tužbom obuhvatiti dva ili više tuženika samo ako prema svakom od njih ističe isti zahtjev ili ako prema pojedinim od njih ističe različite zahtjeve koji su u međusobnoj vezi te ako je isti sud stvarno i mjesno nadležan za svaki od zahtjeva.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 198.

Osoba koja u cijelosti ili djelomično traži stvar ili pravo o kojem između drugih osoba već teče parnica može pred sudom pred kojim ta parnica teče tužiti obje stranke jednom tužbom, sve dok se postupak pravomoćno ne završi.

Članak 199.

Glavni dužnik i jamac mogu biti zajednički tuženi ako to nije u protivnosti sa sadržajem ugovora o jamstvu.

Članak 200.

Svaki je suparničar u parnici samostalna stranka i njegove radnje ili propuštanja niti koriste niti štete drugim suparničarima.

Članak 201.

Ako se prema zakonu ili zbog prirode pravnog odnosa spor može riješiti samo na jednak način prema svim suparničarima (jedinствeni suparničari), smatraju se oni kao jedna parnična stranka, tako da se u slučaju ako pojedini suparničari propuste koju parničnu radnju učinak parničnih radnji što su ih poduzeli drugi suparničari proteže i na one koji te radnje nisu poduzeli.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Rješenje, Rješenje, Presuda, Rješenje, Rješenje

Članak 202.

Ako rokovi za izvršenje određene parnične radnje za pojedine jedinstvene suparničare ističu u razno vrijeme, tu parničnu radnju može svaki suparničar poduzeti sve dok ma i za jednog od njih još teče rok za poduzimanje te radnje.

Članak 203.

Svaki suparničar ima pravo podnositi prijedloge koji se tiču tijekom parnice.

Glava šesnaesta SUDJELOVANJE TREĆIH OSOBA U PARNICI

Članak 204.

Brisan

Članak 205.

Brisan

Sudjelovanje umješaka

Članak 206.

Osoba koja ima pravni interes da u parnici koja teče među drugim osobama jedna od stranaka uspije može se pridružiti toj stranci.

Umješak može stupiti u parnicu u tijeku cijelog postupka sve do pravomoćnosti odluke o tužbenom zahtjevu te u tijeku postupka nastavljenog podnošenjem izvanrednoga pravnog lijeka.

Izjavu o stupanju u parnicu umješak može dati na ročištu ili pismenim podneskom.

Podnesak umješaka dostavlja se objema parničnim strankama, a ako je izjava umješaka dana na ročištu, prijepis tog dijela zapisnika dostavit će se samo onoj stranci koja je s ročišta izostala.

Članak 207.

Svaka stranka može osporiti umješaku pravo da sudjeluje u postupku i predložiti da se umješak odbije, a sud može i bez izjašnjenja stranaka odbiti sudjelovanje umješaka ako utvrdi da ne postoji pravni interes umješaka.

Do pravomoćnosti rješenja kojim se odbija sudjelovanje umješaka umješak može sudjelovati u postupku i njegove parnične radnje ne mogu se isključiti.

Protiv odluke suda kojom prihvaća sudjelovanje umješaka nije dopuštena posebna žalba.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 208.

Umješak mora primiti parnicu u onom stanju u kakvu se nalazi u trenutku kad se umiješa u parnicu. U daljnjem tijeku parnice on je ovlašten stavljati prijedloge i poduzimati sve ostale parnične radnje u rokovima u kojima bi te radnje mogla poduzimati stranka kojoj se pridružio.

Ako je umještač stupio u parnicu do pravomoćnosti odluke o tužbenom zahtjevu, ovlašten je podnijeti i izvanredni pravni lijek.

Ako umještač podnese pravni lijek, primjerak njegova podneska dostavit će se i stranci kojoj se pridružio.

Parnične radnje umještača imaju za stranku kojoj se pridružio pravni učinak ako nisu u suprotnosti s njezinim radnjama.

Nakon pristanka obiju parničnih stranaka umještač može stupiti u parnicu kao stranka umjesto stranke kojoj se pridružio.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 208.a (NN **117/03**)

Umještač ne može u odnosu na stranku kojoj se bio pridružio u prethodnom postupku tvrditi da spor, onako kako je tijekom toga postupka izložen sudu, nije pravilno riješen. Njegov prigovor istaknut u novoj parnici, da je stranka kojoj se bio pridružio pogrešno vodila spor, može biti prihvaćen samo utoliko ukoliko je on s obzirom na stanje spora u vrijeme svoga stupanja u prethodnu parnicu ili izjavama i radnjama te stranke bio spriječen poduzeti radnje koje bi dovele do povoljnijeg ishoda spora, odnosno ako takve radnje, za mogućnost čijega poduzimanja on nije znao, sama stranka nije poduzela namjerno ili iz grube nepažnje.

Odredba stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuje i na imenovanog prethodnika (članak 210.) te na treću osobu obaviještenu o parnici (članak 211.).

Članak 209.

Ako pravni učinak presude treba da se odnosi i na umještača, on ima položaj jedinstvenog suparničara (članak 201).

Umještač s položajem jedinstvenog suparničara može podnijeti izvanredni pravni lijek i u parnici u kojoj do nastupanja pravomoćnosti odluke o tužbenom zahtjevu nije sudjelovao kao umještač.

Članak 209.a (NN **117/03**)

Odredbe ovoga Zakona o stranačkoj i parničnoj sposobnosti te zastupanju stranaka, kao i o podnescima stranaka i dostavi strankama na odgovarajući se način primjenjuju i na umještača.

Imenovanje prethodnika

Članak 210. (NN **117/03**, **25/13**)

Osoba koja je tužena kao držatelj kakve stvari ili korisnik kakva prava, a tvrdi da stvar drži ili pravo vrši u ime treće osobe, može najkasnije do upuštanja u raspravljanje o glavnoj stvari, pozvati preko suda tu treću osobu (prethodnika) da umjesto nje stupi kao stranka u parnicu.

Pristanak tužitelja da umjesto tuženika u parnicu stupi prethodnik potreban je samo ako tužitelj protiv tuženika ističe i takve zahtjeve koji ne ovise o tome ima li tuženik u ime prethodnika stvar ili vrši pravo.

Ako prethodnik koji je uredno pozvan ne dođe na ročište ili odbije da stupi u parnicu, tuženik se ne može protiviti da se upusti u parnicu.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Obavijest treće osobe o parnici

Članak 211.

Ako tužitelj ili tuženik trebaju treću osobu obavijesti o otpočetoj parnici, da bi se time zasnovao stanoviti građanskopravni učinak, oni mogu, sve dok se parnica pravomoćno ne dovrši, to učiniti podneskom preko parničnog suda, u kojem će navesti razlog obavijesti i u kakvu se stanju nalazi parnica.

Stranka koja je treću osobu obavijestila o parnici ne može zbog toga tražiti prekid otpočete parnice, produljenje rokova ili odgodu ročišta.

Glava sedamnaesta PREKID I OBUSTAVA POSTUPKA

Članak 212. (NN 117/03)

Postupak se prekida:

- 1) kad stranka umre,
- 2) kad stranka izgubi parničnu sposobnost, a nema punomoćnika u toj parnici,
- 3) kad zakonski zastupnik stranke umre ili prestane njegovo ovlaštenje za zastupanje, a stranka nema punomoćnika u toj parnici,
- 4) kad stranka koja je pravna osoba prestane postojati odnosno kad nadležno tijelo pravomoćno odluči o zabrani rada,
- 5) kad nastupe pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka,
- 6) kad se stranka nađe na području koje je zbog izvanrednih događaja (poplava i sl.) odsječeno od suda,
- 7) kad zbog rata ili drugih uzroka prestane rad u sudu,
- 8) kad je to drugim zakonom određeno.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje, Rješenje, Rješenje

Članak 213. (NN 117/03, 57/11, 70/19)

Sud će prekid postupka odrediti i ako je:

- 1) odlučio da sam ne rješava o prethodnom pitanju (članak 12.),
- 2) odlučio podnijeti zahtjev Sudu Europske unije o tumačenju Ugovorā Europske unije te valjanosti i tumačenju akata institucija, tijela, ureda ili agencija Europske unije.

Sud može odrediti prekid postupka:

- 1) ako odluka o tužbenom zahtjevu ovisi o tome je li učinjen trgovački prijestup ili je li učinjeno kazneno djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, tko je počinitelj i je li on odgovora, a osobito kad se pojavi sumnja da je svjedok ili vještak dao lažan iskaz ili da je isprava upotrijebljena kao dokaz lažna,
- 2) ako je zahtjev Sudu Europske unije o tumačenju Ugovorā Europske unije te valjanosti i tumačenju akata institucija, tijela, ureda ili agencija Europske unije već podnesen u drugom postupku, a odluka suda ovisi o rješenju tog zahtjeva,
- 3) u postupku u kojemu odluka ovisi o rješavanju istog pravnog pitanja, kad se na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova objavi rješenje kojim se dopušta prijedlog za zauzimanje pravnog shvaćanja Vrhovnog suda Republike Hrvatske u oglednom postupku radi rješenja pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava (glava tridesetdruga – b).

Protiv rješenja o prekidu postupka zbog podnošenja zahtjeva Sudu Europske unije (stavak 1. točka 2. ovoga članka) nije dopuštena žalba.

Ako je sud odredio prekid postupka zbog razloga iz stavka 1. točke 2. ovoga Zakona, o prekidu postupka, odnosno podnošenju zahtjeva Sudu Europske unije dužan je obavijestiti ministarstvo nadležno za vanjske poslove.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Rješenje, Rješenje, Rješenje

Članak 213.a (NN 70/19)

U postupku iz članka 213. stavka 2. točke 3. ovoga Zakona, rješenje o prekidu postupka objavit će se na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova te dostaviti strankama i umješaćima u roku od 30 dana od dana objave rješenja kojim je dopušten prijedlog.

Stranke i umješaći u postupku u kojemu odluka ovisi o rješavanju istog pravnog pitanja mogu podnijeti očitovanje o rješenju pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava Vrhovnom sudu Republike Hrvatske u roku od 45 dana od dana objave rješenja kojim je dopušten prijedlog.

Očitovanja podnesena nakon isteka roka Vrhovni sud Republike Hrvatske će uzeti u obzir, ako je to još moguće.

Članak 214. (NN 117/03, 57/11)

Prekid postupka uzrokuje to da prestaju teći svi rokovi određeni za obavljanje parničnih radnji.

Za trajanja prekida postupka sud ne može poduzimati nikakve radnje u postupku, ali ako je prekid nastupio poslije zaključenja glavne rasprave sud može na temelju te rasprave donijeti odluku.

Parnične radnje što ih je jedna stranka poduzela dok traje prekid postupka nemaju prema drugoj stranci nikakav pravni učinak. Njihov učinak počinje tek nakon što postupak bude nastavljen.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 215. (NN 117/03, 57/11, 70/19)

Postupak koji je prekinut iz razloga navedenih u članku 212. toč. 1. do 5. ovog Zakona nastaviti će se kad nasljednik ili skrbnik ostavine, novi zakonski zastupnik, stečajni upravitelj ili pravni sljednici pravne osobe preuzmu postupak ili kad ih sud na prijedlog protivne strane ili po službenoj dužnosti pozove da to učine.

Postupak koji je prekinut zbog razloga navedenog u članku 212. točki 5. ovoga Zakona, a vodi se o tražbini koja se prijavljuje u stečajnom postupku, sud će nastaviti po službenoj dužnosti i donijeti rješenje kojim se smatra da je tužitelj povukao tužbu, ako tužitelj nije podnio prijedlog za nastavak parnice pod pretpostavkama propisanim zakonom kojim je uređen stečajni postupak, ili ako tužitelj nije prijavio tražbinu u stečajnom postupku, ili ako je tražbina priznata u stečajnom postupku, a ako je prekid postupka nastupio nakon donošenja prvostupanjske odluke, tim će rješenjem i ukinuti prvostupanjsku odluku.

Postupak koji je prekinut iz razloga navedenih u članku 212. točki 6. ovoga Zakona nastaviti će se kad stranka koja se nalazila na području koje je zbog izvanrednih događaja odsječeno od suda preuzme postupak ili kad je sud na prijedlog protivne stranke ili po službenoj dužnosti pozove da to učini.

Ako je sud prekinuo postupak iz razloga navedenih u članku 213. stavku 1. točkama 1. i 2. te stavku 2. točkama 1. i 2. ovog Zakona, postupak će se nastaviti kad se pravomoćno završi postupak pred sudom ili drugim nadležnim organom ili kad sud ustanovi da više ne postoje razlozi da se čeka na njegov završetak.

Ako je sud prekinuo postupak zbog razloga navedenog u članku 213. stavku 2. točki 3. ovoga Zakona, postupak će se nastaviti kad se objavi rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske o pitanju važnom za jedinstvenu primjenu prava.

U svim ostalim slučajevima prekinuti postupak nastaviti će se na prijedlog stranke ili po službenoj dužnosti čim prestanu razlozi prekida.

Rokovi koji su zbog prekida postupka prestali teći počinju za zainteresiranu stranku teći u cijelosti iznova od dana kad joj sud dostavi rješenje o nastavljanju postupka.

Stranci koja nije stavila prijedlog za nastavljanje postupka rješenje o nastavljanju postupka dostavlja se prema odredbama članka 142. ovog zakona.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Rješenje, Rješenje, Rješenje, Rješenje, Rješenje, Rješenje

Članak 215.a (NN 117/03)

U slučajevima u kojima po ovom Zakonu dolazi do zastoja postupka primjenjivat će se na odgovarajući način odredbe ovoga Zakona o prekidu postupka.

Članak 215.b (NN 117/03, 84/08, 70/19)

Postupak se obustavlja kad umre ili prestane postojati stranka u postupku o pravima koja ne prelaze na njezine nasljednike, odnosno pravne sljednike.

Postupak koji je prekinut zbog razloga navedenog u članku 212. točki 4. ovoga Zakona sud će nastaviti i istodobno obustaviti ako pravni sljednik pravne osobe ne preuzme postupak ili protivna strana ne predloži da ga sud pozove da to učini u roku od tri mjeseca od pravomoćnosti rješenja o prekidu postupka

U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka sud će rješenje o obustavi postupka dostaviti protivnoj stranci te nasljednicima, odnosno pravnim sljednicima stranke nakon što oni budu utvrđeni.

Sud će nasljednicima umrle stranke, na prijedlog protivne stranke ili po službenoj dužnosti, postaviti privremenog zastupnika kojemu će dostaviti rješenje o obustavi postupka, ako ocijeni da bi ostavinski postupak mogao duže trajati.

Rješenje o obustavi postupka zbog toga što je pravna osoba prestala postojati dostavit će se protivnoj stranci i njezinom pravnom sljedniku nakon što on bude utvrđen, a ako pravna osoba nema pravnoga sljednika, sud će, na prijedlog protivne stranke ili po službenoj dužnosti, rješenje o obustavi postupka dostaviti državnom odvjetništvu.

Dok se postupak u povodu rješenja o obustavi pravomoćno ne završi, glede rokova za poduzimanje pravnih radnji te prava stranaka i suda da poduzimaju te radnje primijenit će se na odgovarajući način pravila o prekidu postupka, ako prethodnim odredbama ovoga članka nije drugačije propisano.

U rješenju o obustavi postupka sud će odlučiti da svaka stranka snosi svoje troškove u postupku koji je prethodio donošenju rješenja o obustavi. Troškove postupka u povodu rješenja o obustavi snosi ona stranka koja je dala povoda za provedbu tog postupka.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Rješenje, Rješenje

Članak 216. (NN 25/13)

Brisan.

Članak 217. (NN 25/13)

Brisan.

Članak 221.b (NN 25/13, 70/19)

Ako tužitelj dokaže da je tuženik za tražbinu koju je tužitelj utužio na temelju vjerodostojne isprave koristio pravo na odbitak pretporeza, smatrat će se da tražbina postoji, osim ako tuženik ne dokaže protivno.

Sud može po službenoj dužnosti zatražiti od Ministarstva financija, Porezne uprave podatak o tome je li tuženik koristio pravo na odbitak pretporeza za tražbine iz stavka 1. ovoga članka samo ako one po pojedinačnom računu prelaze vrijednost od 10.000,00 kuna.

Ministarstvo financija, Porezna uprava dužna je podatak iz stavka 2. ovoga članka dostaviti sudu u roku od 60 dana od dana zaprimanja zahtjeva.

Smatrat će, u slučaju kada tražbina iz stavka 1. ovoga članka po pojedinačnom računu ne prelazi vrijednost od 10.000,00 kuna, da je tuženik koristio pravo na odbitak pretporeza ako u roku od 15 dana po pozivu suda ne dostavi isprave na temelju kojih se može utvrditi je li koristio pravo na odbitak pretporeza.

Članak 222.

Prestao važiti

Članak 223. (NN 57/11)

Ako se utvrdi da stranci pripada pravo na naknadu štete, na novčanu svotu ili na zamjenjive stvari, ali se visina svote odnosno količina stvari ne može utvrditi ili bi se mogla utvrditi samo s nerazmjernim teškoćama, sud će o tome odlučiti prema slobodnoj ocjeni.

Ako je potpuno razjašnjenje okolnosti o kojima ovisi odluka o nekim od više u istoj tužbi istaknutih zahtjeva koji su beznačajni u odnosu prema ukupnom iznosu svih istaknutih zahtjeva povezano s teškoćama koje su nerazmjerne s važnošću tih zahtjeva, sud može o njima odlučiti po slobodnoj ocjeni uzimajući u obzir već razjašnjene okolnosti slučaja i prikupljene dokaze, a osobito isprave koje su stranke priložile te njihove iskaze ako ih je sud saslušao (članak 264.).

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda

Članak 223.a (NN 57/11, 25/13)

U sporovima čija vrijednost predmeta spora u postupku pred općinskim sudovima ne prelazi 10.000,00 kuna, a u postupku pred trgovačkim sudovima 50.000,00 kuna sud može, ako ocijeni da bi utvrđivanje činjenica važnih za rješenje spora moglo biti povezano s nerazmjernim teškoćama i troškovima, o postojanju tih činjenica zaključiti po slobodnoj ocjeni uzimajući u obzir isprave koje su stranke priložile te njihove iskaze ako je sud izveo dokaz saslušanjem stranaka (članak 264.).

Članak 224. (NN 117/03)

U sporovima koje sudi vijeće dokazi na glavnoj raspravi izvode se pred vijećem, ali vijeće može iz važnih razloga odlučiti da se određeni dokazi izvedu pred predsjednikom vijeća ili sućem zamoljenog suda (zamoljeni sudac). U tom slučaju zapisnici o izvedenim dokazima pročitati će se na glavnoj raspravi.

Kad vijeće odluči da se kakav dokaz izvede pred zamoljenim sućem, u zamolnici za izvođenje dokaza opisat će se stanje stvari prema tijeku glavne rasprave i posebno će se naznačiti o kojim okolnostima treba osobito voditi računa pri izvođenju dokaza.

O ročištu za izvođenje dokaza, pred predsjednikom vijeća ili pred zamoljenim sućem obavijestit će se i stranke, ako nisu izjavile da neće pristupiti ročištu.

Predsjednik vijeća ili zamoljeni sudac ima pri izvođenju dokaza sva ovlaštenja koja ima vijeće odnosno predsjednik vijeća kad se dokazi izvode na glavnoj raspravi.

Protiv rješenja suda kojim se izvođenje dokaza povjerava predsjedniku vijeća ili zamoljenom sudcu nije dopuštena posebna žalba.

Članak 225. (NN 117/03)

Predsjednik vijeća ili zamoljeni sudac kome je povjereno izvođenje kakva dokaza ovlašten je, ako stranke to predlože, izvesti i druge dokaze, ako smatra da je to svrsishodno.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 226.

Ako se prema okolnostima može pretpostaviti da se kakav dokaz neće moći izvesti ili da se neće moći izvesti u primjerenom roku, ili ako dokaz treba izvesti u inozemstvu, sud će u rješenju o izvođenju dokaza odrediti rok do kojeg će se čekati izvođenje dokaza.

Kad određeni rok protekne, rasprava će se provesti bez obzira na to što određeni dokaz nije izveden.

Uviđaj

Članak 227.

Uviđaj se poduzima kad je za utvrđivanje kakve činjenice ili za razjašnjenje kakve okolnosti potrebno neposredno opažanje suda.

Uviđaj se može obavljati i uz sudjelovanje vještaka.

Članak 228.

Vijeće će ovlastiti predsjednika vijeća da obavi uviđaj ako se stvar koju treba razgledati ne može donijeti u sud ili bi njezino donošenje uzrokovalo znatne troškove, a vijeće smatra da nije nužno neposredno opažanje svih članova vijeća.

Članak 229.

Ako treba razgledati stvar koja se nalazi kod jedne od stranaka, kod treće osobe, kod državnog tijela ili kod poduzeća ili druge pravne osobe kojoj je povjereno vršenje javnog ovlaštenja, na odgovarajući će se način primijeniti odredbe ovog Zakona o pribavljanju isprava od tih organa ili organizacija (članak 232. do 234.).

Isprave

Članak 230. (NN 117/03)

Isprava koju je u propisanom obliku izdalo državno tijelo u granicama svoje nadležnosti te isprava koju je u takvom obliku izdala pravna ili fizička osoba u obavljanju javnog ovlaštenja koje joj je povjereno zakonom ili propisom utemeljenim na zakonu (javna isprava), dokazuje istinitost onoga što se u njoj potvrđuje ili određuje.

Istu dokaznu snagu imaju i druge isprave koje su posebnim propisima u pogledu dokazne snage izjednačene s javnim ispravama.

Dopušteno je dokazivati da su u javnoj ispravi neistinito utvrđene činjenice ili da je isprava nepravilno sastavljena.

Ako sud posumnja u autentičnost isprave, može zatražiti da se o tome izjasni tijelo od kojega bi ona trebala da potječe.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 231.

Ako međunarodnim ugovorom nije što drugo određeno, inozemne javne isprave koje su propisno ovjerene imaju, uz uvjet uzajamnosti, istu dokaznu snagu kao i domaće javne isprave.

Članak 232. (NN 117/03, 70/19)

Stranka je dužna sama podnijeti ispravu na koju se poziva za dokaz svojih navoda. Stranka je dužna podnijeti ispravu u trenutku predlaganja tog dokaza, osim ako sud odredi drukčije.

Uz ispravu sastavljenu na stranom jeziku podnosi se i ovjereni prijevod.

Ako se isprava nalazi kod državnoga tijela ili koje pravne ili fizičke osobe koja ima javna ovlaštenja, a sama stranka ne može postići da se isprava preda ili pokaže, sud će na prijedlog stranke pribaviti tu ispravu.

Članak 233. (NN 117/03)

Kad se jedna stranka poziva na ispravu i tvrdi da se ona nalazi kod druge stranke, sud će tu stranku pozvati da podnese ispravu, ostavljajući joj za to određeni rok.

Stranka ne može uskratiti podnošenje isprave ako se ona sama u parnici pozvala na tu ispravu za dokaz svojih navoda, ili ako je riječ o ispravi koju je po zakonu dužna predati ili pokazati, ili ako se isprava s obzirom na njezin sadržaj smatra zajedničkom za obje stranke.

U pogledu prava stranke da uskrati podnošenje drugih isprava na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe čl. 237. i 238. ovog Zakona.

Kad stranka koja je pozvana da podnese ispravu poriče da se isprava kod nje nalazi, sud može radi utvrđivanja te činjenice izvoditi dokaze.

Sud će, s obzirom na sve okolnosti, po svom uvjerenju cijiniti od kakva je značenja što stranka koja drži ispravu neće postupiti po rješenju suda kojim joj se nalaže da podnese ispravu ili protivno uvjerenju suda poriče da se isprava kod nje nalazi.

Protiv odluke suda iz stavka 1. ovog članka nije dopuštena posebna žalba.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda

Članak 234. (NN 117/03)

Treća osoba dužna je po nalogu suda podnijeti ispravu koju je po zakonu dužna pokazati ili podnijeti, odnosno ispravu koja je po svojem sadržaju zajednička za tu osobu i stranku koja se na ispravu poziva. U pogledu prava treće osobe da uskrati podnošenje drugih isprava na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 237. i 238. ovoga Zakona.

Prije nego što donese odluku kojom trećoj osobi naređuje da podnese ispravu sud će pozvati treću osobu da se o tome izjasni.

Kad treća osoba poriče da se isprava nalazi kod nje, sud može radi utvrđivanja te činjenice izvoditi dokaze.

Pravomoćno rješenje o dužnosti treće osobe da podnese ispravu može se izvršiti prema pravima ovršnog postupka.

Na temelju rješenja kojim je trećoj osobi naloženo da preda određenu ispravu ovrha će se provesti po službenoj dužnosti po pravilima ovršnog postupka i prije pravomoćnosti toga rješenja.

Svjedoci

Članak 235.

Svaka osoba koja se poziva kao svjedok dužna je odazvati se pozivu, a ako ovim Zakonom nije drugačije određeno, dužna je i svjedočiti.

Kao svjedoci mogu se saslušati samo osobe koje su sposobne dati obavijesti o činjenicama koje se dokazuju.

Članak 236.

Ne može se saslušati kao svjedok osoba koja bi svojim iskazom povrijedila dužnost čuvanja službene ili vojne tajne, dok je nadležno tijelo ne oslobodi te dužnosti.

Članak 237. (NN **117/03**)

Svjedok može uskratiti svjedočenje:

- 1) o onome što mu je stranka kao svom punomoćniku povjerila;
- 2) o onome o čemu se stranka ili druga osoba svjedoku kao vjerskom ispovjedniku ispovjedila;
- 3) o činjenicama što ih je svjedok saznao kao odvjetnik, liječnik, ili u obavljanju kakva drugog poziva ili kakve druge djelatnosti ako postoji obveza da se kao tajna čuva ono što se saznalo u obavljanju tog poziva ili djelatnosti.

Sudac pojedinac ili predsjednik vijeća upozorit će te osobe da mogu uskratiti davanje iskaza.

Članak 238. (NN **117/03**)

Svjedok može uskratiti odgovor na pojedina pitanja ako za to postoje važni razlozi, a osobito ako bi svojim odgovorom na ta pitanja izložio teškoj sramoti, znatnoj imovinskoj šteti ili kaznenom gonjenju sebe ili svoje srodnike po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stupnja, a u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno, svoga bračnog druga ili srodnike po tazbini do drugog stupnja zaključno i onda kad je brak prestao te svog skrbnika ili staranika, usvojitelja ili usvojenika.

Sudac pojedinac ili predsjednik vijeća upozorit će svjedoka da može uskratiti davanje odgovora na postavljeno pitanje.

Članak 239.

Svjedok ne može zbog opasnosti od kakve imovinske štete uskratiti svjedočenje o pravnim poslovima pri kojima je bio prisutan kao pozvani svjedok, o radnjama što ih je u pogledu spornog odnosa poduzeo kao pravni prethodnik ili zastupnik jedne od stranaka, o činjenicama koje se tiču imovinskih odnosa uvjetovanih obiteljskom ili bračnom vezom, o činjenicama koje se tiču rođenja, sklapanja braka ili smrti te kad je na temelju posebnih propisa dužan podnijeti prijavu ili dati izjavu.

Članak 240.

Opravdanost razloga za uskraćivanje svjedočenja ili odgovora na pojedina pitanja ocjenjuje sud pred kojim svjedok treba svjedočiti. Ako je potrebno, prije toga će se o tome saslušati stranke.

Protiv rješenja suda iz stavka 1. ovog članka stranke nemaju pravo na posebnu žalbu, a svjedok može to rješenje pobijati u žalbi protiv rješenja o novčanoj kazni ili o zatvoru zbog toga što je uskratilo svjedočenje ili odgovor na pojedino pitanje (članak 248. stavak 2).

Članak 241. (NN **25/13**)

Stranka koja predlaže da se određena osoba sasluša kao svjedok mora prije toga naznačiti o čemu ona treba svjedočiti i navesti njezino ime i prezime i boravište.

Članak 242. (NN **25/13**)

Svjedoci se pozivaju dostavom pisanog poziva u kojem se navodi prezime i ime pozvanoga, vrijeme i mjesto dolaska, predmet u vezi s kojim se poziva i naznaka da se poziva kao svjedok. U pozivu će se svjedok upozoriti na posljedice neopravdanog izostanka (članak 248.) i na pravo na naknadu troškova (članak 249.).

Svjedoci koji se zbog starosti, bolesti ili teških tjelesnih mana ne mogu odazvati pozivu saslušati će se u svom stanu.

Članak 243. (NN 25/13)

Svjedoci se saslušavaju pojedinačno i bez prisutnosti svjedoka koji će se kasnije saslušavati. Svjedok je dužan odgovore davati usmeno.

Svjedok će se najprije opomenuti da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prešutjeti, a nakon toga će se upozoriti na posljedice davanja lažnog iskaza.

Zatim će se svjedok pitati za ime i prezime, osobni identifikacijski broj, ime oca, zanimanje, boravište, mjesto rođenja, godine života i njegov odnos sa strankama.

Članak 244.

Poslije općih pitanja svjedok se poziva da iznese sve što mu je poznato o činjenicama o kojima treba svjedočiti, a nakon toga mu se mogu postavljati pitanja radi provjere, dopune ili razjašnjenja. Nije dopušteno postavljati pitanja u kojima je već sadržano kako bi trebalo odgovoriti.

Svjedok će se uvijek pitati otkud mu je poznato ono o čemu svjedoči.

Svjedoci se mogu suočiti ako se njihovi iskazi ne slažu o važnim činjenicama. Suočeni će se o svakoj okolnosti o kojoj se ne slažu pojedinačno saslušati i njihov odgovor unijet će se u zapisnik.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 245.

Svjedok koji ne zna jezik na kojem se vodi postupak saslušati će se preko tumača.

Ako je svjedok gluh, postavljat će mu se pitanja u pisanom obliku, a ako je nijem, pozvat će se da u pisanom obliku odgovara. Ako se saslušanje ne može obaviti na taj način, pozvat će se kao tumač osoba koja se sa svjedokom može sporazumjeti.

Sud će tumača upozoriti na dužnost vjernog prenošenja pitanja koja se svjedoku postavljaju i izjava koje svjedok bude davao.

Članak 246. (NN 117/03)

Sud može odlučiti da svjedok prisegne na iskaz koji je dao.

Prisega se daje usmeno izgovaranjem ovih riječi: »Prisežem čašću da sam o svemu što me je sud pitao istinu govorio i da ništa što sam o ovoj stvari znao nisam prešutio.«

Sud može odlučiti da svjedok prisegne i prije nego što bude saslušan.

Nijemi svjedoci koji znaju čitati i pisati prisežu tako da potpisuju tekst prisege, a gluhi će svjedoci pročitati tekst prisege. Ako gluhi ili nijemi svjedoci ne znaju ni čitati ni pisati, prisegnut će preko tumača.

Ako se svjedok ponovno saslušava, neće po drugi put dati prisegu, nego će se samo opomenuti na već danu prisegu.

Članak 247. (NN 117/03)

Neće se tražiti prisega od svjedoka koji u vrijeme saslušanja nisu punoljetni ili ne mogu shvatiti njezino značenje.

Protiv odluke suda kojom se svjedoku naređuje da prisegne ili se određuje da svjedok ne prisegne, stranke i svjedok nemaju pravo na žalbu.

Članak 248. (NN 117/03)

Ako svjedok koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda ili se bez odobrenja ili opravdanog razloga udalji s mjesta gdje treba da bude saslušan, sud može narediti da se prisilno dovede i podmiruje troškove dovođenja, a može ga i kazniti novčano od 500,00 do 10.000,00 kuna.

Ako svjedok dođe i nakon što je upozoren na posljedice uskrati svjedočenje ili odgovor na pojedino pitanje, a sud ocijeni da su razlozi uskraćivanja neopravdani, može ga kazniti novčano od 500,00 do 10.000,00 kuna, a ako i poslije toga odbije svjedočiti, može ga zatvoriti. Zatvor traje sve dok svjedok ne pristane svjedočiti ili dok njegovo saslušanje ne postane nepotrebno, ali najdulje mjesec dana.

Žalba protiv rješenja o novčanoj kazni ili o zatvoru ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako se u toj žalbi pobija i odluka suda kojom nisu prihvaćeni razlozi svjedoka za uskraćivanje svjedočenja ili odgovora na pojedino pitanje.

U slučajevima iz stavka 1. do 3. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 10. ovoga Zakona.

Sud će na zahtjev stranke odlučiti da je svjedok dužan nadoknaditi troškove što ih je uzrokovao svojim neopravdanim izostankom odnosno neopravdanim odbijanjem da svjedoči.

Ako svjedok naknadno opravda svoj izostanak sud će opozvati svoje rješenje o kazni, a može svjedoka sasvim ili djelomično osloboditi naknade troškova. Sud može opozvati svoje rješenje o kazni i kad svjedok naknadno pristane da svjedoči.

Članak 249. (NN 117/03)

Svjedok ima pravo na naknadu putnih troškova i troškova za prehranu i prenoćište te na naknadu izmakle zarade.

Svjedok treba zatražiti naknadu odmah nakon saslušanja, inače gubi pravo na nju. Sud je dužan na to upozoriti svjedoka.

U rješenju kojim se odmjeravaju troškovi svjedoka sud će odrediti da se određena svota isplati iz položenog predujma, a ako predujam nije položen, naredit će stranci da određenu svotu plati svjedoku u roku od osam dana. Žalba protiv tog rješenja ne zadržava ovrhu rješenja.

Vještaci

Članak 250.

Sud će izvesti dokaz vještačenjem kad je radi utvrđivanja ili razjašnjenja kakve činjenice potrebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže.

Članak 251. (NN 25/13)

Stranka koja predlaže izvođenje dokaza vještačenjem može predložiti osobu vještaka.

Sud će omogućiti protivnoj stranci da se izjasni o predloženom vještaku.

Sud će odrediti predloženog vještaka ako se protivna stranka ne usprotivi predloženom vještaku.

Ako se protivna stranka usprotivi predloženom vještaku, vještaka će odrediti sud.

Iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka, sud može odrediti drugog vještaka ako ocijeni da složenost vještačenja to zahtijeva, odnosno ako ocijeni da je to potrebno radi sprečavanja stranaka da raspolazu zahtjevima kojima ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 3.).

U slučajevima iz stavka 4. i 5. ovoga članka parnični sud može ovlastiti predsjednika vijeća ili zamoljenog suca da oni odrede vještake ako je njima povjereno izvođenje dokaza vještačenjem.

Članak 252.

Vještačenje, u pravilu, obavlja jedan vještak, a kad sud ocijeni da je vještačenje složeno, može odrediti dva ili više vještaka.

Vještaci se određuju u prvom redu iz reda stalnih sudskih vještaka za određenu vrstu vještačenja. Vještačenje se može povjeriti i stručnoj ustanovi (bolnici, kemijskom laboratoriju, fakultetu i sl.). Ako postoje posebne ustanove za određene vrste vještačenja (vještačenje lažnog novca, rukopisa, daktiloskopsko vještačenje i sl.), takva vještačenja, a osobito složenija, povjeravat će se, u prvom redu, tim ustanovama.

Članak 253. (NN **117/03**)

Određeni vještaci dužni su odazvati se pozivu suda i iznijeti svoj nalaz i mišljenje.

Sud će vještaka, na njegov zahtjev, osloboditi dužnosti vještačenja iz razloga iz kojih svjedok može uskratiti svjedočenje ili odgovor na pojedino pitanje.

Sud može vještaka, na njegov zahtjev, osloboditi dužnosti vještačenja i iz drugih opravdanih razloga. Oslobođenje od dužnosti vještačenja može tražiti i ovlaštena osoba tijela ili pravne osobe u kojoj vještak radi.

Članak 254. (NN **117/03, 25/13**)

Vještak može biti izuzet iz istih razloga iz kojih može biti izuzet sudac, ali se za vještaka može uzeti i osoba koja je već bila saslušana kao svjedok.

Stranka je dužna podnijeti zahtjev za izuzeće vještaka čim sazna da postoji razlog za izuzeće, a najkasnije prije početka izvođenja dokaza vještačenjem.

U zahtjevu za izuzeće vještaka stranka je dužna navesti okolnosti na kojima temelji svoj zahtjev za izuzeće.

O zahtjevu za izuzeće odlučuje parnični sud. Sudac zamoljenog suda i predsjednik vijeća odlučuju o izuzeću ako im je povjereno izvođenje dokaza vještačenjem.

Protiv rješenja kojim se prihvaća zahtjev za izuzeće nije dopuštena žalba, a protiv rješenja kojim se zahtjev odbija nije dopuštena posebna žalba.

Ako je stranka saznala za razlog izuzeća poslije obavljenog vještačenja i prigovara vještačenju iz tog razloga, sud će postupiti kao da je zahtjev za izuzeće stavljen prije obavljenog vještačenja.

Članak 255. (NN **117/03, 84/08**)

Sud će kazniti novčanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna vještaka koji ne dođe na ročište iako je uredno pozvan, a izostanak ne opravda, vještaka koji bez opravdanog razloga odbije vještačiti te vještaka koji svoj nalaz i mišljenje bez opravdanog razloga ne podnese u roku koji mu je odredio sud.

Rješenje o kazni sud može opozvati uz uvjete iz članka 248. stavka 6. ovog Zakona.

Na zahtjev stranke sud može rješenjem narediti vještaku da nadoknadi troškove koje je uzrokovao svojim neopravdanim nedolaskom ili neopravdanim odbijanjem da vještači. O takvom zahtjevu sud je dužan odlučiti bez odgode. Žalba protiv toga rješenja ne odgađa ovrhu.

U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, na odgovarajući način se primjenjuju odredbe članka 10. ovoga Zakona.

Članak 256.

Vještak ima pravo na naknadu putnih troškova i troškova za prehranu i prenoćište, na naknadu izmakle zarade i troškova vještačenja te pravo na nagradu za obavljeno vještačenje.

U pogledu naknade troškova i nagrade vještaka na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe članka 249. st. 2. i 3. ovog Zakona.

Članak 257. (NN 25/13)

Vještaci se pozivaju dostavom pisanog poziva u kojem se navodi ime i prezime pozvanoga, vrijeme i mjesto dolaska, predmet u vezi s kojim se poziva i naznaka da se poziva kao vještak. U pozivu će se vještak upozoriti na posljedice neopravdanog izostanka (članak 255.) i na pravo na naknadu troškova (članak 256.).

Članak 258. (NN 25/13)

Prije početka vještačenja pozvat će se vještak da predmet vještačenja brižljivo razmotri, da točno navede sve što opazi i nađe i da svoje mišljenje iznese savjesno i u skladu s pravilima znanosti i vještine, a upozorit će se i na posljedice davanja lažnog iskaza.

Nakon toga će se vještak pitati za ime i prezime, osobni identifikacijski broj, ime oca, zanimanje, boravište, mjesto rođenja, godine života i njegov odnos sa strankom.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 259.

Sud rukovodi vještačenjem, označuje vještaku predmet koji će se razgledati, postavlja mu pitanja i, prema potrebi, traži objašnjenja u vezi s danim nalazom i mišljenjem.

Vještaku se mogu davati razjašnjenja, a može mu se dopustiti i razmatranje spisa. Na zahtjev vještaka mogu se izvoditi i novi dokazi da bi se utvrdile okolnosti koje su važne za stvaranje mišljenja vještaka.

Članak 260. (NN 25/13)

Sud će odrediti hoće li vještak iznijeti svoj nalaz i mišljenje samo usmeno na raspravi ili ih podnijeti i u pisanom obliku prije rasprave. Sud će odrediti rok za podnošenje nalaza i mišljenja koji ne može biti duži od 60 dana u pisanom obliku.

Vještak mora uvijek obrazložiti svoje mišljenje.

Sud će dostaviti strankama pismeni nalaz i mišljenje najkasnije 15 dana prije ročišta na kojem će se o njima raspravljati.

Odredba članka 255. stavka 3. ovoga Zakona primijenit će se na odgovarajući način i kada vještak svoj nalaz i mišljenje ne podnese u roku koji mu je sud odredio.

Članak 261.

Ako je određeno više vještaka, oni mogu podnijeti zajednički nalaz i mišljenje kad se u nalazu i mišljenju slažu. Ako se u nalazu i mišljenju ne slažu, svaki vještak posebno iznosi svoj nalaz i mišljenje.

Ako se podaci vještaka o njihovom nalazu bitno razilaze, ili ako je nalaz jednog ili više vještaka nejasan, nepotpun ili u proturječnosti sam sa sobom ili s izviđenim okolnostima, a ti se nedostaci ne mogu otkloniti ponovnim saslušanjem vještaka, obnovit će se vještačenje s istim ili drugim vještacima.

Ako u mišljenju jednog ili više vještaka ima proturječnosti ili nedostataka, ili se pojavi osnovana sumnja u pravilnost danog mišljenja, a ti se nedostaci ili sumnja ne mogu otkloniti ponovnim saslušanjem vještaka, zatražit će se mišljenje drugih vještaka.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Rješenje

Članak 262.

Protiv rješenja suda iz čl. 251., 252. i 261. ovog Zakona nije dopuštena žalba.

Članak 263.

Odredbe članka 251., članka 252. stavka 2., čl. 253. do 257., članka 258. stavka 2. i članka 262. ovog zakona na odgovarajući se način primjenjuju i na tumače.

Saslušanje stranaka

Članak 264. (NN 70/19)

Sporne činjenice važne za odluku sud može utvrđivati i saslušavanjem stranaka.

Članak 265. (NN 117/03)

Ako se uvjerio da stranci odnosno osobi koja se ima saslušati za stranku nisu poznate sporne činjenice, ili ako saslušanje te stranke nije moguće, sud može odlučiti da se sasluša samo druga stranka.

Neće se saslušati stranka koja uskrati davanje iskaza ili se bez opravdanog razloga ne odazove pozivu suda.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda

Članak 266.

Izvođenje dokaza saslušanjem stranaka preko predsjednika vijeća ili zamoljenog suca dopušteno je samo ako stranka zbog neotklonjivih smetnji ne može osobno doći ili ako bi njezin dolazak uzrokovao nerazmjerne troškove.

Članak 267.

Za stranku koja nema parničnu sposobnost saslušati će se njezin zakonski zastupnik. Sud može odlučiti da se umjesto ili pored zakonskog zastupnika sasluša sama stranka, ako je njezino saslušanje moguće.

Za pravnu osobu saslušati će se osoba koja je zakonom ili pravilima određena da je zastupa. Ako kao stranka u sporu sudjeluje na jednoj strani više osoba, sud će odlučiti hoće li se saslušati sve te osobe ili samo neke od njih.

Članak 268. (NN 117/03)

Poziv na ročište na kojem će se izvoditi dokaz saslušanjem stranaka dostavit će se osobno strankama odnosno osobi koja će se za stranku saslušati.

Ako stranka ima punomoćnika, poziv na ročište na kojemu će se izvesti dokaz saslušanjem stranaka stranci ili osobi koja se treba saslušati za stranku uputit će se preko punomoćnika.

U pozivu će se naznačiti da će se na ročištu izvoditi dokaz saslušanjem stranaka i da stranka koja dođe na ročište može biti saslušana u odsutnosti druge stranke.

Članak 269.

Ne mogu se primijeniti nikakve prisilne mjere prema stranci koja se nije odazvala pozivu suda radi saslušanja niti se stranka može prisiliti na davanje iskaza.

Sud će, s obzirom na sve okolnosti, ocijeniti od kakva je značenja što stranka nije došla na saslušanje ili što je uskratila iskaz.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 270. (NN 117/03)

Dokaz saslušanjem stranaka izvodi se bez davanja prisega.

Članak 271.

Odredbe o izvođenju dokaza svjedocima primjenjivat će se i pri izvođenju dokaza saslušanjem stranaka, ako za saslušanje stranaka nije što drugo propisano.

Glava devetnaesta OSIGURANJE DOKAZA

Članak 272. (NN 117/03, 25/13)

Ako postoji opravdana bojazan da se neki dokaz neće moći izvesti ili da će njegovo kasnije izvođenje biti otežano, može se u tijeku, a i prije pokretanja parnice predložiti da se taj dokaz izvede.

Osiguranje dokaza može se tražiti i nakon što odluka kojom se postupak završava postane pravomoćna, ako je to potrebno prije ili u tijeku postupka po izvanrednim pravnim lijekovima.

Članak 273. (NN 70/19)

Ako je prijedlog za osiguranje dokaza stavljen u tijeku parničnog postupka, za postupanje je nadležan sud pred kojim je postupak u tijeku.

Kad se traži osiguranje dokaza prije pokretanja postupka te u hitnim slučajevima ako je postupak već u tijeku, nadležan je niži sud prvog stupnja na čijem se području nalaze stvari koje treba razgledati odnosno sud na čijem području boravi osoba koju treba saslušati.

O prijedlogu iz stavka 1. ovog članka odlučuje predsjednik vijeća ili sudac pojedinac koji vodi postupak ili sudski savjetnik nadležnog suda, a u slučajevima iz stavka 2. ovog članka sudac pojedinac ili sudski savjetnik nadležnog suda.

Članak 274. (NN 117/03)

U podnesku kojim traži osiguranje dokaza predlagatelj je dužan naznačiti prava čija zaštita ovisi o činjenicama koje se imaju utvrditi predloženim dokazom, razloge iz kojih smatra da je izvođenje toga dokaza nužno radi utvrđenja tih činjenica, te zašto se kasnije on neće moći izvesti ili će njegovo izvođenje biti otežano. U podnesku treba navesti ime i prezime protivnika, osim ako iz okolnosti proistječe da on nije poznat.

Članak 275.

Podnesak u kojem je stavljen prijedlog za osiguranje dokaza dostavit će se protivniku, ako je poznat. Ako postoji opasnost od odgode, sud će o prijedlogu odlučiti i bez prethodnog izjašnjenja protivnika.

U rješenju kojim se prihvaća prijedlog sud će odrediti ročište za izvođenje dokaza, navest će činjenice o kojima će se izvoditi dokazi te dokaze koji će se izvesti, a ako je potrebno, imenovat će i vještake.

Ako protivniku nije prije bio dostavljen podnesak u kojem je stavljen prijedlog za osiguranje dokaza, on će mu se dostaviti zajedno s rješenjem suda kojim se prihvaća prijedlog za osiguranje dokaza.

Protivniku koji je nepoznat ili je nepoznato njegovo boravište sud može radi sudjelovanja na ročištu za izvođenje dokaza postaviti privremenog zastupnika (članak 84.). O tom postavljanju nije potrebno izdati oglas.

Sud može u hitnim slučajevima odrediti da izvođenje dokaza započne i prije nego što se rješenje kojim se prihvaća prijedlog za osiguranje dokaza dostavi protivniku.

Protiv rješenja suda kojim se prihvaća prijedlog za osiguranje dokaza te protiv rješenja kojim se odlučuje da izvođenje dokaza započne prije nego što se rješenje dostavi protivniku nije dopuštena žalba.

Članak 276.

Ako su dokazi izvedeni prije nego što je postupak pokrenut, zapisnik o izvođenju dokaza čuvat će se kod suda pred kojim su dokazi izvedeni.

Ako je postupak u tijeku, a osiguranje dokaza nije izveo parnični sud, zapisnik će se dostaviti parničnom sudu.

Glava dvadeseta PRIPREMANJE GLAVNE RASPRAVE

Članak 277. (NN 117/03, 25/13)

Nakon primitka tužbe obavljaju se pripreme za glavnu raspravu.

Te pripreme obuhvaćaju prethodno ispitivanje tužbe, dostavu tužbe tuženiku na odgovor, održavanje pripremnog ročišta, zaključenje prethodnog postupka i zakazivanje glavne rasprave.

U sporovima koje sudi vijeće glavnu raspravu priprema predsjednik vijeća, koji je ovlašten donositi sve odluke i poduzimati sve radnje koje je tijekom pripremanja glavne rasprave ovlašten donositi, odnosno poduzimati sudac pojedinac.

U tijeku pripremanja glavne rasprave stranke mogu upućivati podneske u kojima će navesti činjenice koje treba utvrditi te dokaze čije izvođenje predlažu u skladu s ovim Zakonom.

Članak 278. (NN 117/03, 25/13)

U tijeku pripremanja glavne rasprave do ročišta za glavnu raspravu sud je ovlašten odlučivati: o stupanju prethodnika u parnicu, o sudjelovanju umješaka, o osiguranju dokaza, o preinaci tužbe, o troškovima postupka u slučaju povlačenja tužbe, o prekidu postupka, o mjerama osiguranja, o spajanju parnica, o razdvajanju postupka, o određivanju sudskih rokova ili njihovu produljenju, o zakazivanju ročišta ili njihovoj odgodi, o povratu u prijašnje stanje zbog propuštanja roka ili ročišta, o oslobođenju stranke od plaćanja troškova postupka, o osiguranju parničnih troškova, o polaganju predujma na ime troškova za poduzimanje pojedinih radnji u postupku, o postavljanju privremenog zastupnika, o dostavi sudskih pismena, o mjerama za ispravljanje podnesaka, o urednosti punomoći te o svim pitanjima koja se tiču upravljanja postupkom.

Protiv odluka koje donosi sud u tijeku pripremanja glavne rasprave, a koje se odnose na upravljanje postupkom, nije dopuštena žalba.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 279. (NN 117/03, 84/08)

Sud može u tijeku pripremanja glavne rasprave donijeti presudu na temelju priznanja, presudu na temelju odricanja, presudu zbog ogluhe, presudu zbog izostanka, presudu bez održavanja rasprave i primiti na zapisnik nagodbu stranaka.

Prethodno ispitivanje tužbe

Članak 280. (NN 117/03)

Nakon prethodnog ispitivanja tužbe sud je ovlašten donositi rješenja iz članka 278. ovog Zakona, ako nije riječ o pitanjima o kojima se po prirodi stvari ili prema odredbama ovog Zakona odluka može donijeti tek u daljnjem tijeku postupka.

Članak 281. (NN 117/03)

Kad utvrdi da je tužba nerazumljiva ili nepotpuna, ili da postoje nedostaci koji se tiču sposobnosti tužitelja ili tuženika da budu stranke u parnici, ili nedostaci u pogledu zakonskog zastupanja stranke, ili nedostaci koji se odnose na ovlaštenje zastupnika da pokrene parnicu kad je takvo ovlaštenje potrebno, sud će radi otklanjanja tih nedostataka poduzeti potrebne mjere predviđene u ovom Zakonu (čl. 83. i 109.).

Članak 282. (NN 117/03, 25/13, 70/19)

Nakon prethodnog ispitivanja tužbe sud donosi rješenje kojim se tužba odbacuje ako utvrdi da rješavanje o tužbenom zahtjevu ne ide u sudsku nadležnost (čl. 16.) ili da je tužba podnesena nepravovremeno, ako je posebnim propisima određen rok za podnošenje tužbe ili ako prije podnošenja tužbe nije proveden zakonom predviđeni postupak mirnog ili drukčijeg ostvarivanja prava, a zakonom je propisano da će se u tom slučaju tužba odbaciti ili da se bez toga ne može zahtijevati zaštita povrijeđenog prava pred nadležnim sudom.

Sud donosi i rješenje kojim se sud oglašava nenadležnim (čl. 16. i 21.) i predmet ustupa drugome redovnom sudu.

Članak 283. (NN 117/03)

Ako smatra da nema dovoljno osnova za donošenje odluke o pitanju koje se postavilo u tijeku prethodnog ispitivanja tužbe, sud će ostaviti da o tom pitanju donese odluku nakon primitka odgovora na tužbu ili na pripremnom ročištu.

Odgovor na tužbu

Članak 284. (NN 117/03, 25/13, 70/19)

Ako sud smatra da se na temelju tužbe može dalje postupati, naredit će najkasnije u roku od 60 dana od podnošenja tužbe, da se primjerak tužbe dostavi tuženiku radi podnošenja pisanog odgovora na tužbu. Sud je dužan u pozivu upozoriti tuženika na pravne posljedice nedavanja odgovora na tužbu (članak 331.b).

Sud može iznimno, ako to zahtijevaju posebne okolnosti pojedinog slučaja, a osobito ako je to potrebno radi odlučivanja o prijedlogu za određivanje mjera osiguranja, odmah zakazati pripremno ročište i narediti da se primjerak tužbe dostavi tuženiku.

U pozivu iz stavka 1. ovoga članka sud će pozvati tuženika da već u odgovoru na tužbu iznese sve bitne činjenice i predloži sve dokaze kojima pobija navode i dokaze protivnika te će upozoriti stranke da nakon zaključenja prethodnog postupka ne mogu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze, osim u slučaju iz članka 299. stavka 2. ovoga Zakona.

Nakon primitka odgovora na tužbu ili isteka roka za odgovor na tužbu sud će odrediti pripremno ročište te upozoriti stranke da će se na tom ročištu, ako za to budu ispunjeni uvjeti, zaključiti prethodni postupak i provesti glavna rasprava.

Ako je udovoljeno uvjetima za donošenje presude bez održavanja rasprave iz članka 332.a ovoga Zakona ili presude zbog ogluhe iz članka 331.b ovoga Zakona, sud neće odrediti pripremno ročište, nego će strankama dostaviti pisani otpравak presude.

Članak 285. (NN 117/03, 25/13)

U odgovoru na tužbu tuženik se može očitovati o zahtjevima i navodima tužbe te predložiti dokaze kojima potkrepljuje te navode. Uz odgovor na tužbu tuženik je dužan priložiti isprave na koje se poziva ako je to moguće.

Odgovor na tužbu podnosi se u roku koji odredi sud, ali taj rok ne može biti kraći od 30 niti duži od 45 dana.

Tuženik može u pisanom obliku odgovoriti na tužbu iako mu to sud nije naredio.

Nakon što primi odgovor na tužbu, sud može donositi sva rješenja koja može donositi u tijeku prethodnog ispitivanja tužbe.

Pripremno ročište

Članak 286. (NN 117/03, 25/13)

Pripremno ročište treba odrediti tako da strankama ostane dovoljno vremena za pripremu, a najmanje osam dana od primitka poziva.

U pozivu za pripremno ročište naložit će se strankama da na ročište donesu sve isprave koje im služe za dokaz, a i sve predmete koje treba razgledati u sudu.

Ako je potrebno da se za pripremno ročište pribave spisi, isprave ili predmeti koji se nalaze kod suda ili kod kojega drugog državnog tijela ili pravne, odnosno fizičke osobe kojoj je povjereno vršenje javnog ovlaštenja, sud će narediti, ako su stranke to predložile, da se ti predmeti, odnosno isprave pravodobno pribave.

Članak 287. (NN 25/13)

Pripremno ročište počinje izlaganjem tužbe, a nakon toga tuženik iznosi svoj odgovor na tužbu.

Kad bude potrebno, sud će zatražiti od stranaka razjašnjenje u vezi s njihovim navodima ili prijedlozima.

Članak 288. (NN 117/03, 25/13, 70/19)

Na pripremnom ročištu najprije se raspravlja o pitanjima koja se odnose na smetnje za daljnji tijek postupka, bilo da je sud nakon ispitivanja tužbe odgodio rješavanje tih pitanja bilo da su ona pokrenuta u odgovoru na tužbu ili na pripremnom ročištu. O tim se pitanjima mogu na pripremnom ročištu izvoditi dokazi kad je to potrebno.

Osim rješenja koja je ovlašten donositi nakon prethodnog ispitivanja tužbe na pripremnom ročištu sud donosi i rješenje o odbacivanju tužbe, ako utvrdi da o tužbenom zahtjevu već teče parnica, da je stvar pravomoćno presuđena, da je o predmetu spora sklopljena sudska nagodba ili da ne postoji pravni interes tužitelja za podnošenje tužbe.

Ako sud ne prihvati prigovor da postoji koja od smetnji za vođenje postupka iz stavka 2. ovog člana, nastavit će se s raspravljanjem, a odluku o prigovoru donijet će posebno ili zajedno s odlukom o glavnoj stvari.

Na pripremnom ročištu sud ima u pogledu upravljanja postupkom sva ovlaštenja koja ima na ročištu za glavnu raspravu.

Članak 288.a (NN 25/13, 70/19)

Sud će tijekom pripremnog ročišta upoznati stranke s mogućnostima da spor riješe sudskom nagodbom ili u postupku mirenja i obrazložiti im te mogućnosti.

Sud će postavljanjem pitanja i na drugi svrsishodan način nastojati da se tijekom pripremnog ročišta iznesu sve odlučne činjenice, da se dopune nepotpuni navodi stranaka o važnim činjenicama, da se označe ili dopune dokazna sredstva koja se odnose na navode stranaka i, uopće, da se daju sva

razjašnjenja potrebna za utvrđenje činjeničnog stanja važnog za odluku ili postizanje mirnog rješenja spora. U mjeri u kojoj je to potrebno radi ostvarivanja toga cilja, sud će sa strankama razmotriti i pravna pitanja spora.

Ako stranka ili zakonski zastupnik stranke nije u stanju jasno i određeno izjasniti se o predmetu o kojem se raspravlja, a nema punomoćnika, sud će je upozoriti na potrebu da uzme punomoćnika.

Ako stranka ne može odmah uzeti punomoćnika, sud će na njezin prijedlog odgoditi ročište.

Kad je u ovom Zakonu predviđeno da stranka može staviti određeni prigovor ili prijedlog ili poduzeti kakvu drugu parničnu radnju dok se tuženik ne upusti u raspravljanje o glavnoj stvari, takav prigovor, odnosno prijedlog stranka može staviti, odnosno poduzeti drugu parničnu radnju sve dok tuženik nije podnio odgovor na tužbu, a ako tužba nije dostavljena tuženiku radi podnošenja pisanog odgovora na tužbu, sve dok tuženik na pripremnom ročištu ne iznese svoj odgovor na tužbu, osim ako ovim Zakonom nije drukčije predviđeno.

Na pripremnom ročištu prigovor radi prebijanja može se istaknuti do donošenja rješenja o zaključenju prethodnog postupka. Materijalnopravni prigovori mogu se isticati i nakon toga, ali se radi njihova opravdanja ne mogu iznositi nove činjenice niti se mogu predlagati novi dokazi, osim u slučaju iz članka 299. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 289. (NN 117/03, 25/13)

Kad utvrdi da ne postoje smetnje za daljnje vođenje postupka, sud će, prema rezultatima raspravljanja na pripremnom ročištu, odlučiti koji će se od predloženih svjedoka i vještaka pozvati na glavnu raspravu i koji će se od drugih predloženih dokaza pribaviti.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 290. (NN 117/03, 25/13)

Ako je koja od stranaka predložila da se neke sporne činjenice utvrde vještačenjem, sud će imenovati vještake, odlučiti o zahtjevima za njihovo izuzeće i pozvati jednu ili obje stranke da polože svotu potrebnu za troškove vještaka.

Imenovane vještake sud će obavijestiti o predmetu koji treba razgledati i pozvati ih da pripreme svoj nalaz i mišljenje (članak 260. stavak 1.).

Na prijedlog koje od stranaka, ako ocijeni da je to potrebno, sud može obaviti uviđaj izvan suda. Ako se taj uviđaj obavlja uz sudjelovanje vještaka, primijenit će se pri tome odredbe st. 1. i 2. ovog članka.

Članak 291. (NN 25/13, 70/19)

Ako na pripremno ročište ne dođe tužitelj ili ne dođe tuženik, a nema uvjeta za donošenje presude zbog izostanka, sud će raspravljati s prisutnom strankom.

Ako ocijeni da je to potrebno, sud može odgoditi pripremno ročište.

U rješenju o odgodi pripremnog ročišta sud će odmah zakazati novo pripremno ročište.

Ako s pripremnog ročišta neopravdano izostanu obje stranke ili ako dođu na ročište, ali se neće upustiti u raspravljanje, ili se udalje s ročišta, smatrat će se da je tužitelj povukao tužbu.

Pripremno ročište može se odgoditi samo jednom.

Članak 292. (NN 117/03, 25/13)

Pripremno ročište počinje izlaganjem tužbe, a nakon toga tuženik odgovara na navode tužbe.

U daljnjem tijeku pripremnog ročišta raspravljat će se o prijedlozima stranaka i činjeničnim navodima kojima stranke obrazlažu svoje prijedloge, odnosno pobijaju prijedloge protivnika, a i o dokazima predloženim s njihove strane.

Izvođenje dokaza određuje sud rješenjem u kojemu će se naznačiti sporna činjenica o kojoj treba izvesti dokaz i dokazno sredstvo.

Predložene dokaze koje ne smatra važnim za odluku sud će odbiti i u rješenju naznačiti razlog odbijanja.

Protiv rješenja kojim se određuje ili odbija izvođenje dokaza nije dopuštena posebna žalba.

Sud nije u daljnjem tijeku parnice vezan za svoje prijašnje rješenje o izvođenju dokaza.

Po okončanju pripremnog ročišta, sud će rješenjem zaključiti prethodni postupak.

Ako ocijeni da je to s obzirom na okolnosti slučaja moguće, sud može na pripremnom ročištu zaključiti prethodni postupak i na istom ročištu održati glavnu raspravu.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Zakazivanje ročišta za glavnu raspravu

Članak 293. (NN 117/03, 25/13)

Ročište za glavnu raspravu sud zakazuje u rješenju o zaključenju prethodnog postupka.

Sud u pravilu zakazuje jedno ročište za glavnu raspravu radi izvođenja svih dokaza koje je odlučio izvesti.

Sud će na ročište pozvati stranke, svjedoke i vještake koje je odlučio pozvati na glavnu raspravu.

Odredbe članka 286. ovoga Zakona primjenjuju se na odgovarajući način i pri zakazivanju ročišta za glavnu raspravu.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Glava dvadeset prva GLAVNA RASPRAVA

Tijek glavne rasprave

Članak 294. (NN 117/03)

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća otvara glavnu raspravu i objavljuje predmet raspravljanja. Nakon toga utvrđuje jesu li došle sve pozvane osobe, pa ako nisu, provjerava jesu li uredno pozvane i jesu li opravdale svoj izostanak.

Članak 295. (NN 25/13, 70/19)

Ako s ročišta za glavnu raspravu izostane tužitelj, ili ako na to ročište ne dođe tuženik, a uredno su pozvani, rasprava će se održati s prisutnom strankom.

Ako s ročišta za glavnu raspravu neopravdano izostanu obje stranke ili ako dođu na ročište, ali se neće upustiti u raspravljanje, ili se udalje s ročišta, smatrat će se da je tužitelj povukao tužbu.

Članak 296. (NN 117/03, 25/13)

Brisan.

Članak 297. (NN 117/03, 25/13)

Na prvom ročištu za glavnu raspravu sud će upoznati stranke s tijekom i rezultatima pripremnog ročišta.

U daljnjem tijeku rasprave izvodit će se dokazi i raspravljati o rezultatima njihova izvođenja.

Stranke mogu iznositi i svoja pravna shvaćanja koja se odnose na predmet spora.

Članak 298. (NN 117/03, 25/13)

Brisan.

Članak 299. (NN 117/03, 25/13)

Stranke su dužne već u tužbi i odgovoru na tužbu, a najkasnije na pripremnom ročištu iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve, predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica te se izjasniti o činjeničnim navodima i dokaznim prijedlozima protivne stranke.

Stranke mogu tijekom glavne rasprave iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze samo ako ih bez svoje krivnje nisu mogle iznijeti, odnosno predložiti prije zaključenja prethodnog postupka.

Nove činjenice i nove dokaze koje su stranke iznijele, odnosno predložile tijekom glavne rasprave protivno stavku 2. ovoga članka sud neće uzeti u obzir.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda

Članak 299.a (NN 70/19)

Sud može pozvati stranke da se u roku koji, u pravilu, nije duži od 30 dana pisano očituju na navode protivne stranke.

Stranka se može na navode protivne stranke pravodobno očitovati i bez poziva suda tako da njezin podnesak bude dostavljen sudu i protivnoj strani najkasnije osam dana prije sljedećeg pripremnog ročišta ili ročišta za glavnu raspravu.

Podneske koji su predani nakon isteka roka iz stavka 1. ovoga članka ili protivno odredbi iz stavka 2. ovoga članka sud neće uzeti u obzir. Iznimno, stranka može tražiti da ih sud uzme u obzir ako ih bez svoje krivnje nije mogla podnijeti pravodobno ili ako njihovo uzimanje u obzir ne bi dovelo do odugovlačenja postupka.

Sud će u pozivu iz stavka 1. ovoga članka upozoriti stranke na posljedice zakašnjenja

Članak 300. (NN 117/03, 25/13)

Brisan.

Članak 301. (NN 117/03)

Ako stranka prigovori da rješavanje o tužbenom zahtjevu ne ide u sudsku nadležnost, da sud nije stvarno ili mjesno nadležan, da o istom zahtjevu već teče parnica, da je stvar pravomoćno presuđena ili da je o predmetu spora sklopljena sudska nagodba, sud će riješiti hoće li o tim prigovorima raspravljati i odlučivati odvojeno od glavne stvari ili zajedno s njom.

Protiv rješenja kojim se odbijaju prigovori stranaka nije dopuštena posebna žalba ako je sud odlučio da se odmah nastavi raspravljanje o glavnoj stvari.

Odredbe st. 1. do 2. ovog članka primijenit će se i kad sud po službenoj dužnosti odluči da odvojeno od glavne stvari raspravi o tome da li stvar ide u sudsku nadležnost, da li je sud stvarno nadležan, da li već teče parnica, da li je stvar već pravomoćno presuđena te da li je o predmetu spora sklopljena sudska nagodba.

Članak 302. (NN 117/03)

U sporovima koje sudi vijeće, kad predsjednik vijeća završi saslušanje pojedinog svjedoka, vještaka ili stranke, članovi vijeća mogu toj osobi neposredno postavljati pitanja.

Stranka i njezin zastupnik ili punomoćnik mogu po odobrenju suca pojedinca, odnosno predsjednika vijeća neposredno postavljati pitanja protivnoj stranci, svjedocima i vještacima.

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća zabranit će stranci postavljanje određenog pitanja ili će zabraniti odgovor na postavljeno pitanje ako je već u pitanju sadržano kako na nj treba odgovoriti ili ako se pitanje ne odnosi na predmet.

Ako predsjednik vijeća zabrani postavljanje određenog pitanja ili davanje odgovora, stranka može zahtijevati da o tome odluči vijeće.

Na zahtjev stranke u zapisnik će se unijeti pitanje koje je sud odbio, a i pitanje na koje je zabranjen odgovor.

Članak 303. (NN 117/03)

Saslušani svjedoci i vještaci ostaju u sudnici, ako ih sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća, nakon izjašnjenja stranaka, sasvim ne otpusti ili ne odredi da se privremeno udalje iz sudnice.

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća može odrediti da se saslušani svjedoci kasnije ponovno pozovu i još jednom saslušaju u prisutnosti ili odsutnosti svjedoka i vještaka.

Članak 304. (NN 117/03)

Kad sudac pojedinac ili vijeće zaključi da je predmet raspravljen tako da se može donijeti odluka, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća priopćit će da je glavna rasprava zaključena. U sporovima koje sudi, vijeće će se nakon toga povući na vijećanje i glasanje.

Članak 305. (NN 117/03)

Sudac pojedinac, odnosno vijeće tijekom vijećanja i glasanja može odlučiti da se glavna rasprava ponovno otvori ako je to potrebno radi dopune postupka ili razjašnjenja pojedinih važnijih pitanja.

Javnost glavne rasprave

Članak 306.

Glavna je rasprava javna.

Raspravi mogu prisustvovati samo punoljetne osobe.

Osobe koje prisustvuju raspravi ne smiju nositi oružje ili opasno oruđe.

Odredba stavka 3. ovog članka ne odnosi se na čuvare osoba koje sudjeluju u postupku.

Članak 307. (NN 117/03)

Sud može isključiti javnost za cijelu glavnu raspravu ili jedan njezin dio ako to zahtijevaju interesi morala, javnog reda ili državne sigurnosti, ili radi čuvanja vojne, službene ili poslovne tajne, odnosno radi zaštite privatnog života stranaka, ali samo u opsegu koji je po mišljenju suda bezuvjetno potreban u posebnim okolnostima u kojima bi javnost mogla biti štetna za interese pravde.

Sud može isključiti javnost i kada se mjerama za održavanje reda predviđenim u ovom zakonu ne bi moglo osigurati nesmetano održavanje rasprave.

Članak 308. (NN 117/03)

Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, njihove zakonske zastupnike, punomoćnike i umješače.

Sud može dopustiti da glavnoj raspravi na kojoj je javnost isključena prisustvuju pojedine službene osobe, a i znanstveni i javni radnici, ako je to od interesa za njihovu službu odnosno znanstvenu ili javnu djelatnost.

Na zahtjev stranke sud može dopustiti da raspravi prisustvuju najviše dvije osobe koje ona označi.

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća upozorit će osobe koje prisustvuju raspravi na kojoj je javnost isključena da su dužne kao tajnu čuvati sve ono što su na raspravi saznale i upozoriti ih na posljedice odavanja tajne.

Članak 309. (NN 117/03)

O isključenju javnosti odlučuje sud rješenjem, koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno.

Protiv rješenja o isključenju javnosti nije dopuštena posebna žalba.

Članak 310.

Odredbe o javnosti na glavnoj raspravi na odgovarajući će se način primjenjivati i na pripremnom ročištu, na ročištu izvan glavne rasprave pred predsjednikom vijeća te na ročištu pred zamoljenim sucem.

Rukovođenje glavnom raspravom

Članak 311. (NN 117/03)

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća rukovodi glavnom raspravom, ispituje stranke i izvodi dokaze. U sporovima koje sudi vijeće predsjednik vijeća daje riječ članovima vijeća te objavljuje odluke vijeća.

Dužnost je suca pojedinca, odnosno predsjednika vijeća da se brine da se o predmetu spora svestrano raspravi, ali da se zbog toga postupak ne odugovlači, tako da se rasprava po mogućnosti dovrši na jednom ročištu.

Ako se osoba koja sudjeluje na raspravi protivi kakvoj mjeri predsjednika vijeća koja se odnosi na rukovođenje raspravom ili kakvu pitanju koje je postavio predsjednik vijeća, član vijeća ili druga osoba koja sudjeluje u postupku, o takvu protivljenju odlučuje vijeće.

Sud nije vezan za svoje rješenje koje se odnosi na rukovođenje raspravom.

Protiv rješenja koja se odnose na rukovođenje raspravom nije dopuštena posebna žalba.

Članak 312. (NN 117/03, 25/13)

Izvan ročišta za glavnu raspravu sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća donosi rješenje o ispitivanju podneska, o postavljenju privremenog zastupnika, o urednosti punomoći, o polaganju predujma na ime troškova za poduzimanje pojedinih radnji u postupku, o oslobođenju od plaćanja troškova postupka, o osiguranju parničnih troškova, o dostavi sudskih pismena, o osiguranju dokaza, o mjerama osiguranja, o prekidu postupka, o troškovima postupka u slučaju povlačenja tužbe, o zakazivanju ročišta i njihovoj odgodi, o spajanju parnica te o određivanju rokova i njihovu produljivanju.

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća isto je tako ovlašten da, nakon što primi zapisnik o izvođenju dokaza pred zamoljenim sucem, odredi da se obave potrebni ispravci ili dopune.

Izvan ročišta za glavnu raspravu sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća ovlašten je da u povodu izjave tuženika odnosno tužitelja, dane u pisanom obliku ili na zapisnik kod parničnog suda, donese presudu na temelju priznanja odnosno presudu na temelju odricanja te da primi na zapisnik sudsku nagodbu.

Članak 313. (NN 117/03)

Ako pred istim sudom teče više parnica između istih osoba ili u kojima je ista osoba protivnik raznih tužitelja ili raznih tuženika, a za koje je predviđena ista vrsta postupka i u kojima sudi sudac pojedinac, sve se te parnice mogu rješenjem suca pojedinca spojiti radi zajedničkoga raspravljanja

ako bi se time ubrzalo raspravljanje ili smanjili troškovi. Spojeni se postupak nastavlja pred sucem koji je odlučio o spajanju. Za sve spojene parnice sud može donijeti zajedničku presudu.

Ako je za sve parnice iz stavka 1. ovoga članka nadležno vijeće, odnosno ako je za koju od tih parnica nadležno vijeće, a za druge sudac pojedinac, rješenje o spajanju može donijeti vijeće. U tom se slučaju odredbe stavka 1. ovoga članka primjenjuju na odgovarajući način.

Sud može odrediti da se odvojeno raspravlja o pojedinim zahtjevima u istoj tužbi i nakon završetka odvojenoga raspravljanja može donijeti posebne odluke o tim zahtjevima.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda

Članak 314. (NN 117/03)

Kad sud odluči da se odgodi ročište za glavnu raspravu, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća brinut će se da se za iduće ročište pribave svi dokazi čije je izvođenje određeno za to ročište i da se obave druge pripreme kako bi se rasprava mogla završiti na tom ročištu.

Protiv rješenja suda kojim se odgađa ročište ili se odbijaju prijedlozi stranaka o odgodi ročišta nije dopuštena žalba.

Članak 315. (NN 117/03)

Ako se ročište odgodi, novo ročište održat će se po mogućnosti pred sudom u istom sastavu.

Ako se novo ročište drži pred sudom u istom sastavu, glavna će se rasprava nastaviti i sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća ukratko će izložiti tijek prijašnjih ročišta, ali i u tom slučaju sud može odlučiti da rasprava počne iznova.

Ako se ročište drži pred sudom u izmijenjenom sastavu, glavna rasprava mora početi iznova, ali sudac pojedinac, odnosno vijeće može, nakon što se strankama omogući da se o tome izjasne, odlučiti da se ponovno ne saslušavaju svjedoci i vještaci i da se ne obavlja novi uviđaj, već da se pročitaju zapisnici o izvođenju tih dokaza.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 316. (NN 117/03)

Brisan

Održavanje reda na glavnoj raspravi

Članak 317. (NN 117/03)

Dužnost je suca pojedinca, odnosno predsjednika vijeća da se u tijeku glavne rasprave brine o održavanju reda u sudnici i o dostojanstvu suda.

Članak 318. (NN 117/03, 84/08)

Ako osoba koja sudjeluje u postupku u podnesku ili na ročištu vrijeđa sud ili druge sudionike u postupku, ometa rad ili se ne pokorava naredbama suda za održavanje reda, odnosno ako to učini osoba koja prisustvuje ročištu, sud će je opomenuti ili kazniti novčanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna, a može je i udaljiti i kazniti tom novčanom kaznom.

Ako stranka ili zastupnik stranke bude udaljen iz sudnice, ročište će se održati i bez njihove prisutnosti.

Ako iz sudnice bude udaljen zakonski zastupnik fizičke osobe, sud će odgoditi ročište ako je to potrebno radi zaštite prava i interesa zastupane stranke.

Kad sud novčano kazni ili udalji iz sudnice odvjetnika ili odvjetničkoga vježbenika kao punomoćnika, obavijestit će o tome Hrvatsku odvjetničku komoru.

Kad sud novčano kazni ili udalji iz sudnice državnog odvjetnika, obavijestit će o tome nadležnog državnog odvjetnika.

Odredbe članka 10. ovoga Zakona, na odgovarajući način se primjenjuju i u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 319. (NN 117/03)

Brisan

Članak 320. (NN 117/03, 84/08)

Ovlaštenja koja za održavanje reda na glavnoj raspravi ima sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća i vijeće pripadaju sucu pojedincu na pripremnom ročištu odnosno predsjedniku vijeća na pripremnom ročištu i na ročištu izvan glavne rasprave, a i zamoljenom sucu.

Glava dvadeset druga SUDSKA NAGODBA

Članak 321. (NN 84/08, 57/11)

Stranke mogu tijekom cijelog postupka pred parničnim sudom do njegovog pravomoćnog okončanja zaključiti nagodbu o predmetu spora (sudska nagodba), pa i tijekom postupka pred drugostupanjskim sudom do donošenja drugostupanjske odluke u povodu žalbe.

Nagodba se može odnositi na cijeli tužbeni zahtjev ili na jedan njegov dio.

Sud će u tijeku postupka upozoriti stranke na mogućnost sudske nagodbe i pomoći im da zakluče nagodbu.

Pred sudom se ne može zaključiti nagodba u pogledu zahtjeva kojima stranke ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 3).

Kad sud donese rješenje kojim ne dopušta nagodbu stranaka, zastat će se s postupkom dok to rješenje ne postane pravomoćno.

Nagodbu iz stavka 1. ovoga članka stranke mogu zaključiti pred sudom koji je proveo prvostupanjski postupak, odnosno pred drugostupanjskim sudom ako se održava sjednica vijeća uz sudjelovanje stranaka (članak 362. stavak 2.) ili rasprava (članak 373.b stavak 2.), kada se nagodba može zaključiti i pred tim sudom.

Ako stranke hoće zaključiti nagodbu pred prvostupanjskim sudom nakon donošenja prvostupanjske odluke dok je postupak u povodu žalbe u tijeku pred drugostupanjskim sudom, prvostupanjski će sud bez odgode zatražiti – telefonom, telefaksom ili elektroničkom poštom – od drugostupanjskog suda da ga se obavijesti o tome je li već odlučeno u povodu žalbe te obavijestiti taj sud da stranke namjeravaju zaključiti sudsku nagodbu. Prvostupanjski sud će strankama dopustiti zaključenje nagodbe nakon što ga drugostupanjski sud obavijesti da još uvijek nije odlučeno u povodu žalbe i da je zastao s postupkom dok se postupak zaključenja nagodbe ne dovrši.

Ako stranke zakluče nagodbu nakon donošenja prvostupanjske odluke, a prije donošenja drugostupanjske odluke u povodu žalbe, sud pred kojim je nagodba zaključena rješenjem će ukinuti donesenu prvostupanjsku odluku i utvrditi da je tužba povučena, osim ako stranke nisu drukčije riješile to pitanje u zaključenoj nagodbi.

Članak 322.

Sporazum stranaka o nagodbi unosi se u zapisnik. Nagodba je zaključena kad stranke nakon pročitanoog zapisnika o nagodbi potpišu zapisnik.

Strankama će se na njihov zahtjev izdati ovjeren prijepis zapisnika u koji je unesena nagodba.

Članak 323.

Sud će u tijeku cijelog postupka po službenoj dužnosti paziti vodi li se parnica o predmetu o kojemu je ranije bila zaključena sudska nagodba; i ako utvrdi da se parnica vodi o predmetu o kojemu je već zaključena sudska nagodba, odbacit će tužbu.

Članak 324.

Osoba koja namjerava podići tužbu može preko nižeg suda prvog stupnja na čijem području protivna strana ima prebivalište pokušati da postigne nagodbu.

Sud kojemu je takav prijedlog upućen pozvat će protivnu stranu i upoznati je s prijedlogom o nagodbi. Troškove tog postupka podmiruje podnosilac prijedloga.

Glava dvadeset treća PRESUDA

Članak 325.

Presudom sud odlučuje o zahtjevu koji se tiče glavne stvari i sporednih traženja.

Ako postoji više zahtjeva, sud će o svim tim zahtjevima, u pravilu, odlučiti jednom presudom.

Ako je više parnica spojeno radi zajedničkog raspravljanja, a za konačnu odluku sazrela je samo jedna parnica, može se donijeti presuda samo za tu parnicu.

Članak 325.a (NN **117/03**)

U povodu tužbi iz članka 186.b stavka 1. i 2. ovoga Zakona sud će rješenjem prihvatiti zahtjev za polaganje računa, podnošenja pregleda imovine i obveza ili davanje podataka ako utvrdi da je osnovan. Protiv toga rješenja tuženik može izjaviti žalbu u roku od osam dana, koja ne odgađa ovrhu.

Ako utvrdi da zahtjevi iz stavka 1. ovoga članka nisu osnovani, sud će donijeti rješenje iz članka 186.b stavka 4. ovoga Zakona.

Nakon što tuženik položi račun, podnese pregled imovine i obveza ili se očituje o traženim podacima, odnosno nakon što utvrdi da je ovrha radi pribavljanja tih podataka ostala bez uspjeha ili da njezina provedba ili nastavak nisu svrhoviti, sud može, na prijedlog tužitelja, prije nego što donese rješenje iz članka 186.b stavka 4. ovoga Zakona, odrediti vještačenje ili izvođenje drugih dokaza ako ocijeni da je to potrebno radi provjere i dopune predloženoga računa, podnjetoga pregleda imovine i obveza ili danih podataka.

Troškove izvođenja dokaza iz stavka 3. ovoga članka snosit će tuženik ako se pokaže da položeni račun, predani pregled imovine i obveza te dani podaci nisu bili točni i potpuni, odnosno ako odbije položiti račun, predati pregled imovine i obveza ili dati potrebne podatke.

Tužitelj može u posebnoj parnici zatražiti naknadu štete koju je pretrpio zato što tuženik nije postupio u skladu s rješenjem iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 326.

Sud može naložiti tuženiku da izvrši određenu činidbu samo ako je ona dospjela do zaključenja glavne rasprave.

Ako sud prihvati zahtjev za uzdržavanje, može obavezati tuženika i na činidbe koje nisu dospjele. Presuda kojom se tuženik obavezuje da preda ili preuzme stvari dane u najam ili zakup može se donijeti i prije prestanka tih odnosa.

Članak 327. (NN **117/03**)

Ako je tužitelj u tužbi tražio da se tuženiku naloži ispunjenje neke činidbe, a istodobno je u tužbi ili do zaključenja glavne rasprave izjavio da je voljan umjesto te činidbe primiti neku drugu činidbu, sud će ako prihvati tužbeni zahtjev, izreći u presudi da se tuženik može osloboditi činidbe čije mu je ispunjenje naloženo ako ispuni tu drugu činidbu.

Članak 328.

Kad se stranci u presudi nalaže izvršenje kakve činidbe, odredit će se i rok u kojemu je tu činidbu dužna izvršiti.

Ako posebnim propisima nije drugačije određeno, rok za izvršenje činidbe jest petnaest dana, ali za činidbe koje se ne sastoje u novčanom davanju sud može odrediti dulji rok. U mjeničnim i čekovnim sporovima taj je rok osam dana.

Rok za izvršenje činidbe počinje teći prvog dana nakon dostave prijepisa presude stranci kojoj je naloženo izvršenje.

Djelomična presuda

Članak 329. (NN 117/03)

Ako su na temelju raspravljanja sazreli za konačnu odluku samo neki od više tužbenih zahtjeva, ili ako je samo dio jednog zahtjeva sazrio za konačnu odluku, sud može u vezi sa sazrelim zahtjevima, odnosno dijelom zahtjeva zaključiti raspravu i donijeti presudu (djelomična presuda). Pri ocjeni hoće li donijeti djelomičnu presudu sud će osobito uzeti u obzir veličinu zahtjeva ili dijela zahtjeva koji je sazrio za odluku.

Sud je dužan bez odgode donijeti djelomičnu presudu ako su, na temelju priznanja ili odricanja od više istaknutih zahtjeva samo neki sazreli za konačnu odluku, ili ako je samo dio jednog zahtjeva sazrio za takvu odluku.

U slučaju iz članka 200. ovoga Zakona sud je dužan donijeti djelomičnu presudu ako je tužbeni zahtjev koji se tiče više suparničara sazrio za konačnu odluku na temelju priznanja ili odricanja samo prema kojem od suparničara, ili ako je neki od više tužbenih zahtjeva koji se tiču različitih suparničara sazrio na temelju priznanja ili odricanja za konačnu odluku samo prema suparničaru kojeg se tiče.

Djelomičnu presudu sud može (stavak 1.), odnosno dužan je (stavak 2. i 3.) donijeti, u skladu s prethodnim odredbama ovoga članka i kad je podnesena protutužba, ako je za odluku sazrio zahtjev tužbe ili protutužbe.

U skladu s odredbama stavka 1. do 3. ovoga članka sud će postupiti i u slučaju spajanja dviju ili više parnica radi zajedničkog raspravljanja i odlučivanja.

Što se tiče pravnih lijekova i ovrhe, djelomična presuda smatra se samostalnom presudom.

U slučaju žalbe protiv djelomične presude sud će umnožiti spis i prijepis spisa sa žalbom i odgovorom na žalbu dostaviti drugostupanjskom sudu, a postupak glede zahtjeva ili dijela zahtjeva o kojemu nije odlučio nastaviti.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Međupresuda

Članak 330.

Ako je tuženik osporio i osnovu tužbenog zahtjeva i iznos tužbenog zahtjeva, a u pogledu osnova stvar je sazrela za donošenje odluke, sud može iz razloga svrsishodnosti donijeti najprije presudu samo o osnovi tužbenog zahtjeva (međupresuda).

Do pravomoćnosti međupresude sud će zastati s raspravljanjem o iznosu tužbenog zahtjeva.

Presuda na temelju priznanja

Članak 331.

Ako tuženik do zaključenja glavne rasprave prizna tužbeni zahtjev, sud će bez daljnjeg raspravljanja donijeti presudu kojom prihvaća tužbeni zahtjev (presuda na temelju priznanja).

Sud neće donijeti presudu na temelju priznanja i kad je udovoljeno potrebnim uvjetima, ako nađe da je riječ o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 3.).

Donošenje presude na temelju priznanja odgodit će se ako je potrebno da se o okolnostima iz stavka 2. ovog članka prije toga pribave obavijesti.

Priznanje tužbenog zahtjeva, na ročištu ili u pismenom podnesku, tuženik može i bez pristanka tužitelja opozvati do donošenja presude.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Presuda na temelju odricanja

Članak 331.a

Ako se tužitelj do zaključenja glavne rasprave odrekne tužbenog zahtjeva, sud će bez daljnjega raspravljanja donijeti presudu kojom odbija tužbeni zahtjev (presuda na temelju odricanja).

Za odricanje od tužbenog zahtjeva nije potreban pristanak tuženika.

Sud neće donijeti presudu na temelju odricanja i kad je udovoljeno potrebnim uvjetima ako utvrdi da je riječ o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 3.).

Donošenje presude na temelju odricanja odgodit će se ako je potrebno da se o okolnostima iz stava 3. ovog članka prethodno pribave obavijesti.

Odricanje od tužbenog zahtjeva, na ročištu ili u pisanom podnesku, tužitelj može i bez pristanka tuženika opozvati do donošenja presude.

Presuda zbog ogluhe

Članak 331.b (NN 117/03, 70/19)

Ako tuženik ne podnese odgovor na tužbu u određenom roku, donijet će se presuda kojom se prihvaća tužbeni zahtjev (presuda zbog ogluhe), ako bude udovoljeno ovim uvjetima:

- 1) ako su tuženiku tužba i poziv za davanje odgovora na tužbu uredno dostavljeni,
- 2) ako osnovanost tužbenog zahtjeva proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi,
- 3) ako činjenice na kojima se temelji tužbeni zahtjev nisu u protivnosti s dokazima koje je sam tužitelj podnio ili s činjenicama koje su općepoznate,
- 4) ako ne postoje općepoznate okolnosti iz kojih proizlazi da su tuženika spriječili opravdani razlozi da podnese odgovor na tužbu.

Neće se donijeti presuda zbog ogluhe i kad je udovoljeno uvjetima iz stavka 1. ovoga članka ako sud nađe da je riječ o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 3.).

Donošenje presude zbog ogluhe odgodit će se ako je potrebno da se o okolnostima iz stavka 2. ovoga članka prije toga pribave obavijesti.

Donošenje presude zbog ogluhe može se odgoditi i ako nema dokaza da su tuženiku uredno dostavljeni tužba i poziv za davanje odgovora na tužbu, a nesumnjivo je da su mu upućeni. U tom slučaju odredit će se rok, koji ne može biti dulji od trideset dana za dostavu u zemlji, odnosno dulji

od šest mjeseci za dostavu u inozemstvu, da se izvidi jesu li tužba i poziv za davanje odgovora na tužbu tuženiku uredno dostavljeni. Ako se u tom roku utvrdi da su ta pismena bila tuženiku uredno dostavljena, donijet će se presuda zbog ogluhe.

Protiv rješenja suda kojim odbija prijedlog tužitelja da se donese presuda zbog ogluhe žalba nije dopuštena.

U slučajevima iz stavka 3. i 4. ovoga članka presuda zbog ogluhe može se donijeti i bez saslušanja stranaka.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda, Rješenje

Presuda zbog izostanka

Članak 332. (NN 25/13)

Kad tuženik kojemu tužba nije dostavljena na odgovor, već mu je samo dostavljena zajedno s pozivom na ročište, ne dođe na pripremno ročište do njegova zaključenja, ili ako dođe na pripremno ročište, ali se neće upustiti u raspravljanje ili se udalji s ročišta, a ne ospori tužbeni zahtjev sud će na prijedlog tužitelja ili po službenoj dužnosti donijeti presudu kojom se prihvaća tužbeni zahtjev (presuda zbog izostanka) ako je udovoljeno ovim uvjetima:

- 1) ako je tuženik bio uredno pozvan,
- 2) ako tuženik nije podneskom osporio tužbeni zahtjev,
- 3) ako osnovanost tužbenog zahtjeva proizlazi iz činjenica navedenih u tužbi,
- 4) ako činjenice na kojima se temelji tužbeni zahtjev nisu u protivnosti s dokazima koje je sam tužitelj podnio ili s činjenicama koje su općepoznate,
- 5) ako ne postoje općepoznate okolnosti iz kojih proizlazi da su tuženika spriječili opravdani razlozi da dođe na ročište.

Neće se donijeti presuda zbog izostanka i kad je udovoljeno uvjetima iz stavka 1. ovog članka ako sud nađe da je riječ o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati (članak 3. stavak 3.).

Donošenje presude zbog izostanka odgodit će se ako je potrebno da se o okolnostima iz stavka 2. ovog članka prije toga pribave obavijesti.

Ako iz činjenica navedenih u tužbi ne proizlazi osnovanost tužbenog zahtjeva, a tužba na ročištu nije preinačena, sud će donijeti presudu kojom se tužbeni zahtjev odbija.

Donošenje presude zbog izostanka može se odgoditi i ako nema dokaza da je tuženik uredno pozvan, a nesumnjivo je da mu je poziv upućen. U tom slučaju sud će odrediti rok, koji ne može biti duži od trideset dana za dostavu u zemlji odnosno duži od šest mjeseci za dostavu u inozemstvu, da se izvidi je li tuženik uredno pozvan. Ako se u tom roku utvrdi da je tuženik bio uredno pozvan, predsjednik vijeća donijet će presudu zbog izostanka.

Protiv rješenja kojim se odbija prijedlog tužitelja da se donese presuda zbog izostanka žalba nije dopuštena.

U slučajevima predviđenim u st. 3. i 5. ovog članka presudu zbog izostanka sud može donijeti bez saslušanja stranaka.

Presuda bez održavanja rasprave

Članak 332.a (NN 70/19)

Ako tuženik ne podnese odgovor na tužbu u određenom roku, ako je udovoljeno uvjetima iz članka 331.b stavka 1. točaka 1., 3. i 4. ovoga Zakona i ako iz činjenica navedenih u tužbi ne proizlazi osnovanost tužbenoga zahtjeva, sud će donijeti presudu kojom se tužbeni zahtjev odbija.

Ako je tuženik u odgovoru na tužbu priznao odlučne činjenice, neovisno o tome što je osporio tužbeni zahtjev, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća može bez zakazivanja ročišta donijeti presudu (članak 325. i 329.), ako ne postoje druge smetnje za njeno donošenje.

Pravomoćnost presude

Članak 333. (NN 117/03)

Presuda koja se više ne može pobijati žalbom postaje pravomoćna ako je njome odlučeno o zahtjevu tužbe ili protutužbe.

Prvostupanjski sud tijekom cijelog postupka po službenoj dužnosti pazi je li stvar pravomoćno presuđena i ako utvrdi da je parnica među istim strankama pokrenuta o zahtjevu o kojemu je već pravomoćno odlučeno, odbacit će tužbu.

Ako je u presudi odlučeno o potraživanju koje je tuženik istakao prigovorom radi prebijanja, odluka o postojanju ili nepostojanju toga potraživanja postaje pravomoćna.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda

Članak 334.

Sud je vezan za svoju presudu čim je objavljena, a ako presuda nije objavljena, čim je otpravljen.

Prema strankama presuda ima učinak tek od dana kad im je dostavljena.

Donošenje, objava, pisana izrada i dostava presude

Članak 335. (NN 117/03, 25/13, 70/19)

Presuda se donosi i objavljuje u ime Republike Hrvatske.

Kad se glavna rasprava održava pred vijećem, presudu donose predsjednik vijeća i članovi vijeća koji su sudjelovali na ročištu na kojemu je glavna rasprava zaključena.

Presudu objavljuje sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća.

Presuda se mora donijeti, objaviti, izraditi i uručiti ili otpremiti, najkasnije u roku od 45 dana od dana zaključenja glavne rasprave.

Izvornik presude potpisuje sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća.

Ročište na kojem se presuda objavljuje sud je dužan zakazati na ročištu na kojem je glavna rasprava zaključena. Ako jedna od stranaka nije prisustvovala ročištu na kojem je glavna rasprava zaključena, sud će je pismeno obavijestiti o ročištu na kojem se presuda objavljuje. Ročište na kojem se presuda objavljuje održat će se neovisno o tome jesu li stranke o njemu uredno obaviještene, odnosno jesu li pristupile na to ročište.

Stranci koja je uredno obaviještena o ročištu na kojem se presuda objavljuje, sud neće dostavljati presudu prema odredbama ovoga Zakona o dostavi pismena.

Stranci koja je pristupila na ročište na kojem se presuda objavljuje, sud će na ročištu uručiti ovjereni prijepis presude ili će je, iznimno, uputiti da ovjereni prijepis presude može preuzeti neposredno u sudu istoga dana.

Ako stranka nije pristupila na ročište na kojem se presuda objavljuje, a uredno je obaviještena o ročištu, smatrat će se da joj je dostava presude obavljena onoga dana kada je održano ročište na

kojem se presuda objavljuje. Ovjereni prijepis presude stranka može preuzeti neposredno u sudu istoga dana.

U slučaju iz stavka 9. ovoga članka sud će istaknuti presudu na internetskoj stranici e-oglasna ploča sudova. Presuda mora biti istaknuta na internetskoj stranici e-oglasna ploča sudova osam dana, računajući od dana kada je održano ročište na kojem se presuda objavljuje.

Stranci koja nije bila uredno obaviještena o ročištu na kojem se presuda objavljuje, sud će presudu dostaviti prema odredbama ovoga Zakona o dostavi pismena.

Sud će na ročištu na kojem je glavna rasprava zaključena, odnosno u obavijesti o ročištu na kojem se presuda objavljuje osobito upozoriti na posljedice iz stavka 7., 9. i 10. ovoga članka.

Strankama se uručuje, odnosno dostavlja ovjereni prijepis presude s uputom o pravu na izjavljivanje pravnog lijeka protiv presude.

Članak 336. (NN 117/03, 25/13)

Kad se presuda objavljuje sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća javno će pročitati izreku i saopćiti kratko razloge presude.

Ako je javnost na glavnoj raspravi bila isključena, izreka presude uvijek će se javno pročitati, a sud će odlučiti hoće li se i koliko isključiti javnost pri objavi razloga presude.

Svi prisutni saslušat će čitanje izreke presude stojeći.

Članak 337. (NN 117/03, 25/13)

Brisan.

Članak 337.a (NN 117/03, 25/13)

Brisan.

Članak 338. (NN 117/03, 57/11, 25/13, 70/19)

Pisana izrađena presuda mora imati uvod, izreku i obrazloženje.

Uvod presude sadrži: naznaku da se presuda izriče u ime Republike Hrvatske, naziv suda, ime i prezime suca pojedinca, odnosno predsjednika vijeća, suca izvjestitelja i članova vijeća, ime i prezime ili naziv, osobni identifikacijski broj te prebivalište ili boravište, odnosno sjedište stranaka, njihovih zastupnika i punomoćnika, kratku oznaku predmeta spora, dan zaključenja glavne rasprave, naznaku stranaka, njihovih zastupnika i punomoćnika koji su toj raspravi prisustvovali te dan kad je presuda donesena.

Izreka presude sadrži odluku suda o prihvaćanju ili odbijanju pojedinih zahtjeva koji se tiču glavne stvari i sporednih traženja te odluku o postojanju ili nepostojanju potraživanja istaknutog radi prebijanja (članak 333).

U obrazloženju sud će sumarno izložiti zahtjeve stranaka, činjenice koje su iznijele i dokaze koje su predložile. Sud će posebno navesti i obrazložiti koje je od tih činjenica utvrđivao, zašto i kako ih je utvrdio, a ako ih je utvrdio dokazivanjem, koje je dokaze izvodio i zašto te kako ih je ocijenio, koje je odredbe materijalnog prava primijenio odlučujući o zahtjevima stranaka, a izjasnit će se, ako je to potrebno, i o stavovima stranaka o pravnoj osnovi spora te o njihovim prijedlozima i prigovorima o kojima nije dao svoje razloge u odlukama koje je već donio tijekom postupka.

U obrazloženju presude zbog ogluhe, presude zbog izostanka, presude na temelju priznanja ili presude na temelju odricanja iznijet će se samo razlozi koji opravdavaju donošenje takvih presuda.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda, Presuda

Dopunska presuda

Članak 339. (NN 117/03)

Ako je sud propustio da odluči o svim zahtjevima o kojima se mora odlučiti presudom, ili je propustio da odluči o dijelu zahtjeva, stranka može u roku od petnaest dana od primitka presude predložiti parničnom sudu da se presuda dopuni.

Ako stranka ne podnese prijedlog za donošenje dopunske presude u roku iz stavka 1. ovoga članka, smatrat će se da je tužba u tom dijelu povučena.

Nepravodobni ili neosnovani prijedlog za dopunu presude odbacit će odnosno odbiti sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća bez održavanja ročišta.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 340. (NN 117/03)

Kad sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća nađe da je prijedlog za dopunu presude osnovan, zakazat će glavnu raspravu pred vijećem radi donošenja presude o zahtjevu koji nije riješen (dopunska presuda).

Dopunska presuda može se donijeti i bez ponovnog otvaranja glavne rasprave ako tu presudu donosi sud u sastavu u kojem je donio i prvobitnu presudu, a zahtjev u pogledu kojega se traži dopuna dovoljno je raspravljen.

Ako sudac pojedinac, odnosno vijeće na raspravi ustanovi da je prijedlog za donošenje dopunske presude nepravodoban ili neosnovan, odbacit će odnosno odbiti prijedlog rješenjem.

Ako se prijedlog za dopunu presude odnosi samo na troškove postupka, odluku o prijedlogu donosi sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća bez održavanja ročišta.

Članak 341. (NN 117/03)

Ako je uz prijedlog za dopunsku presudu podnesena i žalba protiv presude, prvostupanjski sud može dostaviti prijepis spisa sa žalbom drugostupanjskom sudu i nastaviti postupak u povodu prijedloga za dopunsku presudu, ili zastati s dostavom te žalbe drugostupanjskom sudu dok se ne donese odluka o prijedlogu za dopunu presude i dok ne protekne rok za žalbu protiv te odluke, pa ako i protiv odluke o dopuni presude bude podnesena žalba, tu žalbu zajedno sa žalbom protiv prvobitne presude dostaviti drugostupanjskom sudu.

Ako se prvostupanjska presuda pobija žalbom samo zato što prvostupanjski sud nije presudom odlučio o svim zahtjevima stranaka koji su predmet parnice, žalba će se smatrati prijedlogom stranke da se donese dopunska presuda.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Ispravljanje presude

Članak 342. (NN 117/03)

Pogreške u imenima i brojevima, i druge očite pogreške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku i nesuglasnost prijepisa presude s izvornikom ispraviti će sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća u svako doba.

Ispravljanje će se obaviti posebnim rješenjem i unijeti na kraju izvornika, a strankama će se dostaviti prijepis rješenja.

Ako između izvornika i prijepisa presude postoji nesuglasnost u pogledu kakve odluke sadržane u izreci presude, strankama će se dostaviti ispravljeni prijepis presude s naznakom da se tim prijepisom presude zamjenjuje prijašnji prijepis presude. U takvu slučaju rok za izjavljivanje

pravnog lijeka u pogledu ispravljenog dijela presude teče od dana dostave ispravljenog prijepisa presude.

O ispravljanju presude sud može odlučiti bez saslušanja stranaka.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Glava dvadeset četvrta RJEŠENJE

Članak 343. (NN 117/03)

Sva rješenja koja se donose na ročištu objavljuje sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća.

Rješenje koje je na ročištu objavljeno dostavit će se strankama u ovjerenom prijepisu samo ako je protiv toga rješenja dopuštena posebna žalba, ili ako se na temelju rješenja može odmah tražiti ovrha, ili ako to zahtijeva upravljanje parnicom.

Sud je vezan za svoja rješenja ako se ona ne odnose na upravljanje parnicom ili ako ovim Zakonom nije što drugo određeno.

Kad se rješenje ne dostavlja u pisanom obliku, ono prema strankama ima učinak čim je objavljeno.

Članak 344.

Rješenja koja sud donosi izvan ročišta saopćavaju se strankama dostavom ovjerenog prijepisa rješenja. Ako se rješenjem odbija prijedlog jedne stranke bez prethodnog saslušanja protivne stranke, toj se stranci rješenje neće dostaviti.

Članak 345.

Rješenje mora biti obrazloženo ako se njime odbija prijedlog stranke ili ako se njime rješava o prijedlozima stranaka koji su među sobom u opreci, a može biti obrazloženo i u drugim slučajevima kad je to potrebno.

Pisani sastav rješenja treba da sadrži uvijek uvod i izreku, a obrazloženje samo ako prema stavku 1. ovog članka rješenje mora biti obrazloženo.

Članak 346.

Pravomoćna rješenja o kaznama izrečenim prema odredbama ovog Zakona izvršavaju se po službenoj dužnosti.

Članak 347. (NN 25/13)

Odredbe čl. 328., 334. st. 2., članka 335. do 342. ovog zakona na odgovarajući će se način primjenjivati i na rješenja.

B. POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA

Glava dvadeset peta REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI

1. Žalba protiv presude Pravo na žalbu

Članak 348. (NN 70/19)

Protiv presude donesene u prvom stupnju stranke mogu podnijeti žalbu u roku od petnaest dana od dana dostave prijepisa presude, ako u ovom Zakonu nije određen drugi rok. U mjeničnim i čekovnim sporovima taj je rok osam dana.

Pravovremeno podnesena žalba sprečava da presuda postane pravomoćna u dijelu koji se pobija žalbom.

O žalbi protiv presude odlučuje drugostupanjski sud.

Rokovi za žalbu iz stavka 1. ovoga članka ne teku od 1. do 15. kolovoza.

Članak 348.a (NN 57/11, 25/13)

Brisan.

Članak 349.

Stranka se može odreći prava na žalbu od časa kad je presuda objavljena, a ako presuda nije objavljena, onda od časa kad joj prijepis presude bude dostavljen.

Do donošenja odluke drugostupanjskog suda stranka može odustati od već podnesene žalbe. Odricanje ili odustanak od žalbe ne može se opozvati.

Sadržaj žalbe

Članak 350. (NN 117/03)

Pored podataka koje mora imati svaki podnesak (članak 106.), žalba treba sadržavati:

- 1) oznaku presude protiv koje se podnosi,
- 2) određenu izjavu o tome da se presuda pobija u cijelosti ili u nekom dijelu,
- 3) razloge zbog kojih se žalba podnosi,
- 4) potpis podnositelja žalbe.

Članak 351.

Ako se na temelju podataka iz žalbe ne može utvrditi koja se presuda pobija ili ako žalba nije potpisana (nepotpuna žalba), prvostupanjski će sud rješenjem, protiv kojega nije dopuštena žalba, pozvati žalitelja da u određenom roku dopuni ili ispravi žalbu podneskom ili na zapisnik kod toga suda.

Ako žalitelj u određenom roku ne postupi po traženju suda, sud će rješenjem odbaciti žalbu kao nepotpunu.

Ako žalba po svojem sadržaju ima drugih nedostataka, prvostupanjski će sud žalbu dostaviti drugostupanjskom sudu ne pozivajući žalitelja da je dopuni odnosno ispravi.

Članak 352. (NN 117/03)

U žalbi se ne mogu iznositi nove činjenice niti predlagati novi dokazi, osim ako se oni odnose na bitne povrede odredaba parničnog postupka zbog kojih se žalba može izjaviti.

Ako stranka nije tijekom prvostupanjskoga postupka istaknula prigovor zastare ili prigovor radi prebijanja, odnosno neki drugi materijalnopравни ili postupovnopравни prigovor o pitanju na koji prvostupanjski sud ne pazi po službenoj dužnosti, ona taj prigovor ne može iznijeti u žalbi.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Rješenje, Presuda

Razlozi zbog kojih se presuda može pobijati

Članak 353. (NN 117/03)

Presuda se može pobijati:

- 1) zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka;
- 2) zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja;
- 3) zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

Presuda zbog ogluhe i presuda zbog izostanka ne mogu se pobijati zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja.

Presuda na temelju priznanja i presuda na temelju odricanja mogu se pobijati zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. ovoga Zakona ili zbog toga što je izjava o priznanju odnosno odricanju dana u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare.

Kada presudu na temelju priznanja i presudu na temelju odricanja pobija zbog toga što je izjava o priznanju ili odricanju dana u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare, stranka može u žalbi iznijeti i nove činjenice te predložiti nove dokaze koji se tiču tih mana u volji.

Članak 354. (NN 117/03, 57/11, 70/19)

Bitna povreda odredaba parničnog postupka postoji ako sud u tijeku postupka nije primijenio ili je nepravilno primijenio koju odredbu ovog Zakona, a to je bilo ili je moglo biti od utjecaja na donošenje zakonite i pravilne presude.

Bitna povreda odredaba parničnog postupka uvijek postoji:

- 1) ako je u donošenju presude sudjelovao sudac koji se po zakonu mora izuzeti (članak 71. stavak 1. točka 1. do 6.), odnosno koji je rješenjem suda bio izuzet, ili ako je u donošenju presude sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca,
- 2) ako je odlučeno o zahtjevu u sporu koji ne ide u sudsku nadležnost (članak 16.),
- 3) ako je sud u povodu prigovora stranaka pogrešno odlučio da je stvarno ili mjesno nadležan,
- 4) ako je protivno odredbama ovoga Zakona sud utemeljio svoju odluku na nedopuštenim raspolaganjima stranaka (članak 3. stavak 3.),

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda

5) ako je protivno odredbama ovoga Zakona donio presudu na temelju priznanja, presudu na temelju odricanja, presudu zbog ogluhe, presudu zbog izostanka ili presudu bez održavanja rasprave,

6) ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem, a osobito propuštanjem dostave, nije dana mogućnost da raspravlja pred sudom,

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Rješenje, Presuda, Presuda, Presuda

7) ako je protivno odredbama ovoga Zakona sud odbio zahtjev stranke da se u postupku služi svojim jezikom i pismom i da prati tijek postupka na svom jeziku, a stranka se zbog toga žali,

8) ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku, ili ako stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba, ili ako parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik, ili ako zakonski zastupnik, odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku, ako vođenje parnice, odnosno obavljanje pojedinih radnji u postupku nije bilo naknadno odobreno,

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda, Presuda

9) ako je odlučeno o zahtjevu o kojemu već teče parnica, ili o kojemu je već prije pravomoćno presuđeno, ili o kojemu je već zaključena sudska nagodba ili nagodba koja po posebnim propisima ima svojstvo sudske nagodbe,

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda

10) ako je protivno zakonu bila isključena javnost na glavnoj raspravi,

11) ako presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati, a osobito ako je izreka presude nerazumljiva, ako proturječi sama sebi ili razlozima presude, ili ako presuda nema razloga o odlučnim činjenicama, ili ako o odlučnim činjenicama postoji proturječnost između onoga što se u razlozima presude navodi o sadržaju isprava ili zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih isprava ili zapisnika,

SUDSKA PRAKSA DO 2019

12) ako je presudom prekoračen tužbeni zahtjev,

13) ako je odlučeno u povodu nepravodobno podnesene tužbe, a zbog toga je tužbu trebalo odbaciti (članak 282. stavak 1.),

14) ako prije podnošenja tužbe nije proveden zakonom predviđeni postupak mirnog ili drukčijeg ostvarivanja prava, a zbog toga je tužbu trebalo odbaciti.

Zato što stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba, ili zato što parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik, ili zato što zakonski zastupnik, odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku – žalbu može izjaviti samo stranka koje se ti nedostaci tiču.

Članak 355. (NN 117/03)

Pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje postoji kad je sud kakvu odlučnu činjenicu pogrešno utvrdio, odnosno kad je nije utvrdio.

Članak 356.

Pogrešna primjena materijalnog prava postoji kad sud nije primijenio odredbu materijalnog prava koju je trebao primijeniti ili kad takvu odredbu nije pravilno primijenio.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje, Presuda

Postupak po žalbi

Članak 357.

Žalba se podnosi sudu koji je izrekao prvostupanjsku presudu u dovoljnom broju primjeraka za sud i protivnu stranku.

Članak 358. (NN 117/03, 57/11)

Nepravodobnu, nepotpunu (članak 351. stavak 1.) ili nedopuštenu žalbu odbacit će rješenjem sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda bez održavanja ročišta.

Žalba je *nepravodobna* ako je podnesena nakon proteka zakonskog roka za njezino podnošenje.

Žalba je *nedopuštena* ako je žalbu podnijela osoba koja nije ovlaštena za podnošenje žalbe, ili osoba koja se odrekla prava na žalbu, ili ako osoba koja je podnijela žalbu nema pravnog interesa za podnošenje žalbe.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 359.

Primjerak pravodobne, potpune i dopuštene žalbe dostavit će prvostupanjski sud protivnoj stranci koja može u roku od osam dana od primitka podnijeti tome sudu odgovor na žalbu.

Primjerak odgovora na žalbu dostavit će prvostupanjski sud žalitelju.

Nepravodobno podnesen odgovor na žalbu neće se odbaciti, već će se dostaviti drugostupanjskom sudu koji će ga uzeti u obzir ako je to još moguće.

Članak 360. (NN 117/03)

Nakon primitka odgovora na žalbu ili nakon proteka roka za odgovor na žalbu sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća će žalbu i odgovor na žalbu, ako je podnesen, sa svim spisima dostaviti drugostupanjskom sudu.

Ako žalitelj tvrdi da su u prvostupanjskom postupku povrijeđene odredbe parničnog postupka, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda po potrebi će dati objašnjenje u povodu navoda žalbe koji se tiču tih povreda, odnosno provesti izviđaje da provjeri istinitost tih navoda u žalbi.

Primjerak objašnjenja, odnosno izvješća o obavljenom izviđaju sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će strankama, koje mogu dati svoje očitovanje u roku od osam dana.

Ako ocijeni da je to potrebno, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda može pozvati stranke da prisustvuju provedbi izviđaja iz stavka 2. ovoga članka.

Očitovanja stranaka iz stavka 3. ovoga članka sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskoga suda dostavit će drugostupanjskom sudu zajedno sa svojim objašnjenjem odnosno izvješćem o obavljenom izviđaju samo ako budu podnesena u roku. Očitovanja podnesena nakon isteka roka proslijedit će se drugostupanjskom sudu, koji će ih uzeti u obzir, ako je to još moguće.

Članak 361. (NN 117/03)

Kad spisi po žalbi stignu drugostupanjskom sudu, odredit će se sudac izvjestitelj.

Ako je predsjednik vijeća određen za suca izvjestitelja, dužnost predsjednika vijeća obavljat će drugi član vijeća.

Sudac izvjestitelj može, prema potrebi, od prvostupanjskog suda pribaviti izvještaj o povredama odredaba postupka i zatražiti da se radi utvrđivanja tih povreda provedu izviđaji.

U slučajevima iz stavka 3. ovoga članka na odgovarajući će se način primijeniti odredbe članka 360. stavka 3. do 5. ovoga Zakona.

Članak 362. (NN 117/03)

Drugostupanjski sud odlučuje o žalbi u sjednici vijeća.

Kad vijeće drugostupanjskog suda nađe da je to radi donošenja odluke o žalbi potrebno, može pozvati stranke ili njihove zastupnike na sjednicu vijeća.

Članak 363. (NN 117/03)

Sud će održati sjednicu vijeća i odlučiti o žalbi i ako u slučaju iz članka 362. stavka 2. ovoga Zakona izostanu jedna ili obje stranke.

Sjednica vijeća na kojoj prisustvuje barem jedna od stranaka počinje izvještajem suca izvjestitelja, koji izlaže stanje stvari ne dajući svoje mišljenje o osnovanosti žalbe.

Nakon toga pročitat će se presuda ili dio presude na koji se odnosi žalba, a prema potrebi i zapisnik o glavnoj raspravi pred prvostupanjskim sudom. Zatim, će žalitelj obrazložiti svoju žalbu, a protivna stranka odgovor na žalbu.

Članak 364. (NN 117/03)

Brisan

Granice ispitivanja prvostupanjske presude

Članak 365. (NN 117/03, 57/11, 70/19)

Drugostupanjski sud ispituje prvostupanjsku presudu u onom dijelu u kojemu se pobija žalbom, a ako se iz žalbe ne vidi u kojem se dijelu presuda pobija, drugostupanjski sud uzet će da se presuda pobija u dijelu u kojemu stranka nije uspjela u sporu.

Drugostupanjski sud ispituje prvostupanjsku presudu u granicama razloga navedenih u žalbi pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točaka 2., 4., 8., 9., 13. i 14. ovoga Zakona i na pravilnu primjenu materijalnog prava, osim u odnosu na primjenu materijalnog prava u odluci o troškovima postupka.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda, Rješenje, Presuda, Presuda

Odluke drugostupanjskog suda o žalbi

Članak 366. (NN 117/03)

Drugostupanjski sud može odbaciti žalbu kao nepravodobnu, nepotpunu ili kao nedopuštenu, odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu, ukinuti tu presudu i uputiti predmet prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, ukinuti prvostupanjsku presudu i odbaciti tužbu ili preinačiti prvostupanjsku presudu.

Drugostupanjski sud može ukinuti presudu i kad stranka traži njezinu preinaku, a može preinačiti presudu iako stranka traži da se ona ukine.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 366.a (NN 25/13, 70/19)

Prvostupanjska se odluka u povodu žalbe može ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje najviše jedanput.

Ako drugostupanjski sud nađe da bi prvostupanjsku presudu trebalo ukinuti i nakon što je ona bila već jedanput ukinuta u povodu žalbe i predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, drugostupanjski će sud sam provesti postupak uz odgovarajuću primjenu odredaba o postupku pred prvostupanjskim sudom radi otklanjanja nedostataka zbog koji bi prvostupanjsku odluku trebalo ponovno ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka odredbe članka 373.a do 373.c ovoga Zakona primjenjuju se na odgovarajući način.

Odredbe ovoga članka ne odnose se na presude zbog ogluhe i presude zbog izostanka.

Članak 367.

Nepravodobnu, nepotpunu ili nedopuštenu žalbu odbacit će drugostupanjski sud rješenjem, ako to nije učinio prvostupanjski sud (članak 358.).

Sudac pojedinac drugostupanjskog suda donijet će rješenje kojim se utvrđuje da je podnositelj žalbe odustao od podnesene žalbe, ako je to propustio učiniti prvostupanjski sud.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 368. (NN 57/11)

Drugostupanjski će sud presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu kad ustanovi da ne postoje razlozi zbog kojih se presuda pobija, a ni razlozi na koje pazi po službenoj dužnosti.

Drugostupanjski sud će presudom odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu ako utvrdi da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo, ali da je pravilnom primjenom materijalnog prava trebalo jednako odlučiti o tužbenom zahtjevu.

SUDSKA

PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Rješenje, Presuda, Presuda, Presuda

Članak 369. (NN 117/03, 57/11)

Drugostupanjski će sud rješenjem ukinuti prvostupanjsku presudu ako utvrdi da postoji bitna povreda odredaba parničnog postupka (članak 354.) i vratiti predmet istome prvostupanjskom sudu ili će ga ustupiti nadležnome prvostupanjskom sudu radi održavanja nove glavne rasprave. U tom će rješenju drugostupanjski sud odlučiti i koje se provedene radnje, zahvaćene bitnom povredom odredaba parničnog postupka, ukidaju.

Ako su u postupku pred prvostupanjskim sudom povrijeđene odredbe članka 354. stavka 2. točke 2., 9., 13. i 14. ovoga Zakona, drugostupanjski će sud ukinuti prvostupanjsku presudu i odbaciti tužbu.

Ako su u postupku pred prvostupanjskim sudom povrijeđene odredbe članka 354. stavka 2. točke 8. ovoga Zakona, drugostupanjski će sud, s obzirom na prirodu povrede, ukinuti prvostupanjsku presudu i vratiti predmet nadležnome prvostupanjskom sudu ili će ukinuti prvostupanjsku presudu i odbaciti tužbu.

Ako utvrdi da je prvostupanjskom presudom prekoračen tužbeni zahtjev na način da je odlučeno o nečem drugom, a ne o onome što je traženo, drugostupanjski će sud rješenjem ukinuti presudu prvostupanjskog suda i predmet vratiti na ponovno suđenje.

Ako utvrdi da je prvostupanjskom presudom prekoračen tužbeni zahtjev na način da je dosuđeno više od onoga što je traženo, drugostupanjski će sud rješenjem ukinuti presudu prvostupanjskoga suda u dijelu u kojem je prekoračen tužbeni zahtjev.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Rješenje

Članak 370. (NN 117/03)

Drugostupanjski će sud rješenjem ukinuti presudu prvostupanjskog suda i vratiti predmet tom sudu na ponovno suđenje ako smatra da radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja treba održati novu glavnu raspravu pred prvostupanjskim sudom.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Rješenje, Presuda, Rješenje, Presuda, Presuda

Članak 371. (NN 117/03)

Kad drugostupanjski sud ukine presudu prvostupanjskog suda i vrati predmet istom sudu na ponovno suđenje, može narediti da se nova glavna rasprava održi pred drugim sucem pojedincem, odnosno pred drugim vijećem.

Članak 372. (NN 117/03)

Brisan

Članak 373. (NN 117/03)

Drugostupanjski će sud presudom preinačiti prvostupanjsku presudu:

- 1) ako je prvostupanjski sud pogrešno ocijenio isprave ili posredno izvedene dokaze, a odluka je prvostupanjskog suda utemeljena isključivo na tim dokazima;
- 2) ako je prvostupanjski sud iz činjenica što ih je utvrdio izveo nepravilan zaključak o postojanju drugih činjenica, a na tim je činjenicama utemeljena presuda;
- 3) ako smatra da je činjenično stanje u prvostupanjskoj presudi pravilno utvrđeno, ali da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo.

SUDSKA

PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Rješenje, Presuda

Članak 373.a (NN 84/08, 57/11)

Drugostupanjski će sud presudom odbiti žalbu i potvrditi prvostupanjsku presudu, odnosno presudom će preinačiti prvostupanjsku presudu ako prema stanju spisa nađe:

- 1) da bitne činjenice među strankama nisu sporne, ili
- 2) da ih je moguće utvrditi i na temelju isprava i izvedenih dokaza koji se nalaze u spisu, neovisno o tome je li prvostupanjski sud prigodom donošenja svoje odluke uzeo u obzir i te isprave, odnosno izvedene dokaze.

Prigodom donošenja odluke iz stavka 1. ovoga članka, drugostupanjski je sud ovlašten uzeti u obzir i činjenice o postojanju kojih je prvostupanjski sud izveo nepravilan zaključak na temelju drugih činjenica koje je po njegovoj ocjeni pravilno utvrdio.

U slučaju u kojem su ispunjeni uvjeti za donošenje presude iz stavka 1. ovoga članka, drugostupanjski sud može je donijeti i ako nađe da postoji bitna povreda odredaba parničnoga postupka iz članka 354. stavka 2. točke 11. ovoga Zakona.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Rješenje, Presuda, Presuda

Članak 373.b (NN 84/08, 57/11, 25/13, 70/19)

Drugostupanjski sud odlučuje o žalbi, u pravilu, bez rasprave.

Kad drugostupanjski sud nađe da je radi pravilnog utvrđivanja činjeničnog stanja potrebno da se ponove već izvedeni dokazi ili da se izvedu dokazi koji su pravodobno predloženi, a nisu izvedeni, zakazat će raspravu pred drugostupanjskim sudom.

Drugostupanjski sud može odlučiti da se određeni dokazi izvedu u sudskoj zgradi prvostupanjskog suda pred sucem pojedincem ili sucem izvjestiteljem drugostupanjskog suda. Ako za to postoje važni razlozi, drugostupanjski sud može odlučiti da se određeni dokazi izvedu pred sucem pojedincem ili predsjednikom vijeća prvostupanjskog suda.

Pravila o izvođenju dokaza pred predsjednikom vijeća na odgovarajući način primjenjuju se na suca pojedinca ili suca izvjestitelja drugostupanjskog suda, odnosno na suca pojedinca ili predsjednika vijeća prvostupanjskog suda.

U slučaju iz stavka 3. ovoga članka vijeće drugostupanjskog suda odlučuje o žalbi bez rasprave, ali na sjednicu vijeća mora pozvati stranke. Odredba članka 363. ovoga Zakona primjenjuje se i u ovom slučaju.

Drugostupanjski sud može odlučiti da se rasprava pred tim sudom provede i kad ocijeni da bi se tako mogle otkloniti bitne povrede odredaba parničnog postupka u prvostupanjskom postupku i da

Prvostupanjski sud je dužan izvesti sve parnične radnje i raspraviti sva sporna pitanja na koja je upozorio drugostupanjski sud u svom rješenju.

Ako presuda bude ukinuta zato što je presudu donio nenadležni sud, nova rasprava pred prvostupanjskim sudom održat će se prema odredbama koje važe za održavanje glavne rasprave u slučaju kad se izmijeni sastav suda (članak 315. stavak 3.).

Dopunska drugostupanjska odluka

Članak 377.a (NN 117/03)

Ako je drugostupanjski sud propustio odlučiti glede svih dijelova presude koji se pobijaju žalbom ili ako je propustio donijeti sve odluke koje je odbacujući, odnosno odbijajući ili prihvaćajući žalbu trebalo donijeti ili ako je propustio odlučiti u pogledu jedne ili više žalbi, žalitelj može u roku od petnaest dana od dostave drugostupanjske odluke predložiti drugostupanjskom sudu da svoju odluku dopuni.

Prijedlog za donošenje drugostupanjske odluke ne može se podnijeti radi toga što drugostupanjski sud nije odlučio o svim razlozima zbog kojih je žalba izjavljena ili na koje je bio dužan paziti po službenoj dužnosti.

Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka podnosi se prvostupanjskom sudu, koji ga je dužan bez odgode zajedno sa spisom proslijediti drugostupanjskom sudu.

Ako je u povodu drugostupanjske odluke iz stavka 1. ovoga članka potrebno iznova provesti postupak pred prvostupanjskim sudom, prvostupanjski sud će drugostupanjskom sudu prijedlog za donošenje dopunske odluke dostaviti zajedno s prijepisom spisa.

Na postupak u povodu prijedloga iz stavka 1. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članaka 339. do 341. ovoga Zakona.

2. Žalba protiv rješenja

Članak 378. (NN 117/03)

Protiv rješenja prvostupanjskog suda dopuštena je žalba ako u ovom Zakonu nije određeno da žalba nije dopuštena.

Ako ovaj Zakon izričito određuje da posebna žalba nije dopuštena, rješenje prvostupanjskog suda može se pobijati samo u žalbi protiv konačne odluke.

U slučajevima u kojima je po ovom Zakonu posebna žalba dopuštena protiv rješenja kojima se postupak pred prvostupanjskim sudom ne završava, prvostupanjski sud umnožit će spis i prijepis spisa zajedno sa žalbom dostaviti drugostupanjskom sudu te će nastaviti postupak radi rješavanja pitanja na koja se žalba ne odnosi.

Članak 379. (NN 117/03)

Pravodobno podnesena žalba zadržava ovrhu rješenja, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

Rješenje protiv kojega nije dopuštena posebna žalba može se odmah ovršiti.

Članak 380. (NN 117/03)

Rješavajući o žalbi drugostupanjski sud može:

1) odbaciti žalbu kao nepravodobnu, nepotpunu ili nedopuštenu (članak 358. st. 1. do 3. i članak 378. stavak 1.);

2) odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi rješenje prvostupanjskog suda;

3) uvažiti žalbu i rješenje preinačiti ili ukinuti te prema potrebi predmet vratiti na ponovan postupak.

SUDSKA

PRAKSA: Presuda, Rješenje, Presuda, Presuda, Rješenje, Presuda, Rješenje, Rješenje

Članak 381. (NN 117/03)

U postupku po žalbi protiv rješenja na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe koje važe za žalbu protiv presude. Odredbe o odgovoru na žalbu primjenjivat će se samo na žalbe izjavljene protiv rješenja kojima je postupak pred prvostupanjskim sudom okončan.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje, Presuda, Presuda, Rješenje, Rješenje, Rješenje

Glava dvadeset šesta IZVANREDNI PRAVNI LIJEKOVI

1. Revizija

Članak 382 (NN 02/07, 84/08, 96/08, 57/11, 70/19)

Stranke mogu podnijeti reviziju protiv presude donesene u drugom stupnju ako je Vrhovni sud Republike Hrvatske dopustio podnošenje revizije.

Revizija iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u roku od 30 dana od dostave odluke revizijskog suda o dopuštenosti revizije.

SUDSKA PRAKSA DO 2019

Članak 382.a (NN 25/13, 70/19)

Iznimno, stranke mogu podnijeti reviziju protiv presude donesene u drugom stupnju, bez dopuštenja Vrhovnog suda Republike Hrvatske, u sporu:

- o postojanju ugovora o radu, odnosno prestanku radnog odnosa ili radi utvrđenja postojanja radnog odnosa,
- o utvrđivanju majčinstva ili očinstva,
- u povodu tužbi za zaštitu od diskriminacije,
- u povodu tužbi radi objave ispravka informacije.

Revizija iz stavka 1. ovoga članka podnosi se u roku od 30 dana od dostave presude donesene u drugom stupnju.

Članak 383. (NN 117/03)

Brisan

Članak 384. (NN 117/03)

Revizija ne zadržava ovrhu presude protiv koje je izjavljena.

Članak 385. (NN 117/03, 84/08, 70/19)

Prijedlog za dopuštenje revizije može se podnijeti zbog pravnog pitanja koje je važno za odluku u sporu i za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni ili za razvoj prava kroz sudsku praksu.

Prijedlog za dopuštenje revizije može se podnijeti protiv drugostupanjske presude kojom se potvrđuje prvostupanjska presuda zbog postupovnopravnog pitanja koje se odnosi na bitne povrede

odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točaka 6., 7., 8., 10., 11. i 12. ovoga Zakona samo ako je podnositelj zbog tih povreda žalbom pobijao prvostupanjsku presudu, ili ako su te povrede učinjene tek u drugostupanjskom postupku.

Prijedlog za dopuštenje revizije ne može se podnijeti zbog postupovnoprog pitanja koje se odnosi na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 3. ovoga Zakona i ako je odlučeno o zahtjevu o kojemu već teče parnica.

U prijedlogu za dopuštenje revizije stranke mogu iznijeti nove činjenice i predlagati nove dokaze samo ako se oni odnose na bitne povrede odredaba parničnog postupka i ako je zbog tih povreda postavljeno postupovnoprog pitanje koje je važno za odluku u sporu.

Prijedlog za dopuštenje revizije može se podnijeti protiv drugostupanjske presude kojom se potvrđuje prvostupanjska presuda zbog materijalnopravnog pitanja koje se odnosi na pogrešnu primjenu materijalnog prava na koju drugostupanjski sud ne pazi po službenoj dužnosti, samo ako je podnositelj zbog tog razloga žalbom pobijao prvostupanjsku presudu.

SUDSKA PRAKSA DO 2019

Članak 385.a (NN 117/03, 57/11, 70/19)

Vrhovni sud Republike Hrvatske dopustit će reviziju ako se može očekivati odluka o nekom pravnom pitanju koje je važno za odluku u sporu i za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni ili za razvoj prava kroz sudsku praksu, a osobito:

- ako je riječ o pravnom pitanju o kojem odluka suda drugog stupnja odstupa od prakse revizijskog suda, ili
- ako je riječ o pravnom pitanju o kojem nema prakse revizijskog suda, pogotovo ako sudska praksa viših sudova nije jedinstvena, ili
- ako je riječ o pravnom pitanju o kojem sudska praksa revizijskog suda nije jedinstvena, ili
- ako je o tom pitanju revizijski sud već zauzeo shvaćanje i presuda se drugostupanjskoga suda temelji na tom shvaćanju, ali bi – osobito uvažavajući razloge iznesene tijekom prethodnoga prvostupanjskoga i žalbenoga postupka, zbog promjene u pravnom sustavu uvjetovane novim zakonodavstvom ili međunarodnim sporazumima te odlukom Ustavnoga suda Republike Hrvatske, Europskoga suda za ljudska prava ili Suda Europske unije – trebalo preispitati sudsku praksu.

Revizija iz članka 382. ovoga Zakona može se podnijeti samo zbog materijalnopravnog ili postupovnoprog pitanja zbog kojeg je dopuštena.

Članak 386. (NN 117/03, 57/11, 70/19)

Revizija iz članka 382.a ovoga Zakona može se podnijeti zbog:

- bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. ovoga Zakona, osim ako se povreda odnosi na stvarnu i mjesnu nadležnost ili ako je odlučeno o zahtjevu o kojemu već teče parnica,
- bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 1. ovoga Zakona učinjene pred sudom drugog stupnja,
- pogrešne primjene materijalnog prava.

Revizija se može podnijeti protiv drugostupanjske presude kojom se potvrđuje prvostupanjska presuda zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točaka 6., 7., 8., 10., 11. i 12. ovoga Zakona samo ako je podnositelj zbog tih povreda žalbom pobijao prvostupanjsku presudu, ili ako su te povrede učinjene tek u drugostupanjskom postupku.

Revizija se može podnijeti protiv drugostupanjske presude kojom se potvrđuje prvostupanjska presuda zbog pogrešne primjene materijalnog prava na koju drugostupanjski sud ne pazi po službenoj dužnosti, samo ako je podnositelj zbog tog razloga žalbom pobijao prvostupanjsku presudu.

Članak 387. (NN 84/08, 57/11, 70/19)

Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučuje o dopuštenosti revizije na temelju prijedloga za dopuštenje revizije.

Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka podnosi se prvostupanjskom sudu u roku od 30 dana od dostave drugostupanjske presude.

U prijedlogu stranka mora određeno naznačiti pravno pitanje zbog kojeg predlaže da joj se dopusti podnošenje revizije te određeno izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno u smislu odredaba članka 385.a stavka 1. ovoga Zakona. Ako se prijedlog za dopuštenje revizije podnosi zbog različite prakse viših sudova, stranka je uz prijedlog dužna dostaviti odluke sudova na koje se poziva ili ih određeno naznačiti.

O prijedlogu za dopuštenje revizije odlučuje Vijeće od tri suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

U rješenju kojim se prijedlog za dopuštenje revizije odbacuje dovoljno je da se revizijski sud određeno pozove na nedostatak pretpostavki za podnošenje revizije.

U rješenju kojim se dopušta revizija revizijski sud navodi u kojem dijelu i u odnosu na koje određeno pravno pitanje dopušta podnošenje revizije.

Pravni lijek protiv rješenja povodom prijedloga za dopuštenje revizije nije dopušten.

Članak 388. (NN 117/03, 57/11, 70/19)

Prijedlog za dopuštenje revizije podnosi se sudu koji je izrekao prvostupanjsku presudu u dovoljnom broju primjeraka za sudove, protivnu stranku i umješaća.

Prvostupanjski sud kojem je podnesen prijedlog za dopuštenje revizije ispitat će samo je li pravodoban i ako utvrdi da nije, rješenjem će ga odbaciti.

Odredbe ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i na reviziju.

Članak 389. (NN 117/03, 84/08, 57/11, 70/19)

Primjerak prijedloga za dopuštenje revizije sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će protivnoj stranci i umješaću, koji mogu u roku od 30 dana od dostave prijedloga podnijeti tome sudu odgovor na prijedlog za dopuštenje revizije.

Nepravodobno podnesen odgovor na prijedlog za dopuštenje revizije neće se odbaciti, već će se dostaviti revizijskom sudu, koji će ga uzeti u obzir ako je to još moguće.

Nakon primitka odgovora na prijedlog za dopuštenje revizije, odnosno nakon isteka roka za odgovor na prijedlog sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će prijedlog za dopuštenje revizije i odgovor na prijedlog za dopuštenje revizije, ako je podnesen, revizijskom sudu zajedno sa spisom.

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda dostavit će prijedlog za dopuštenje revizije i odgovor na prijedlog za dopuštenje revizije, ako je podnesen, i drugostupanjskom sudu koji će svoje izvješće o mogućim povredama postupka pred tim sudom dostaviti revizijskom sudu.

Odredbe ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju i na reviziju.

Članak 390. (NN 117/03, 70/19)

O reviziji bez rasprave odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Članak 391. (NN 117/03, 70/19)

U povodu revizije iz članka 382. ovoga Zakona revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem je revizija dopuštena i samo zbog pitanja zbog kojeg je dopuštena.

U povodu revizije iz članka 382.a ovoga Zakona revizijski sud ispituje pobijanu presudu samo u dijelu u kojem se pobija revizijom i samo u granicama razloga određeno navedenih u reviziji.

U reviziji stranka treba određeno navesti i obrazložiti razloge zbog kojih je podnosi, uz određeno pozivanje na propise i druge izvore prava. Razlozi koji nisu tako obrazloženi neće se uzeti u obzir.

Članak 392. (NN 117/03, 84/08, 57/11, 70/19)

Vijeće revizijskog suda odbacit će nepotpun i nedopušten prijedlog za dopuštenje revizije, a i nepravodoban ako je to propustio učiniti prvostupanjski sud.

Prijedlog za dopuštenje revizije je nepravodoban ako nije podnesen u roku koji je određen za njegovo podnošenje.

Prijedlog za dopuštenje revizije je nepotpun ako se iz njega ne može utvrditi koja se presuda pobija ili ako nije potpisan.

Prijedlog za dopuštenje revizije je nedopušten ako ga je podnijela osoba koja nije ovlaštena na podnošenje revizije ili osoba koja se odrekla prava na podnošenje revizije ili ako osoba koja je podnijela prijedlog nema pravni interes za podnošenje revizije.

Odredbe stavaka 1. do 4. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuju se i na reviziju.

Prijedlog za dopuštenje revizije je nedopušten i ako ne sadrži pretpostavke iz članka 387. stavka 3. ovoga Zakona.

Revizija iz članka 382. ovoga Zakona je nedopuštena i ako prethodno nije doneseno rješenje kojim je dopuštena ili ako revizija nije podnesena zbog pitanja zbog kojeg je dopuštena.

Revizija iz članka 382.a ovoga Zakona je nedopuštena i ako je podnesena zbog razloga zbog kojih se ne može podnijeti.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda

Članak 392.a (NN 117/03, 84/08, 57/11, 70/19)

Kada podnositelj prijedloga odustane od prijedloga za dopuštenje revizije, to će sudac pojedinac revizijskog suda utvrditi rješenjem, ako to propusti učiniti prvostupanjski sud, ili kada je izjava o odustanku od prijedloga za dopuštenje revizije dostavljena revizijskom sudu.

Odredba stavka 1. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuje se i na reviziju.

Članak 392.b (NN 57/11, 89/14, 70/19)

Brisan.

Članak 393. (NN 117/03, 70/19)

Revizijski sud će presudom odbiti reviziju iz članka 382. ovoga Zakona kao neosnovanu ako utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih je podnesena i na koje se odnosi pravno pitanje zbog kojeg je dopuštena ili da oni ne utječu na donošenje drukčije odluke.

Revizijski sud će presudom odbiti reviziju iz članka 382.a ovoga Zakona kao neosnovanu ako utvrdi da ne postoje razlozi zbog kojih je podnesena ili da oni ne utječu na donošenje drukčije odluke.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda, Presuda, Presuda

Članak 394.

Ako u povodu revizije iz članka 382. ovoga Zakona utvrdi da je u postupku pred prvostupanjskim ili drugostupanjskim sudom počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka na koju se odnosi postupovnoppravno pitanje zbog kojega je dopuštena, revizijski sud će, ovisno o vrsti te bitne povrede, odgovarajućom primjenom odredaba članka 369. ovoga Zakona, rješenjem:

- ukinuti u cijelosti ili djelomično odluku drugostupanjskog i prvostupanjskog suda ili samo odluku drugostupanjskog suda i predmet vratiti na ponovno suđenje istom ili drugom vijeću ili sucu pojedincu prvostupanjskog ili drugostupanjskog suda,
- ukinuti rješenjem donesene odluke i odbaciti tužbu,
- ukinuti odluku drugostupanjskog suda, odnosno i odluku prvostupanjskog suda u dijelu u kojem je tužbeni zahtjev prekoračen tako da je dosuđeno više od onog što je traženo, a ako je tužbeni zahtjev prekoračen tako da je odlučeno o nečem drugom, a ne o onome što je traženo, ukinut će samo odluku drugostupanjskog suda ili i odluku prvostupanjskog suda i predmet vratiti drugostupanjskom, odnosno prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Ako revizijski sud utvrdi da je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka zbog koje se revizija iz članka 382.a ovoga Zakona može podnijeti, revizijski će sud, ovisno o vrsti te bitne povrede, odlučiti primjenjujući na odgovarajući način odredbe stavka 1. ovoga članka.

Članak 394.a

Sud kome je predmet vraćen na ponovno suđenje vezan je u tom predmetu pravnim shvaćanjem na kojemu se temelji rješenje revizijskoga suda kojim je ukinuta pobijana drugostupanjska, odnosno kojim su ukinute drugostupanjska i prvostupanjska presuda.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 395. (NN 70/19)

Ako u povodu revizije iz članka 382. ovoga Zakona revizijski sud utvrdi da je pogrešno primijenjeno materijalno pravo na koje se odnosi materijalnopravno pitanje zbog kojega je dopuštena, presudom će prihvatiti reviziju i preinačiti pobijanu presudu.

Ako u povodu revizije iz članka 382. ovoga Zakona revizijski sud ustanovi da je zbog pogrešne primjene materijalnog prava činjenično stanje nepotpuno utvrđeno ili ako zbog toga drugostupanjski sud nije ocijenio žalbene navode koji su od odlučnog značaja za pravilnu primjenu materijalnog prava i da zbog toga nema uvjeta za preinaku pobijane presude, rješenjem će prihvatiti reviziju, ukinuti u cijelosti ili djelomično presudu prvostupanjskog i drugostupanjskog suda ili samo presudu drugostupanjskog suda i predmet vratiti na ponovno suđenje istom ili drugom sucu pojedincu, odnosno vijeću prvostupanjskog ili drugostupanjskog suda.

Ako u povodu revizije iz članka 382.a ovoga Zakona revizijski sud utvrdi da je materijalno pravo pogrešno primijenjeno, revizijski će sud, ovisno o tome ima li uvjeta za preinaku pobijane presude, odlučiti primjenjujući na odgovarajući način odredbe stavaka 1. i 2. ovoga članka.

Članak 396. (NN 117/03, 57/11, 70/19)

Kada revizijski sud odlučuje o prijedlogu za dopuštenje revizije ili o reviziji, može se pozvati i na razloge neke svoje prethodne odluke.

Članak 396.a (NN 84/08, 57/11, 70/19)

Brisan.

Članak 397. (NN 117/03)

Brisan.

Članak 398.

Odluka revizijskog suda izravno se dostavlja prvostupanjskom sudu.

Primjerak odluke revizijskog suda revizijski sud dostavlja i drugostupanjskom sudu.

Članak 399. (NN 117/03, 57/11, 70/19)

Ako odredbama članka 382. do 398. ovoga Zakona nije što drugo određeno, u postupku u povodu revizije na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe ovoga Zakona o žalbi protiv presude iz članka 349. stavka 2. i 3., članka 350., 351., 352., 354. i 356., članka 360. stavaka 2. do 5., članka 361., 371. i članka 374. do 377.a ovoga Zakona.

Revizija propisana posebnim zakonom smatra se revizijom iz članka 382. ovoga Zakona.

Članak 400. (NN 117/03, 57/11, 70/19)

Stranke mogu podnijeti reviziju i protiv rješenja drugostupanjskog suda kojim je postupak o predmetu spora pravomoćno završen.

Revizija protiv odluke suda drugog stupnja kojom je pravomoćno odlučeno o troškovima postupka je dopuštena ako su ispunjene pretpostavke iz članka 385.a stavka 1. ovoga Zakona.

U postupku u povodu revizije protiv rješenja na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe ovoga Zakona o prijedlogu za dopuštenje revizije i reviziji protiv presude, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: **Rješenje**

Članci 401. do 420. brisani

5. Ponavljanje postupka

Članak 421. (NN 117/03)

Postupak koji je odlukom suda pravomoćno završen može se na prijedlog stranke ponoviti:

- 1) ako je u donošenju odluke sudjelovao sudac koji je po zakonu morao biti izuzet (članak 71. stavak 1. točke 1. do 6.) odnosno koji je rješenjem suda bio izuzet, ili ako je u donošenju odluke sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca,
- 2) ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem, a osobito propuštanjem dostave, nije bila dana mogućnost da raspravlja pred sudom;
- 3) ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku, ili ako stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba, ili ako parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik, ili ako zakonski zastupnik odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku, ako vođenje parnice odnosno obavljanje pojedinih radnji u postupku nije bilo naknadno odobreno;
- 4) ako se odluka suda temelji na lažnom iskazu svjedoka ili vještaka;
- 5) ako se odluka suda temelji na ispravi koja je krivotvorena ili u kojoj je ovjeren neistinit sadržaj;
- 6) ako je do odluke suda došlo zbog kaznenog djela suca, zakonskog zastupnika ili punomoćnika stranke, protivne stranke ili koje treće osobe;

7) ako stranka stekne mogućnost da upotrijebi pravomoćnu odluku suda koja je ranije među istim strankama donesena o istom zahtjevu;

8) ako se odluka suda temelji na drugoj odluci suda ili na odluci kakva drugog tijela, a ta odluka bude pravomoćno preinačena, ukinuta odnosno poništena;

9) ako je nadležno tijelo naknadno pravomoćno riješilo prethodno pitanje (članak 12. stavci 1. i 2.) na kojemu se temelji odluka suda;

10) ako stranka sazna za nove činjenice ili nađe ili stekne mogućnost da upotrijebi nove dokaze na temelju kojih je za stranku mogla biti donesena povoljnija odluka da su te činjenice ili dokazi bili upotrijebljeni u prijašnjem postupku.

Postupak pravomoćno završen presudom na temelju priznanja, presudom na temelju odricanja, presudom zbog ogluhe i presudom zbog izostanka ne može se ponoviti zbog razloga iz stavka 1. točke 8., 9. i 10. ovoga članka.

Postupak pravomoćno završen presudom na temelju priznanja i presudom na temelju odricanja može se ponoviti zato što je izjava o priznanju, odnosno odricanju dana u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda

Članak 422. (NN 117/03)

Iz razloga navedenih u članku 421. stavku 1. točki 1. do 3. i stavku 3. ovoga Zakona ne može se zahtijevati ponavljanje postupka ako je taj razlog bio bez uspjeha iznesen u prijašnjem postupku.

Iz razloga navedenih u članku 421. stavku 1. točki 1., 7., 8., 9. i 10. te stavku 3. ovoga Zakona ponavljanje postupka može se dopustiti samo ako stranka bez svoje krivnje nije mogla te razloge iznijeti prije nego što je prijašnji postupak završen pravomoćnom sudskom odlukom.

Članak 423. (NN 117/03)

Prijedlog za ponavljanje postupka podnosi se u roku od trideset dana:

1) u slučaju iz članka 421. stavka 1. točke 1. ovog Zakona – od dana kad je stranka saznala za taj razlog;

2) u slučaju iz članka 421. stavka 1. točke 2. ovog Zakona – od dana kad je odluka dostavljena stranci;

3) u slučaju iz članka 421. stavka 1. točke 3. ovog Zakona, ako je u postupku kao tužitelj ili tuženik sudjelovala osoba koja ne može biti stranka u postupku – od dana kad je odluka dostavljena toj osobi; ako stranku koja je pravna osoba nije zastupala ovlaštena osoba ili ako parnično nesposobnu stranku nije zastupao zakonski zastupnik – od dana kad je odluka dostavljena stranci odnosno njezinu zakonskom zastupniku; a ako zakonski zastupnik odnosno punomoćnik stranke nije imao potrebno ovlaštenje za vođenje parnice ili za pojedine radnje u postupku – od dana kad je stranka saznala za taj razlog;

4) u slučajevima iz članka 421. stavka 1. t. 4. do 6. ovog Zakona – od dana kad je stranka saznala za pravomoćnu presudu u kaznenom postupku; a ako se kazneni postupak ne može provesti – onda od dana kad je saznala za obustavu tog postupka ili za okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti;

5) u slučajevima iz članka 421. stavka 1. točke 7., 8. i 9. ovoga Zakona – od dana kad je stranka mogla upotrijebiti pravomoćnu odluku koja je razlog za ponavljanje postupka.

6) u slučaju iz članka 421. stavka 1. točke 10. ovoga Zakona – od dana kad je stranka mogla iznijeti sudu nove činjenice odnosno nova dokazna sredstva.

7) u slučajevima iz članka 421. stavka 3. ovoga Zakona – od dana kad je stranka mogla iznijeti pred sudom da je priznanje odnosno odricanje dala u bitnoj zabludi ili pod utjecajem prisile ili prijevare.

Ako bi rok određen u stavku 1. ovog članka počeo teći prije nego što je odluka postala pravomoćna, taj će se rok računati od pravomoćnosti odluke ako protiv nje nije bio izjavljen pravni lijek odnosno od dostave pravomoćne odluke višeg suda izrečene u posljednjem stupnju.

Nakon što protekne rok od pet godina od dana kad je odluka postala pravomoćna, prijedlog za ponavljanje postupka ne može se podnijeti, osim ako se ponavljanje traži zato što je u donošenju odluke sudjelovala osoba koja nema svojstvo suca (članak 421. stavak 1. točka 1.) ili iz razloga navedenih u članku 421. stavku 1. točki 2. i 3. ovoga Zakona.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 424.

Prijedlog za ponavljanje postupka podnosi se uvijek sudu koji je donio odluku u prvom stupnju.

U prijedlogu se osobito moraju navesti: zakonska osnova po kojoj se traži ponavljanje, okolnosti iz kojih proizlazi da je prijedlog podnesen u zakonskom roku i dokazi kojima se potkrepljuju navodi predlagača.

Članak 425. (NN **117/03**)

Nepravodobne (članak 423.), nepotpune (članak 424. st. 2.) ili nedopuštene (članak 423.) prijedloge za ponavljanje postupka odbacit će rješenjem sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća bez održavanja ročišta.

Ako sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća ne odbaci prijedlog, dostavit će primjerak prijedloga protivnoj stranci prema odredbama članka 142. ovog Zakona, koja ima pravo da u roku od petnaest dana odgovori na prijedlog. Kad sudu stigne odgovor na prijedlog ili kad protekne rok za davanje odgovora, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća odredit će ročište za raspravljanje o prijedlogu.

Ako se ponavljanje postupka zahtijeva iz razloga navedenog u članku 421. stavku 1. točki 10. i stavku 3. ovoga Zakona, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća može raspravljanje o prijedlogu za ponavljanje postupka spojiti s raspravljanjem o glavnoj stvari.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 426. (NN **117/03**)

Ročište za raspravljanje o prijedlogu za ponavljanje postupka drži se pred sucem pojedincem, odnosno predsjednikom vijeća prvostupanjskog suda, osim ako raspravljanje o prijedlogu nije spojeno s raspravljanjem o glavnoj stvari.

Članak 427. (NN **117/03**)

Nakon održanog ročišta za raspravljanje o prijedlogu sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda donosi odluku o prijedlogu, osim ako se razlog za ponavljanje postupka odnosi isključivo na postupak pred višim sudom (članak 428).

U rješenju kojim se dopušta ponavljanje postupka izreći će se da se ukida odluka donesena u prijašnjem postupku.

Sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća odredit će glavnu raspravu tek nakon pravomoćnosti rješenja kojim se dopušta ponavljanje postupka, ali u tom rješenju može odlučiti da se odmah otpočne raspravljanje o glavnoj stvari. Na novoj glavnoj raspravi stranke mogu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze.

Protiv rješenja kojim se dopušta ponavljanje postupka nije dopuštena posebna žalba ako je sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća odlučio da se odmah otpočne raspravljanje o glavnoj stvari.

Ako je sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća dopustio ponavljanje postupka i odlučio da se odmah raspravlja o glavnoj stvari, ili ako se o prijedlogu za ponavljanje postupka raspravljalo zajedno s glavnom stvari, rješenje kojim se dopušta ponavljanje postupka i ukida odluka donesena u prijašnjem postupku unosi se u odluku o glavnoj stvari.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 428. (NN **117/03**)

Ako se razlog za ponavljanje postupka odnosi isključivo na postupak pred višim sudom, sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda nakon održanog ročišta za raspravljanje o prijedlogu za ponavljanje postupka dostavit će predmet tome višem sudu radi donošenja odluke.

Kad predmet stigne višem sudu, postupit će se prema odredbama članka 361. ovog Zakona.

O prijedlogu za ponavljanje postupka viši sud odlučuje bez rasprave.

Kad viši sud ustanovi da je opravdan prijedlog za ponavljanje postupka i da nije potrebno da se održi nova glavna rasprava, ukinut će svoju odluku, a i odluku višeg suda ako takva postoji, i donijeti novu odluku o glavnoj stvari.

5.a Ponavljanje postupka u povodu konačne presude Europskog suda za ljudska prava u Strasbourg o povredi temeljnog ljudskog prava ili slobode

Članak 428.a(NN **117/03**)

Kad Europski sud za ljudska prava utvrdi povredu kojeg ljudskog prava ili temeljne slobode zajamčene Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i dodatnih Protokola uz tu Konvenciju koje je Republika Hrvatska ratificirala, stranka može, u roku od trideset dana od konačnosti presude Europskog suda za ljudska prava, podnijeti zahtjev sudu u Republici Hrvatskoj koji je sudio u prvom stupnju u postupku u kojemu je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda, za izmjenu odluke kojom je to pravo ili temeljna sloboda povrijeđeno.

Postupak iz stavka 1. ovoga članka provodi se uz odgovarajuću primjenu odredaba o ponavljanju postupka.

U ponovljenom postupku sudovi su dužni poštivati pravna stajališta izražena u konačnoj presudi Europskog suda za ljudska prava kojom je utvrđena povreda temeljnog ljudskog prava ili slobode.

6. Odnos između prijedloga za ponavljanje postupka i drugih izvanrednih pravnih lijekova

Članak 429. (NN **117/03**)

Ako u roku za izjavljivanje revizije stranka podnese prijedlog za ponavljanje postupka samo iz razloga iz kojih se može izjaviti i revizija, smatrat će se da je stranka izjavila reviziju.

Ako stranka izjavi reviziju iz razloga iz članka 354. stavka 2. točke 9. ovog Zakona i istodobno ili nakon toga podnese prijedlog za ponavljanje postupka iz bilo kojeg razloga iz članka 421. ovog Zakona, sud će prekinuti postupak u povodu prijedloga za ponavljanje postupka do završetka postupka po reviziji.

Ako stranka izjavi reviziju iz bilo kojeg razloga osim iz razloga iz članka 354. stavka 2. točke 9. ovog Zakona, i istodobno ili nakon toga podnese prijedlog za ponavljanje postupka iz razloga iz

članka 421. t. 4. do 6. ovog Zakona koji su potkrijepljeni pravomoćnom presudom donesenom u kaznenom postupku, sud će prekinuti postupak po reviziji do završetka postupka u povodu prijedloga za ponavljanje postupka.

U svima ostalim slučajevima u kojima stranka izjavi reviziju i istodobno ili nakon toga podnese prijedlog za ponavljanje postupka sud će odlučiti koji će postupak nastaviti, a koji prekinuti, uzimajući u obzir sve okolnosti, a osobito razloge zbog kojih su oba pravna lijeka podnesena i dokaze koje su stranke predložile.

Članak 430.

Odredbe članka 429. st. 1. i 3. ovog Zakona primijenit će se i kad je stranka najprije podnijela prijedlog za ponavljanje postupka, a nakon toga izjavila reviziju.

U svima ostalim slučajevima u kojima stranka podnese prijedlog za ponavljanje postupka i nakon toga izjavi reviziju sud će, u pravilu, prekinuti postupak po reviziji do završetka postupka u povodu prijedloga za ponavljanje postupka, osim ako ustanovi da postoje ozbiljni razlozi da postupi drugačije.

Članak 431. (NN 117/03)

Rješenje iz članka 429. ovog Zakona donosi sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda ako prijedlog za ponavljanje postupka stigne prvostupanjskom sudu prije nego što je predmet u povodu revizije upućen revizijskom sudu. Ako prijedlog za ponavljanje postupka stigne pošto je predmet u povodu revizije upućen revizijskom sudu, rješenje iz članka 429. ovog Zakona donosi revizijski sud.

Rješenje iz članka 430. ovog Zakona donosi sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća prvostupanjskog suda, osim ako je predmet, u vrijeme kad revizija stigne prvostupanjskom sudu, u povodu prijedloga za ponavljanje postupka upućen višem sudu radi donošenja odluke (članak 428. stavak 1.), u kojem slučaju rješenje donosi viši sud.

Protiv rješenja suda iz st. 1. i 2. ovog članka nije dopuštena žalba.

Članak 432. (NN 117/03)

Brisan.

DIO TREĆI POSEBNI POSTUPCI

Glava dvadeset i sedma POSTUPAK U PARNICI IZ RADNOG ODNOSA

Članak 433.

Ako u ovoj glavi ne postoje posebne odredbe, u parnicama iz radnih odnosa primjenjivat će se ostale odredbe ovog Zakona.

Članak 433.a (NN 88/05, 84/08, 57/11)

Kad utužuje novčane tražbine po osnovi radnog odnosa koje se utvrđuju u bruto iznosu, radnik ih je dužan utužiti u tom iznosu. Ako utužuje novčane tražbine po osnovi radnog odnosa, ne navodeći da zahtijeva bruto iznos, smatra se da je utužio bruto-iznos.

Primjerak pravomoćne presude kojom je odlučio o zahtjevu radnika iz stavka 1. ovoga članka sud će dostaviti i poreznoj upravi.

Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako su plaćeni porez, prirez i doprinosi, uključujući i doprinos za individualiziranu kapitaliziranu štednju, radnik je dužan izrijekom navesti da zahtijeva neto-iznos.

Članak 434. (NN 70/19)

U postupku u parnicama iz radnih odnosa, a osobito pri određivanju rokova i ročišta, sud će uvijek obraćati osobitu pažnju na potrebu hitnog rješavanja radnih sporova.

U postupku u parnicama iz radnih odnosa rok za odgovor na tužbu je 15 dana.

U sporovima iz radnih odnosa koje pokreće radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu i u kolektivnim radnim sporovima, ako zakonom nije određen kraći rok, ročište za glavnu raspravu mora se održati u roku od trideset dana od dana primitka odgovora na tužbu.

U postupku u parnicama iz radnih odnosa postupak pred prvostupanjskim sudom mora se okončati u roku od šest mjeseci od dana podnošenja tužbe.

U postupku u parnicama iz radnih odnosa drugostupanjski je sud dužan donijeti odluku o žalbi podnesenoj protiv odluke prvostupanjskog suda u roku od trideset dana od dana primitka žalbe.

Članak 434.a (NN 117/03)

Radnika može u postupku u parnicama iz radnih odnosa kao punomoćnik zastupati osoba koja je u radnom odnosu u sindikatu čiji je on član ili u udruzi sindikata u koju je udružen sindikat čiji je on član.

Poslodavca može u postupku u parnicama iz radnih odnosa kao punomoćnik zastupati osoba koja je u radnom odnosu u udruzi poslodavaca čiji je on član ili u udruzi poslodavaca više razine u koju je udružena druga poslodavaca čiji je on član.

Članak 435. (NN 117/03)

U tijeku postupka sud može i po službenoj dužnosti odrediti privremene mjere koje se primjenjuju u ovršnom postupku radi sprečavanja nasilnog postupanja ili radi otklanjanja nenadoknadive štete.

Članak 436. (NN 70/19)

Brisan.

Članak 437. (NN 117/03, 70/19)

Iz važnih razloga sud može odlučiti da žalba ne zadržava ovrhu odluke.

Članak 437.a (NN 57/11, 25/13)

Brisan.

Glava dvadeset osma POSTUPAK U PARNICAMA ZBOG SMETANJA POSJEDA

Članak 438.

Ako u ovoj glavi ne postoje posebne odredbe, u parnicama zbog smetanja posjeda primjenjivat će se ostale odredbe ovog Zakona.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 439.

Prestao važiti.

Članak 440.

Pri određivanju rokova i ročišta po tužbama zbog smetanja posjeda sud će uvijek obraćati osobitu pažnju na potrebu hitnog rješavanja prema prirodi svakoga pojedinog slučaja.

Članak 441.

Raspravljjanje o tužbi zbog smetanja posjeda ograničit će se samo na raspravljjanje i dokazivanje činjenica posljednjeg stanja posjeda i nastalog smetanja. Isključeno je raspravljjanje o pravu na posjed, o pravnoj osnovi, savjesnosti ili nesavjesnosti posjeda ili o zahtjevima za naknadu štete.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje, Rješenje, Rješenje, , Rješenje

Članak 442. (NN 117/03)

U tijeku postupka sud može po službenoj dužnosti i bez saslušanja protivne stranke odrediti privremene mjere koje se primjenjuju u ovršnom postupku radi otklanjanja hitne opasnosti protupravnog oštećenja ili sprečavanja nasilja ili otklanjanja nenadoknadive štete.

Članak 443. (NN 117/03, 70/19)

Rok za udovoljenje dužnostima koje su naložene strankama sud će odrediti prema okolnostima pojedinog slučaja.

U postupku u parnicama zbog smetanja posjeda rok za odgovor na tužbu je 15 dana

Iz važnih razloga sud može odlučiti da žalba ne zadržava ovrhu rješenja.

Protiv rješenja donesenih u parnicama zbog smetanja posjeda dopuštena je samo revizija iz članka 382. ovoga Zakona ako su ispunjeni uvjeti iz članka 400. ovoga Zakona.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Rješenje

Članak 444. (NN 117/03)

Tužitelj gubi pravo da u ovršnom postupku zahtijeva ovrhu rješenja kojim se tuženiku po tužbi zbog smetanja posjeda nalaže izvršenje određene radnje, ako nije zahtijevao ovrhu u roku od trideset dana nakon proteka roka koji je rješenjem određen za izvršenje te radnje.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 445. (NN 117/03)

Ponavljjanje pravomoćno završenog postupka zbog smetanja posjeda dopušteno je samo iz razloga predviđenih u članku 421. stavku 1. t. 2. i 3. ovoga Zakona, i to samo u roku od trideset dana od pravomoćnosti rješenja o smetanju posjeda.

Glava dvadeset deveta IZDAVANJE PLATNOG NALOGA

Članak 445.a (NN 117/03)

Ako u ovoj Glavi ne postoje posebne odredbe, u postupku za izdavanje platnog naloga primjenjivat će se ostale odredbe ovoga Zakona.

Članak 446. (NN 117/03, 57/11, 25/13)

Kad se tužbeni zahtjev odnosi na dospjelo potraživanje u novcu, a to se potraživanje dokazuje vjerodostojnom ispravom priloženom tužbi u izvorniku ili ovjerenom prijepisu, sud će izdati nalog tuženiku da udovolji tužbenom zahtjevu (platni nalog).

U tužbi kojom se predlaže izdavanje platnog naloga tužitelj treba posebno navesti razloge zbog kojih predlaže njegovo izdavanje umjesto da predlaže određivanje ovrhe na temelju vjerodostojne

isprave. Ako sud ocijeni da razlozi koje je tužitelj naveo ne opravdavaju njegov pravni interes za podnošenje tužbe za izdavanje platnog naloga, odbacit će tužbu kao nedopuštenu.

Smatrat će se da postoji pravni interes tužitelja za podnošenje tužbe za izdavanje platnog naloga ako je tuženik osoba u inozemstvu ili ako je tuženik prethodno osporio tražbinu sadržanu u vjerodostojnoj ispravi.

Platni nalog izdat će sud iako tužitelj u tužbi nije predložio izdavanje platnog naloga, a udovoljeno je svim uvjetima za izdavanje platnog naloga.

SUDSKA PRAKSA: Rješenje

Članak 447. (NN **117/03**)

Kad se tužbeni zahtjev odnosi na dospjelo glavno potraživanje u novcu koje ne prelazi svotu od 5.000,00 kuna, sud će izdati platni nalog protiv tuženika iako tužbi nisu priložene vjerodostojne isprave, ali je u tužbi iznesena osnova i visina dugovanja i naznačeni dokazi na temelju kojih se može utvrditi istinitost tužbenih navoda.

U sporovima iz nadležnosti trgovačkih sudova platni nalog iz stavka 1. ovoga članka sud će izdati kad se tužbeni zahtjev odnosi na dospjelu glavnu tražbinu u novcu koja ne prelazi svotu od 20.000,00 kuna.

Platni nalog iz stavka 1. ovog članka može se izdati samo protiv glavnog dužnika.

Članak 448. (NN **117/03**)

Platni nalog izdaje sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća bez održavanja ročišta.

U platnom nalogu sud će izreći da je tuženik dužan u roku od osam dana, a u mjeničnim i čekovnim sporovima u roku od tri dana, nakon primitka platnog naloga udovoljiti zahtjevu tužbe zajedno s troškovima koje je sud odmjerio ili u istom roku podići prigovore protiv platnog naloga. U platnom nalogu sud će tuženika upozoriti da će odbaciti nepravodobno podnesene prigovore.

Platni nalog dostavlja se objema strankama.

Tuženiku se uz platni nalog dostavlja i primjerak tužbe s priložima.

Članak 449.

Ako sud ne prihvati prijedlog za izdavanje platnog naloga, nastavit će postupak po tužbi.

Protiv rješenja suda kojim se ne prihvaća prijedlog za izdavanje platnog naloga nije dopuštena žalba.

Članak 450.

Platni nalog tuženik može pobijati samo prigovorom. Ako se platni nalog pobija jedino u pogledu odluke o troškovima, ta se odluka može pobijati samo žalbom protiv rješenja.

U dijelu u kojemu nije napadnut prigovorom platni nalog postaje pravomoćan.

Članak 451. (NN **117/03**, **25/13**, **70/19**)

Nepravodobne, nepotpune ili nedopuštene prigovore odbacit će sudac pojedinac, odnosno predsjednik vijeća, bez održavanja ročišta. Prigovor je nepotpun ako se iz prigovora ne može utvrditi koji se platni nalog pobija, ako nije potpisan ili ako u njemu nisu navedeni razlozi pobijanja.

Ako su potpuni i dopušteni prigovori podneseni pravodobno, sud će zakazati pripremno ročište.

U odluci o glavnoj stvari sud će odlučiti da li se platni nalog u cijelosti ili djelomično održava na snazi ili se ukida.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda, Presuda

Članak 452. (NN 117/03, 25/13)

Ako tuženik prigovori da nisu postojale zakonske osnove za izdavanje platnog naloga (čl. 446. i 447.) ili da postoje smetnje za daljnji tijek postupka, sud će najprije odlučiti o tom prigovoru. Ako ustanovi da je takav prigovor osnovan, ukinut će rješenjem platni nalog i nakon pravomoćnosti rješenja otpočeti raspravljanje o glavnoj stvari, kad takvu raspravljanju ima mjesta.

Ako sud ne prihvati taj prigovor, prijeći će na raspravljanje o glavnoj stvari, a rješenje suda unijet će se u odluku o glavnoj stvari.

Ako u povodu prigovora nedospjelosti sud ustanovi da je zahtjev tužbe dospio nakon izdavanja platnog naloga, ali prije zaključenja prethodnog postupka, sud će presudom ukinuti platni nalog i odlučiti o tužbenom zahtjevu (članak 326. stavak 1.).

Članak 453. (NN 117/03, 70/19)

Sud se može po službenoj dužnosti oglasiti mjesno nenadležnim najkasnije do izdavanja platnog naloga.

Tuženik može istaći prigovor stvarne i mjesne nenadležnosti samo u prigovoru protiv platnog naloga.

U postupku u povodu pravnog lijeka protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave stranke mogu istaknuti prigovor stvarne i mjesne nenadležnosti sve dok se pred tim sudom ne upuste u raspravljanje o glavnoj stvari.

Članak 454. (NN 117/03)

Ako sud nakon izdavanja platnog naloga utvrdi da je stvarno ili mjesno nenadležan, neće ukinuti platni nalog, nego će nakon pravomoćnosti rješenja kojim se oglasio nenadležnim ustupiti predmet nadležnom sudu.

Članak 455.

Kad sud u slučajevima predviđenim ovim Zakonom donese rješenje kojim se odbacuje tužba ukinut će i platni nalog.

Članak 456.

Tužitelj može povući tužbu bez pristanka tuženika samo do podnošenja prigovora. Ako se tužba povuče, sud će rješenjem ukinuti platni nalog.

Ako tuženik do zaključenja glavne rasprave odustane od svih podnesenih prigovora, platni nalog ostaje na snazi.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Glava trideseta POSTUPAK U SPOROVIMA MALE VRIJEDNOSTI

Članak 457. (NN 84/08, 25/13)

Ako u ovoj glavi ne postoje posebne odredbe, u postupku u sporovima male vrijednosti primjenjivat će se ostale odredbe ovog Zakona.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda

Članak 458. (NN 84/08)

Sporovi male vrijednosti, prema odredbama ove glave, jesu sporovi u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu koje ne prelazi svotu od 10.000,00 kuna.

Sporovima male vrijednosti smatraju se i sporovi u kojima se tužbeni zahtjev ne odnosi na potraživanje u novcu, a tužitelj je u tužbi naveo da pristaje da umjesto udovoljenja određenom zahtjevu primi određeni novčani iznos koji ne prelazi svotu iz stavka 1. ovog članka (članak 40. stavak 1.).

Sporovima male vrijednosti smatraju se i sporovi u kojima predmet tužbenog zahtjeva nije novčana svota, već predaja pokretne stvari čija vrijednost, koju je tužitelj u tužbi naveo, ne prelazi svotu iz stavka 1. ovog članka (članak 40. stavak 2.).

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda

Članak 459. (NN 117/03)

Ne smatraju se sporovima male vrijednosti, prema odredbama ove glave, sporovi o nekretninama, sporovi iz radnih odnosa koje je pokrenuo radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu i sporovi zbog smetanja posjeda.

Članak 460. (NN 84/08)

Postupak u sporovima male vrijednosti provodit će se i u povodu prigovora protiv platnog naloga ako vrijednost osporenog dijela platnog naloga ne prelazi svotu od 10.000,00 kuna.

Članak 461.

Postupak u sporovima male vrijednosti provodi se pred nižim sudovima prvog stupnja ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Članak 461.a (NN 25/13, 70/19)

U postupku u sporovima male vrijednosti tužba se uvijek dostavlja tuženiku na odgovor.

U postupku u sporovima male vrijednosti stranke su dužne najkasnije u tužbi, odnosno odgovoru na tužbu iznijeti sve činjenice na kojima temelje svoje zahtjeve i predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica.

U postupku u sporovima male vrijednosti u povodu prigovora protiv platnog naloga tužitelj je dužan najkasnije u podnesku predanom sudu u roku od 15 dana od primitka rješenja kojim je ukinut platni nalog, iznijeti sve činjenice na kojima temelji svoje zahtjeve i predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica.

U postupku u sporovima male vrijednosti u povodu prigovora protiv platnog naloga tuženik je dužan najkasnije u roku od 15 dana od primitka tužiteljevog podneska iz stavka 3. ovoga članka iznijeti sve činjenice na kojima temelji svoje zahtjeve i predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica.

Sud će upozoriti stranke na sadržaj odredbi stavaka 2., 3. i 4. ovoga članka u pozivu za podnošenje pisanog odgovora na tužbu iz članka 284. stavka 1. ovoga Zakona, odnosno u rješenju kojim je ukinut platni nalog.

Stranke mogu na pripremnom ročištu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze samo ako ih bez svoje krivnje nisu mogle iznijeti, odnosno predložiti u tužbi, odnosno odgovoru na tužbu ili u podnescima iz stavaka 3. i 4. ovoga članka.

Nove činjenice i nove dokaze koje su stranke iznijele, odnosno predložile na pripremnom ročištu protivno stavku 6. ovoga članka sud neće uzeti u obzir.

U postupku u sporovima male vrijednosti sud će na pripremnom ročištu zaključiti prethodni postupak i na istom ročištu održati glavnu raspravu, osim ako zbog okolnosti slučaja iz stavka 6. ovoga članka to nije moguće.

Članak 461.b

U postupku u sporovima male vrijednosti sud se može, po službenoj dužnosti ili u povodu prijedloga stranke, oglasiti stvarno i mjesno nenadležnim najkasnije do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari.

Odredba članka 34.b točka 5. ovoga Zakona primjenjuje se i u slučaju iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 461.c - 461.m (NN 84/08, 25/13)

Brisani.

Članak 462.

U postupku u sporovima male vrijednosti dopuštena je posebna žalba samo protiv rješenja kojim se završava postupak.

Ostala rješenja protiv kojih je po ovom Zakonu dopuštena žalba mogu se pobijati samo žalbom protiv odluke kojom se postupak završava.

Rješenja iz stavka 2. ovog članka ne dostavljaju se strankama, već se objavljuju na ročištu i unose u pisani sastav odluke.

Članak 463. (NN 84/08)

U postupku u sporovima male vrijednosti zapisnik o ročištu, osim podataka iz članka 124. stavka 1. ovog zakona. sadrži:

- 1) izjave stranaka od bitnog značenja, a osobito one kojima se, u cijelosti ili djelomično, priznaje tužbeni zahtjev, ili se odriče od tužbenog zahtjeva ili od žalbe, ili se preinačava ili povlači tužba;
- 2) bitni sadržaj izvedenih dokaza;
- 3) odluke protiv kojih je dopuštena žalba i koje su objavljene na ročištu;
- 4) jesu li stranke bile prisutne objavi presude i, ako su bile prisutne, da su poučene uz koje uvjete mogu podnijeti žalbu.

Članak 464. (NN 84/08)

Ako tužitelj preinači tužbeni zahtjev tako da vrijednost predmeta spora prelazi svotu od 10.000,00 kuna, postupak će se dovršiti prema odredbama ovog Zakona o redovnom postupku.

Ako tužitelj do zaključenja glavne rasprave koja se vodi prema odredbama ovog Zakona o redovnom postupku smanji tužbeni zahtjev tako da više ne prelazi svotu od 10.000,00 kuna, daljnji postupak provest će se prema odredbama ovog Zakona o postupku u sporovima male vrijednosti.

Članak 465. (NN 84/08, 70/19)

Ako tužitelj ne dođe na pripremno ročište, a uredno je pozvan, smatrat će se da je povukao tužbu, osim ako se tuženik na tom ročištu ne upusti u raspravljanje.

Sud će u pozivu za pripremno ročište, među ostalim, upozoriti stranke da će se smatrati da je tužitelj povukao tužbu ako ne dođe na pripremno ročište, da na pripremnom ročištu ne mogu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze, osim u slučaju iz članka 461.a stavka 6. ovoga Zakona, da će na pripremnom ročištu zaključiti prethodni postupak i na istom ročištu održati glavnu raspravu, osim ako zbog okolnosti slučaja iz članka 461.a stavka 6. ovoga Zakona to ne bude moguće, te da se odluka može pobijati samo zbog pogrešne primjene materijalnog prava i zbog bitnih povreda

odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. ovoga Zakona, osim zbog povrede iz članka 354. stavka 2. točke 3. ovoga Zakona.

Članak 466. (NN 84/08, 70/19)

Brisan.

Članak 467. (NN 117/03, 84/08, 57/11, 70/19)

Presuda ili rješenje kojim se završava spor u postupku u sporovima male vrijednosti može se pobijati samo zbog pogrešne primjene materijalnog prava i zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. ovoga Zakona, osim zbog povrede iz članka 354. stavka 2. točke 3. ovoga Zakona.

U postupku u povodu žalbe u sporovima male vrijednosti ne primjenjuju se odredbe članka 370. ovoga Zakona.

O žalbi protiv presude u sporovima male vrijednosti odlučuje sudac pojedinac drugostupanjskog suda.

SUDSKA PRAKSA: Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda, Presuda

Članak 467.a (NN 57/11, 70/19)

U postupku u sporovima male vrijednosti žalba protiv presude ili rješenja ne odgađa ovrhu, osim ako sud koji donosi presudu ili rješenje, iznimno, po službenoj dužnosti, obrazloženim rješenjem, odredi drukčije.

Članak 468.

Brisan.

Glava tridesetprva POSTUPAK PRED IZBRANIM SUDOVIMA

Članci 468a. do 487. prestali važiti temeljem Zakona o arbitraži (NN 88/01).

Glava trideset druga POSTUPAK PRED TRGOVAČKIM SUDOVIMA Područje primjene

Članak 488. (NN 117/03)

U postupku pred trgovačkim sudovima primjenjivat će se odredbe ovog Zakona ako u odredbama ove glave nije što drugo određeno.

Članak 489. (NN 117/03)

Pravila o postupku pred trgovačkim sudovima primjenjuju se u sporovima iz nadležnosti trgovačkih sudova osim u sporovima za koje je propisana posebna vrsta postupka.

Članci 489.a, 490. i 491. (NN 117/03)

Brisani

Nadležnost i sastav suda

Članak 492.

U sporovima radi utvrđivanja postojanja ili nepostojanja ugovora, radi ispunjenja ili raskida ugovora, a i u sporovima radi naknade štete zbog neispunjenja ugovora, osim suda opće mjesne

nadležnosti, mjesno je nadležan i sud mjesta gdje je prema sporazumu stranaka tuženik dužan ispuniti ugovor.

Pisani dokaz

Članak 492.a (NN 25/13, 70/19)

U postupku pred trgovačkim sudovima sud će, u pravilu, utvrditi odlučne činjenice na temelju isprava.

Pisana stručna mišljenja

Članak 492.b (NN 25/13, 70/19)

U postupku pred trgovačkim sudovima sud može, po službenoj dužnosti, od trećih osoba, i to osobito od gospodarskih i obrtničkih komora, tražiti stručna mišljenja i potrebne podatke s kojima ne raspolaže o trgovačkim običajima koje trgovci redovito primjenjuju u određenim obveznim odnosima.

Pisani iskazi

Članak 492.c (NN 25/13, 70/19)

U postupku pred trgovačkim sudovima sud može odlučiti da stranke prilože pisane iskaze stranaka ili svjedoka s ovjerenim potpisom davatelja iskaza kod javnog bilježnika i da se saslušanje stranaka ili svjedoka svede na postavljanje pitanja radi provjere, dopune ili razjašnjenja navoda iz tih iskaza. Sud može odlučiti da pisani iskazi moraju biti priloženi najkasnije do zaključenja prethodnog postupka.

Posljedice davanja lažnog pisanog iskaza svjedoka odgovaraju posljedicama davanja lažnog iskaza svjedoka pred sudom.

Ako niti jedna od stranaka ne ospori ovjereni pisani iskaz stranke ili svjedoka ili nalaz i mišljenje vještaka i ako sud to ocijeni nepotrebnim, sud neće usmeno saslušati stranku, svjedoka ili vještaka.

Ako jedna od stranaka ospori ovjereni pisani iskaz stranke ili svjedoka, ili ako sud smatra da je potrebno saslušati stranku ili svjedoka, i ako nakon toga stranka ili svjedok ne dođu na saslušanje ili uskrate usmeni iskaz, i uz primjenu prisilnih mjera prema svjedoku iz članka 248. ovoga Zakona, sud neće uzeti u obzir ovjereni pisani iskaz stranke ili svjedoka.

Članak 492.d (NN 25/13, 70/19)

Brisan.

Članci 493. i 494. brisani

Pripremanje glavne rasprave

Članak 495. (NN 117/03, 84/08, 70/19)

U hitnim slučajevima ročište se može zakazati telefonom, brzojavom, elektroničkim putem u skladu s posebnim zakonom ili na drugi odgovarajući način. O tome će se sastaviti službena bilješka, ako o zakazivanju ročišta, s obzirom na to kako je obavljeno, nema drugog pisanog dokaza.

U pozivu za pripremno ročište stranka će se poučiti i da će na tom ročištu, ako se na njemu glavna rasprava ne zaključi, biti određeno novo ročište, o kojemu, kao i o drugim ročištima koja će biti određena na prethodno održanim ročištima, neće biti posebno obaviještena, već da će podatke o tom ročištu i o drugim naknadno određenim ročištima moći saznati na mrežnoj stranici e-predmet. Smatrat će se da je stranka obaviještena o novom, odnosno novim ročištima istekom osmoga dana od dana kada je datum novog ročišta objavljen na mrežnoj stranici e-predmet.

Odluke iz članaka 212. i 215. te članka 215.b stavka 2. ovoga Zakona sudski savjetnici su ovlašteni donijeti tijekom cijelog postupka.

Članak 495.a(NN 84/08)

Ako prvostupanjski sud u slučaju iz članka 40. stavka 4. ovoga Zakona ne utvrdi vrijednost predmeta spora na način određen u toj odredbi najkasnije do zaključenja glavne rasprave, smatrat će se da je vrijednost predmeta spora 100.000,00 kuna.

Članci 496. i 496.a - Brisani

Pravni lijekovi

Članak 497. . (NN 117/03, 02/07, 96/08)

Prestao važiti.

Članak 497.a (NN 57/11, 70/19)

Brisan.

Članak 497.b (NN 25/13)

Brisan.

Ostale odredbe

Članak 498. (NN 25/13)

Brisan.

Članak 499. (NN 117/03, 25/13, 70/19)

Brisan.

Članak 500. (NN 117/03, 70/19)

U postupku pred trgovačkim sudovima važi rok od 30 dana za podnošenje prijedloga za povrat u prijašnje stanje iz članka 118. stavka 4. ovoga Zakona.

Članak 501. (NN 25/13)

U postupku pred trgovačkim sudovima stranke ne mogu izvan ročišta davati izjave usmeno na zapisnik kod suda.

Isprava na temelju koje se izdaje platni nalog prema čl. 446. ovog Zakona ne mora biti priložena u izvorniku ili u ovjerenom prijepisu. Dovoljno je ako je prijepis takve isprave ovjeralo ovlašteno tijelo pravne osobe.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 501.a (NN 70/19)

U postupku pred trgovačkim sudovima koji se vodi povodom pravnog lijeka protiv platnog naloga na temelju vjerodostojne isprave ili rješenja o ovrsci na temelju vjerodostojne isprave, sud će najkasnije do zaključenja glavne rasprave na prijedlog tužitelja, neovisno o uvjetima za određivanje prethodne mjere, odrediti zabranu banci da tuženiku ili trećoj osobi, po nalogu tuženika, isplati s njegova računa novčani iznos za koji je određena prethodna mjera, u pravilu iznos sporne tražbine, osim ako iz navoda u prigovoru i spisu priloženih isprava proizlazi veća vjerojatnost da tuženik uspije u sporu.

Članak 502. (NN 117/03)

U postupku pred trgovačkim sudovima sporovi male vrijednosti jesu sporovi u kojima se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu koje ne prelazi svotu od 50.000,00 kuna.

Sporovima male vrijednosti smatraju se i sporovi u kojima se tužbeni zahtjev ne odnosi na potraživanje u novcu, a tužitelj je u tužbi naveo da pristaje da umjesto udovoljenju određenom zahtjevu primi određeni novčani iznos koji ne prelazi svotu iz stavka 1. ovog članka (članak 40. stavak 1.).

Sporovima male vrijednosti smatraju se i sporovi u kojima predmet tužbenog zahtjeva nije novčana svota, već predaja pokretne stvari čija vrijednost, koju je tužitelj u tužbi naveo, ne prelazi svotu iz stavka 1. ovog članka (čl. 40. st. 2).

Glava tridesetdruga – a TUŽBA ZA ZAŠTITU KOLEKTIVNIH INTERESA I PRAVA Članak 502.a (NN **57/11**)

Udruge, tijela, ustanove ili druge organizacije koje su osnovane u skladu sa zakonom, koje se u sklopu svoje registrirane ili propisom određene djelatnosti bave zaštitom zakonom utvrđenih kolektivnih interesa i prava građana, mogu, kad je takvo ovlaštenje posebnim zakonom izrijeком predviđeno i uz uvjete predviđene tim zakonom, podnijeti tužbu (tužba za zaštitu kolektivnih interesa i prava) protiv fizičke ili pravne osobe koja obavljanjem određene djelatnosti ili općenito radom, postupanjem, uključujući i propuštanjem, teže povređuje ili ozbiljno ugrožava takve kolektivne interese i prava.

Interesi iz stavka 1. ovog članka mogu biti interesi koji se tiču čovjekova okoliša i životne sredine, zatim moralni, etnički, potrošački, antidiskriminacijski i drugi interesi, koji su zakonski zajamčeni i koji moraju biti teže povrijeđeni ili ozbiljno ugroženi djelatnošću, odnosno općenito postupanjem osobe protiv koje se tužba podnosi.

Ako u ovoj glavi ne postoje posebne odredbe, u parnicama u povodu tužbe iz stavka 1. ovoga članka primjenjivat će se ostale odredbe ovoga Zakona.

Odredbe ove glave, odnosno ovoga Zakona neće se primjenjivati u slučajevima za koje je posebnim zakonom za postupak u povodu tužbe iz stavka 1. ovoga članka predviđeno nešto drugo.

SUDSKA PRAKSA: Presuda

Članak 502.b (NN **57/11**)

Podnositelj tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona može, ako posebnim zakonom nije drukčije propisano, zatražiti:

1. da se utvrdi da su određenim postupanjem, uključujući i propuštanjem tuženika, povrijeđeni ili ugroženi zakonom zaštićeni kolektivni interesi i prava osoba koje je tužitelj ovlašten štititi,
2. da se zabrani poduzimanje radnji kojima se povređuju ili ugrožavaju interesi ili prava osoba koje je tužitelj ovlašten štititi, uključujući i korištenje određenih ugovornih odredaba ili poslovne prakse,
3. da se tuženiku naloži poduzimanje radnji radi otklanjanja nastupjelih ili mogućih općih štetnih posljedica nedopuštenih postupanja tuženika, uključujući i uspostavu prijašnjeg stanja ili stanja koje će po mogućnosti najviše odgovarati tom stanju ili stanju u kojemu moguća povreda zaštićenih kolektivnih interesa ili prava ne bi mogla nastupiti,
4. da se presuda kojom će biti prihvaćen koji od zahtjeva iz prethodnih točaka ovoga stavka objavi na trošak tuženika u medijima.

Postupanja tuženika iz točke 1. stavka 1. ovoga članka kojima mogu biti povrijeđeni ili ugroženi interesi i prava osoba koje je tužitelj ovlašten štititi mogu biti i donošenje određenih pravila o

uvjetima i načinu obavljanja djelatnosti tuženika ili odgovarajuća njegova praksa, izgradnja određenih objekata, propuštanje ugradnje propisanih zaštitnih ili drugih uređaja, imisije itd.

Članak 502.c (NN 57/11, 70/19)

Fizičke i pravne osobe mogu se u posebnim parnicama za naknadu štete ili isplatu pozvati na pravno utvrđenje iz presude kojom će biti prihvaćeni zahtjevi iz tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona da su određenim postupanjem, uključujući i propuštanjem tuženika, povrijeđeni ili ugroženi zakonom zaštićeni kolektivni interesi i prava osoba koje je tužitelj ovlašten štititi. U tom će slučaju sud biti vezan za ta utvrđenja u parnici u kojoj će se ta osoba na njih pozvati.

SUDSKA PRAKSA DO 2019: Presuda

Članak 502.d (NN 57/11)

U postupku koji je pokrenut određenom tužbom iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona mogu se kao umješaci s položajem jedinstvenog suparničara (članak 209.) na strani tužitelja, ako se on s time suglasi, umiješati i drugi ovlašteni podnositelji takve tužbe. U taj se postupak mogu umiješati kao umješaci iz članka 206. ovoga Zakona i fizičke i pravne osobe radi zaštite čijih je kolektivnih interesa tužba iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona podnesena.

Članak 502.e (NN 57/11)

O tužbi iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona prema odredbama ove glave u prvom stupnju odlučuje sud opće mjesno nadležan za tuženika ili mjesta na kojem je počinjena radnja kojom se povređuju kolektivni interesi ili prava radi zaštite kojih je ta tužba podnesena, ako posebnim propisom nije drugačije određeno.

Članak 502.f (NN 57/11)

U presudi kojom prihvaća zahtjeve iz tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona sud može odlučiti da žalba ne zadržava ovrhu ili odrediti kraći rok od propisanog za ispunjenje činidbi koje su naložene tuženiku.

Članak 502.g (NN 57/11)

Prije pokretanja ili tijekom postupka pokrenutog tužbom iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona sud može, na prijedlog tužitelja, odrediti privremene mjere predviđene Ovršnim zakonom, ako tužitelj učini vjerojatnim:

1. da je tuženik postupao na način kojim je povrijedio ili ozbiljno ugrozio kolektivne interese ili prava zaštita kojih se tužbom traži te
2. da je određivanje mjere potrebno radi otklanjanja opasnosti nastupanja nenadoknadive štete ili sprječavanja nasilja.

Privremenom mjerom iz stavka 1. ovoga članka može se zatražiti od suda da privremeno utvrdi pravila po kojima će tuženik u obavljanju svoje djelatnosti postupati, u skladu sa zatraženom izmjenom, odnosno dopunom njegovih pravila ili prakse.

Članak 502.h (NN 57/11)

Fizička ili pravna osoba koja obavlja određenu djelatnost u vezi s kojom ovlaštenici na podnošenje tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona iznose tvrdnje da se njome povređuju ili ugrožavaju kolektivni interesi ili prava osoba koje je taj podnositelj ovlašten štititi takvom tužbom, ovlaštena je podnijeti tužbu kojom će zatražiti da se utvrdi da određenim postupanjem, uključujući i propuštanjima ne povređuje odnosno da ne ugrožava te kolektivne interese ili prava, odnosno da ih ne povređuje ili ugrožava na nedopušteni način. Tužitelj u toj parnici može zatražiti da se ovlašteniku na podnošenje tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona zabrani određeno

ponašanje, osobito određeno istupanje u javnosti, naknadu štete te objavu presude, na trošak tuženika, u sredstvima javnog priopćavanja.

Tužbom iz stavka 1. ovoga članka tužitelj može obuhvatiti kao tuženike i osobe koje su ovlaštene zastupati ovlaštenika za podnošenje tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona ili su članovi njegovih tijela, ali i možebitne njegove članove koji u njegovo ime istupaju u javnosti.

Tužitelj iz stavka 1. ovoga članka može zahtjeve iz stavka 1. i 2. ovoga članka istaknuti i protutužbom u parnici pokrenutoj protiv njega tužbom iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona.

Tužitelj iz stavka 1. ovoga članka može zatražiti da se podnositelj tužbe iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona i osobe koje su ga ovlaštene zastupati osude na naknadu posebne štete visinu koje će sud utvrditi po slobodnoj ocjeni (članak 223.) ako se pokaže da je tužba iz članka 502.a stavka 1. ovoga Zakona bila očito neosnovana i da su vođenjem parnice u povodu te tužbe, a osobito njezinim praćenjem u sredstvima javnog priopćavanja teže povrijeđeni ugled i poslovni interesi toga tužitelja.

Glava tridesetdruga – b OGLEJNI POSTUPAK RADI RJEŠENJA PITANJA VAŽNOG ZA JEDINSTVENU PRIMJENU PRAVA

Članak 502.i (NN 70/19)

U postupcima u kojima odluka ovisi o rješavanju istog pravnog pitanja primjenjivat će se odredbe ovoga Zakona ako u odredbama ove glave nije drukčije određeno.

Članak 502.j (NN 70/19)

Postupci u kojima odluka ovisi o rješavanju istog pravnog pitanja prema odredbama ove glave su slični sporovi koji su u većem broju već pokrenuti ili se njihovo pokretanje očekuje u kraćem razdoblju, a rješenje kojih ovisi o istom pravnom pitanju koje je važno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni ili za razvoj prava kroz sudsku praksu (u daljnjem tekstu: pitanju važnom za jedinstvenu primjenu prava).

Članak 502.k (NN 70/19)

Ako je na sudu podnesen veći broj tužbi u sličnim sporovima ili se njihovo pokretanje očekuje u kraćem razdoblju, a rješenje kojih ovisi o pitanju važnom za jedinstvenu primjenu prava, sud će, nakon održavanja pripremnog ročišta i sjednice sudskog odjela, dostaviti prijedlog za rješenje pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava sa spisom predmeta Vrhovnom sudu Republike Hrvatske radi zauzimanja pravnog shvaćanja o tom pitanju. Taj prijedlog će se odmah objaviti na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova.

Od objave prijedloga iz stavka 1. ovoga članka do objave okončanja oglednog postupka stranke u oglednom postupku ne mogu slobodno raspolagati zahtjevom u odnosu na koji je podnesen prijedlog za rješenje pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava.

Od objave prijedloga iz stavka 1. ovoga članka do objave okončanja oglednog postupka zastaje zastarijevanje prava na podnošenje zahtjeva u odnosu na koji je podnesen prijedlog za rješenje pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava, u pravnim stvarima u kojima odluka ovisi o rješavanju istog pravnog pitanja.

Članak 502.l (NN 70/19)

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske će nakon primitka prijedloga za rješenje pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava bez odgode zatražiti od predsjednika svih prvostupanijskih

sudova da ga obavijeste o tome jesu li i u kojem broju pred njihovim sudovima pokrenuti takvi sporovi.

Predsjednici prvostupanjskih sudova dužni su podatke iz stavka 1. ovoga članka dostaviti predsjedniku Vrhovnog suda Republike Hrvatske u roku od 15 dana.

Članak 502.lj (NN 70/19)

U prijedlogu prvostupanjski sud mora određeno naznačiti pravno pitanje o kojemu predlaže zauzimanje pravnog shvaćanja Vrhovnog suda Republike Hrvatske te određeno izložiti razloge zbog kojih smatra da je ono važno u smislu odredbe članka 385.a stavka 1. ovoga Zakona.

O dopuštenosti prijedloga za rješenje pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava odlučuje vijeće od pet sudaca Vrhovnog suda Republike Hrvatske rješenjem u roku od 30 dana od isteka roka iz članka 502.1 stavka 2. ovoga Zakona.

U odluci kojom se prijedlog odbija dovoljno je da se Vrhovni sud Republike Hrvatske pozove na nedostatak pretpostavki za podnošenje prijedloga. Rješenje o odbijanju prijedloga će odmah objaviti na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova. Prvostupanjski sud će nakon objave tog rješenja nastaviti postupak po odredbama koje se na njega inače primjenjuju.

U odluci kojom se dopušta prijedlog Vrhovni sud Republike Hrvatske navodi u kojem dijelu i u odnosu na koje određeno pravno pitanje dopušta zauzimanje pravnog shvaćanja. Rješenje kojim dopušta prijedlog će odmah objaviti na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova.

Protiv rješenja povodom prijedloga pravni lijek nije dopušten.

Članak 502.m (NN 70/19)

O pitanju važnom za jedinstvenu primjenu prava odlučuje vijeće od pet sudaca Vrhovnog suda Republike Hrvatske rješenjem u roku od 90 dana od dana objave rješenja kojim je dopušten prijedlog. Rješenje će se odmah objaviti na mrežnoj stranici e-oglasna ploča sudova.

Članak 502.n (NN 70/19)

Nakon donošenja pravnog shvaćanja Vrhovnog suda Republike Hrvatske sud će u nastavljenim postupcima biti vezan tim pravnim shvaćanjem.

U nastavljenim postupcima stranke će već u rješenju o nastavku postupka biti obaviještene o zauzetom pravnom shvaćanju.

Nastavljeni se postupak u pojedinim postupcima u kojima odluka ovisi o rješavanju istog pravnog pitanja provodi po odredbama koje se na njega inače primjenjuju.

U nastavljenim postupcima sudovi će nastojati da stranke nagodbom ili na drugi nesporni način dovrše postupak.

U postupcima koji ovise o istom pravnom pitanju sud će o troškovima postupka odlučiti po slobodnoj ocjeni, uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja, osobito okolnost da su pojedine od stranaka imale razloga pokrenuti spor zbog neizvjesnosti pravnog pitanja o kojemu je ovisilo njegovo rješenje te postupanje stranaka nakon što su obaviještene o zauzetom pravnom shvaćanju.

DIO ČETVRTI EUROPSKI PARNIČNI POSTUPCI

Glava trideset treća POSEBNE ODREDBE O OSTVARIVANJU PRAVOSUDNE

SURADNJE U EUROPSKOJ UNIJI

Posebne odredbe o dostavi prema Uredbi (EU) br. 1393/2007 Europskoga parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi sudskih i izvansudskih isprava u građanskim i trgovačkim predmetima u državama članicama (»dostava isprava«) i o ukidanju Uredbe vijeća (EZ) Vijeća br. 1348/2000 (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1393/2007.)

Članak 507.a (NN 84/08)

U smislu ovoga odjeljka:

1. izraz »otpremno mjesto« znači službene osobe, tijela ili druge osobe koje su ovlaštene za otpremu sudskih ili izvansudskih pismena koje treba dostaviti u drugoj državi članici,
2. izraz »prijamno mjesto« znači službenu osobu, tijelo ili druge osobe koje su nadležne za preuzimanje sudskih ili izvansudskih pismena iz neke druge države članice (članak 2. Uredbe br. 1393/2007.).

Članak 507.b (NN 84/08)

Dostava pismena prema odredbi članka 13. stavka 1. Uredbe br. 1393/2007. koju treba obaviti u Republici Hrvatskoj dopuštena je samo ako je adresat kojemu se treba obaviti državljanin države članice otpreme pismena.

Članak 507.c (NN 84/08)

Dostava pismena prema odredbi članka 14. Uredbe br. 1393/2007. dokazuje se povratnicom ili jednakovrijednom ispravom.

Ispravu koju prijamno mjesto u Republici Hrvatskoj treba dostaviti ili predati radi dostave u smislu odredbe članka 7. stavka 1. Uredbe br. 1393/2007. može se dostaviti i preporučenom pošiljkom s povratnicom.

Članak 507.ć (NN 84/08, 70/19)

Za dostavu u inozemstvo kao hrvatska otpremna mjesta u smislu odredbe članka 2. stavka 1. Uredbe br. 1393/2007. nadležni su:

1. za sudska pismena sud koji treba obaviti dostavu,
2. za izvansudske isprave općinski sud na čijem području ima prebivalište ili uobičajeno boravište, odnosno sjedište tijelo ili osoba koja traži dostavu u inozemstvo,
3. za pismena koja su potvrdili ili izdali javni bilježnici općinski sud na čijem području je njihovo sjedište.

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske može za obavljanje poslova iz stavka 1. točke 2. i 3. ovoga članka ovlastiti samo jedan ili samo neki od općinskih sudova s područja jednog ili više županijskih sudova.

Za dostavu u Republici Hrvatskoj, hrvatsko prijamno mjesto u smislu odredbe članka 2. stavka 2. Uredbe br. 1393/2007. je općinski sud na čijem području se pismena trebaju dostaviti.

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske može za obavljanje poslova iz stavka 3. ovoga članka ovlastiti samo jedan ili samo neki od općinskih sudova s područja jednog ili više županijskih sudova.

Središnje mjesto u Republici Hrvatskoj u smislu odredbe članka 3. Uredbe br. 1393/2007. je ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

Članak 507.č (NN **84/08**, **70/19**)

U smislu odredbe članka 15. stavka 1. Uredbe br. 1393/2007. i na zahtjev osobe koja je zainteresirana za ishod nekog sudskog postupka, dopuštena je dostava u Republici Hrvatskoj izravno putem nadležnog javnog bilježnika.

Javni bilježnik nije dužan obaviti dostavu ako mu nisu predujmljeni troškovi poduzimanja te radnje.

Kad javni bilježnik obavlja dostavu sukladno odredbi stavka 1. postupat će sukladno odredbama Zakona o javnom bilježništvu koje se odnose na priopćenje izjava.

Izvođenje dokaza prema Uredbi (EZ) br. 1206/2001 Vijeća od 28. svibnja 2001. o suradnji između sudova država članica u području izvođenja dokaza u građanskim i trgovačkim predmetima (u daljnjem tekstu: Uredba 1206/2001.)

Članak 507.d (NN **84/08**)

Kad se izvođenje dokaza treba obaviti prema Uredbi br. 1206/2001, sud može:

1. zatražiti izvođenje dokaza neposredno od nadležnog suda u drugoj državi članici ili
2. u skladu s pretpostavkama iz članka 17. Uredbe br. 1206/2001 zatražiti neposredno izvođenje dokaza u drugoj državi članici.

Članak 507.e (NN **84/08**)

Sudac pojedinac ili ovlaštenu član vijeća hrvatskoga suda koji zahtijeva izvođenje dokaza može, u slučajevima na koje se primjenjuje Uredba br. 1206/2001. i u skladu s tom Uredbom, biti nazočan i sudjelovati u izvođenju dokaza putem zamoljenoga stranog suda. Stranke, njihovi zastupnici kao i vještaci mogu pri tome sudjelovati u opsegu u kojem bi u postupku pred hrvatskim sudom mogli sudjelovati u izvođenju dokaza.

Sudac pojedinac ili ovlaštenu član vijeća hrvatskoga suda te vještaci koje je hrvatski sud na to ovlastio mogu neposredno izvoditi dokaze u inozemstvu prema odredbi članka 17. stavka 2. Uredbe br. 1206/2001.

Članak 507.f (NN **84/08**)

Za izvođenje dokaza u Republici Hrvatskoj kao zamoljeni sud u smislu odredbe članka 2. stavka 1. Uredbe br. 1206/2001 nadležan je općinski sud na čijem se području procesna radnja treba provesti.

Predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske može za obavljanje izvođenja dokaza u smislu odredbe stavka 1. ovoga članka ovlastiti samo jedan ili samo neke od općinskih sudova s područja jednog ili više županijskih sudova.

Članak 507.g (NN **84/08**)

Zamolnice iz inozemstva za izvođenje dokaza kao i obavijesti prema Uredbi br. 1206/2001 moraju biti sastavljene na hrvatskom jeziku ili uz njih mora biti priložen prijevod na hrvatski jezik.

Članak 507.h (NN **84/08**)

Središnje mjesto u Republici Hrvatskoj u smislu odredbe članka 3. Uredbe 1206/2001. je Ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

Posebne odredbe o postupku u povodu europskog postupka za izdavanje platnoga naloga prema Uredbi (EZ) br. 1896/2006. Europskoga parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uvođenju Europskog postupka za izdavanje platnoga naloga (Sl. L. EU br. L 399) (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1896/2006.)

Članak 507.i (NN **84/08**, **70/19**)

Za odlučivanje o zahtjevima za izdavanje i preispitivanje, kao i za davanje potvrde o ovršnosti europskoga platnog naloga prema Uredbi br. 1896/2006. nadležan je općinski, odnosno trgovački sud ako se radi o predmetima iz stvarne nadležnosti trgovačkih sudova, prema prebivalištu ili uobičajenom boravištu, odnosno sjedištu tuženika.

Članak 507.j (NN **84/08**)

Zahtjev za izdavanje europskog platnog naloga i prigovor protiv toga naloga moraju biti dostavljeni samo u strojno čitljivom obliku, ako sud bude smatrao da je to prikladno za strojnu obradu tih akata.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa uredit će posebnim pravilnikom način podnošenja zahtjeva za izdavanje europskoga platnog naloga odnosno prigovora protiv tog naloga, u kojem pravilniku će se utvrditi i početak njegove primjene.

Članak 507.k (NN **84/08, 70/19**)

Ako europski platni nalog treba dostaviti u Republici Hrvatskoj, dostava će se obaviti po odredbama ovog Zakona o dostavi po službenoj dužnosti.

Ako europski platni nalog treba dostaviti u nekoj drugoj državi članici Europske unije, dostava će se obaviti prema odredbama Uredbe br. 1393/2007. uz odgovarajuću primjenu odredaba članka 507.a do 507.č ovoga Zakona.

Članak 507.l (NN **84/08, 70/19**)

Ako tuženik podnese prigovor protiv europskoga platnog naloga u smislu odredbe članka 16. Uredbe br. 1896/2006, daljnji postupak će se provesti po pravilima europskog postupka za sporove male vrijednosti utvrđenog u Uredbi br. 861/2007., ako su primjenjiva, a ako nisu, po odredbama ovoga Zakona o postupku u povodu prigovora protiv platnoga naloga (članak 445.a, članci 451. do 456.), uz uvažavanje odredaba članka 17. Uredbe br. 1896/2006.

Članak 507.lj (NN **84/08**)

O zahtjevu za preispitivanje europskoga platnog naloga prema članku 20. stavku 1. ili 2. Uredbe br. 1896/2006. odlučuje se rješenjem, protiv kojeg nije dopuštena žalba.

Tuženik je dužan učiniti vjerojatnim činjenice na kojima temelji svoj prijedlog da se ukine europski platni nalog.

Ako sud utvrdi da je europski platni nalog ništetan, obustavit će postupak prema Uredbi br. 1896/2006, dok će se daljnji postupak provesti prema odredbama ovoga Zakona.

Nije dopušteno tražiti povrat u prijašnje stanje prema odredbama ovoga Zakona (članak 117. do 122.a) zbog propuštanja roka iz članka 16. stavka 2. Uredbe br. 1896/2006.

Članak 507.m (NN **84/08, 70/19**)

Ovršni europski platni nalog (članak 18. i 19. Uredbe br. 1896/2006.) koji je izdao neki drugi sud na području Europske unije ovršna je isprava na temelju koje se u Republici Hrvatskoj ovrha može tražiti kao na temelju ovršne odluke hrvatskoga suda.

Ako je, prema odredbi članka 21. stavka 2. točke b) Uredbe br. 1896/2006, vjerovnik dužan priložiti prijevod europskoga platnoga naloga, taj prijevod treba biti na hrvatskom jeziku i ovjeren od osobe koja je za to ovlaštena u jednoj od država članica.

Članak 507.n (NN **84/08, 70/19**)

Ako se zatraži preispitivanje europskoga platnog naloga koji je izdan u Republici Hrvatskoj prema odredbama članka 20. Uredbe br. 1896/2006., sud koji odlučuje o tom zahtjevu može odgoditi ovrhu uz odgovarajuću primjenu pravila ovršnog postupka o odgodi ovrhe na prijedlog ovršenika.

Žalba protiv rješenja o ovrsi zbog razloga koji se tiču tražbine utvrđene u europskom platnom nalogu dopuštena je samo ako su ti razlozi nastali nakon dostave toga naloga i ako se više nisu mogli iznijeti u prigovoru prema članku 16. Uredbe br. 1896/2006.

Članak 507.nj (NN **84/08**)

O zahtjevima za uskratu ovrhe prema odredbi članka 22. stavka 1. Uredbe br. 1896/2006. odlučuje rješenjem općinski sud kao ovršni sud. Mjesna nadležnost suda utvrđuje se prema pravilima o mjesnoj nadležnosti suda u ovršnom postupku.

O obustavi ovrhe i o ukidanju provedenih ovršnih radnji u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka sud odlučuje uz odgovarajuću primjenu odredaba o ovršnom postupku.

O odgodi ili ograničenju ovrhe prema odredbama članka 23. Uredbe br. 1896/2006. sud iz stavka 1. ovoga članka odlučuje rješenjem protiv kojega posebna žalba nije dopuštena. Rješenje ostaje na snazi do okončanja postupaka koje je stranka pokrenula u smislu odredaba članka 23. Uredbe, odnosno do drukčije odluke suda donesene u povodu prijedloga bilo koje od stranaka.

Europski postupak za sporove male vrijednosti prema Uredbi (EZ) br. 861/2007. Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti (u daljnjem tekstu: Uredba br. 861/2007.)

Članak 507.o (NN **84/08**)

Obrasci prema Uredbi br. 861/2007. i drugi zahtjevi ili očitovanja mogu biti podneseni kao podnesci, telefaksom ili elektroničkim putem.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa uredit će posebnim pravilnikom način podnošenja akata iz stavka 1. ovoga članka telefaksom ili elektroničkim putem, u kojem će se pravilniku odrediti i početak njegove primjene.

U slučajevima iz članka 4. stavka 3. Uredbe br. 861/2007, na postupak koji će se provesti u povodu tužbe neće se primjenjivati odredbe te Uredbe.

Članak 507.p (NN **84/08**)

Rok za očitovanje o uskrati primitka prema članku 6. stavku 3. Uredbe br. 861/2007. je osam dana. Rok se ne može produžiti i počinje teći od dana dostave podneska. Primatelj će se poučiti o posljedicama popuštanja roka.

Članak 507.r (NN **84/08**)

Protutužba koja nije podnesena u skladu s odredbama Uredbe br. 861/2007. odbacit će se, osim u slučaju iz članka 5. stavka 7. reč. 1. te Uredbe.

U slučaju iz članka 5. stavka 7. reč. 1. Uredbe br. 861/2007. na postupak u povodu tužbe i protutužbe neće se primijeniti odredbe te Uredbe. Postupak će se nastaviti prema odredbama ovoga Zakona prema stanju u kojem se nalazi u vrijeme podnošenja protutužbe.

Članak 507.s (NN **84/08**)

Presuda se ne objavljuje.

Objava presude se nadomještava dostavom.

Protiv presude dopuštena je žalba prema odredbama ovoga Zakona o žalbi u sporovima male vrijednosti (članak 467.).

Članak 507.š (NN **84/08**)

Ako tuženik učini vjerojatnim postojanje pretpostavki za preispitivanje presude donesene u europskom postupku male vrijednosti predviđenih odredbama članka 18. stavka 1. Uredbe br. 861/2007., sud će rješenjem utvrditi ništetnost te presude i vratiti postupak u stanje u kojem se nalazio prije donošenja presude.

Članak 507.t (NN **84/08**)

Žalba protiv presude donesene u Republici Hrvatskoj u europskom postupku male vrijednosti ne odgađa ovrhu.

O zahtjevima za ograničenje ovrhe prema članku 15. stavku 2. u vezi sa člankom 23. Uredbe br. 861/2007. odlučuje sud koji je odredio ovrhu, a nakon početka provedbe ovrhe, sud koji je provodi.

Članak 507.u (NN **84/08**)

Potvrdu iz članka 20. stavka 2. Uredbe br. 861/2007. izdaje sud koji je donio presudu.

Prije izdavanja potvrde treba saslušati protivnu stranku.

Ako zahtjev za izdavanje potvrde treba odbaciti, primijenit će se na odgovarajući način propisi o pobijanju potvrde o ovršnosti.

Članak 507.v (NN **84/08**)

Ovrha na temelju ovršne isprave koja potječe iz europskog postupka male vrijednosti provedenog u nekoj drugoj državi članici Europske unije može se odrediti i provesti iako ta isprava nema potvrdu o ovršnosti.

Članak 507.z (NN **84/08**)

Ako je vjerovnik prema članku 21. stavku 2. točki b) Uredbe br. 861/2007. dužan priložiti prijevod, taj prijevod mora biti na hrvatskom jeziku, potvrđen od strane osobe koja je za to ovlaštena u jednoj od država članica Europske unije.

Članak 507.ž (NN **84/08**)

O zahtjevima prema članku 22. Uredbe br. 861/2007. odlučuje rješenjem općinski sud kao ovršni sud. Mjesna nadležnost suda utvrđuje se prema pravilima o mjesnoj nadležnosti suda u ovršnom postupku.

O obustavi ovrhe i ukidanju provedenih ovršnih radnji u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka, sud odlučuje uz odgovarajuću primjenu odredaba ovršnog postupka.

O odgodi ili ograničenju ovrhe prema odredbama članka 23. Uredbe br. 861/2007. sud odlučuje rješenjem protiv kojega posebna žalba nije dopuštena. Rješenje ostaje na snazi do okončanja postupaka koje je stranka pokrenula u smislu odredaba članka 23. Uredbe br. 861/2007, odnosno do drukčije odluke suda donesene u povodu prijedloga bilo koje od stranaka.

DIO PETI PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 508.

Ako je prije stupanja na snagu ovog Zakona donesena prvostupanjska presuda ili rješenje kojim se postupak pred prvostupanjskim sudom završava, daljnji postupak provest će se prema dosadašnjim propisima.

Ako nakon stupanja na snagu ovog Zakona bude ukinuta prvostupanjska odluka iz stavka 1. ovog članka, daljnji postupak provest će se prema ovom Zakonu.

O zahtjevu za zaštitu zakonitosti koji je do dana stupanja na snagu ovog Zakona podignut pred nadležnim sudom prema dosadašnjim propisima rješavat će se prema tim propisima.

Članak 509.

Na dan stupanja na snagu ovog Zakona prestaju važiti:

- 1) Zakon o parničnom postupku (»Službeni list FNRJ«, br. 4/57. i 52/61. i »Službeni list SFRJ«, br. 12/65., 1/71., 23/72. i 6/74.);
- 2) Zakon o rješavanju sporova i međusobnih poslovnih odnosa organizacija udruženog rada pred stalnim izbranim sudovima (»Službeni list SFRJ«, br. 22/73.);
- 3) Odredbe čl. 40. do 45. Zakona o Saveznom sudu (»Službeni list SFRJ«, br. 21/74.).

Odredbe Zakona o parničnom postupku o stvarnoj nadležnosti i o postupku u bračnim sporovima i sporovima o utvrđivanju i osporavanju očinstva važe, prema čl. 154. i 15. stavku 2. Ustavnog zakona o provođenju Ustava SFRJ, do dana određenog republičkim zakonom.

Članak 510.

Do donošenja ovog zakona o izvršnom postupku, u pogledu nadležnosti suda za odlučivanje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti nadležnost javnog tužitelja protiv pravomoćnih odluka sudova donesenih u izvršnom postupku, uvjeta za podnošenje zahtjeva i postupka na odgovarajući će se način primjenjivati odredbe ovog Zakona (čl. 401. do 415.).

Članak 511.

Odredbe članka 468. ovog Zakona primjenjivat će se od dana određenog republičkim zakonom.

Članak 512.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. srpnja 1977.

Prijelazne i završne odredbe iz NN 25/13

Članak 98.x

Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će odluku o ispunjavanju uvjeta za isticanje presude na e-oglasnoj ploči sudova u skladu s odredbama ovoga Zakona, kad se za to ispune uvjeti na pojedinom sudu.

Do donošenja odluke iz stavka 1. ovoga članka sud će stranci koja je bila uredno obaviještena o ročištu na kojem se presuda objavljuje dostaviti presudu prema odredbama ovoga Zakona o dostavi pismena.

Članak 99.

Pravilnik iz članka 492.a stavka 5. i članka 492.b stavka 8. Zakona dodanih člankom 93. ovoga Zakona ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 100.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti odredba članka 266.a Obiteljskog zakona (»Narodne novine«, br. 116/03., 17/04., 136/04., 107/07., 57/11. i 61/11.).

Članak 101.x

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona u Ovršnom zakonu (»Narodne novine«, br. 112/12.) u članku 26. stavku 1. brojka: »1.000,00« zamjenjuje se brojkom: »5.000,00«, a brojka: »5.000,00« brojkom: »10.000,00«.

Članak 102.

Postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se primjenom odredbi Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine«, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11. i 148/11.).

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, odredbe članka 1., članka 2., članka 6., članka 10. do članka 17., članka 19., članka 21. do 30., članka 35. do 38., članka 41. do članka 50., članka 52., članka 53., članka 57., članka 61., članka 71., članka 73. do članka 79., članka 81., članka 82., članka 93., članka 95., članka 96. stavka 1. i 2., članka 97., članka 98. i članka 101. ovoga Zakona primjenjivat će se na postupke pokrenute prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 9., članka 80. i članka 84. ovoga Zakona primjenjivat će se na postupke u kojima na dan stupanja na snagu ovoga Zakona nije donesena prvostupanjska odluka.

Članak 103.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. travnja 2013.

Prijelazne i završne odredbe iz NN 117/03

Članak 281.

U cijelom tekstu Zakona, riječ: »član« zamjenjuje se riječju: »članak«, riječ: »krivično« zamjenjuje se riječju: »kazнено«, riječ: »porodično« zamjenjuje se riječju: »obiteljsko«, riječ: »takse« zamjenjuje se riječju: »pristojbe«, sve u odgovarajućem padežu.

Članak 282.

Na parnične postupke pokrenute do stupanja na snagu ovoga Zakona primjenjivat će se odredbe ovoga Zakona, osim kada je ovim Zakonom drugačije određeno.

Članak 283.

Postupak koji je na dan stupanja na snagu ovoga Zakona bio pokrenut pred sudom koji je bio stvarno nadležan po propisima koji su do tada bili na snazi nastavit će se pred tim sudom.

Članak 284.

Odredbe članka 18., 21., 22., 30., 45., 46., 76., 77., 145., 146., 147., 157., 180., 182., 251., 252., 269., 270., 271., 273., 275., 276., 278., 279. i 280. ovoga Zakona primjenjivat će se samo na postupke u kojima je nakon stupanja na snagu ovoga Zakona podnesena tužba, prijedlog za izdavanje platnog naloga ili prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave.

Odredbe članka 23. ovoga Zakona primjenjivat će se na pravne lijekove koji su u drugostupanjskom odnosno revizijskom sudu primljeni nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredba članka 59. ovoga Zakona primjenjivat će se ako je poziv stranci dostavljen nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 108. ovoga Zakona primjenjivat će se samo na postupke u kojima je razlog za prekid postupka nastao nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 195., 197., 198., 205., 208., 219., 220., 222., 223., 224., 225., 226., 227., 228., 229., 230., 231., 232., 233., 234., 236., 237., 238., 239., 240., 241., 242., 243., 244., 245., 246., 248., 249., 250. i 266. ovoga Zakona primjenjivat će se samo na postupke u kojima je glavna rasprava pred prvostupanjskim sudom zaključena nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 54. ovoga Zakona primjenjivat će se samo na podneske predane sudu nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 285.

U sudskim postupcima u kojima se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku zahtjev za zaštitu zakonitosti ne može se izjaviti ako je postupak pred prvostupanjskim sudom okončan nakon stupanja na snagu ovoga Zakona.

U postupcima iz stavka 1. ovoga članka može se podnijeti revizija iz članka 382. stavka 2. (članak 219. ovoga Zakona).

SUDSKA PRAKSA:, Rješenje, Rješenje

Članak 286.

U Zakonu o sudovima (»Narodne novine«, broj 3/94., 100/96., 115/97., 131/97., 129/00., 67/01. i 5/02.) u članku 19. točki 2. riječi: »pravni osoba« brišu se.

Članak 287.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. prosinca 2003.

Prijelazne i završne odredbe iz NN 84/08

Članak 50.

U cijelom tekstu Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine«, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05. i 2/07.) riječi: »starateljstvo« i »tijelo starateljstva« u određenim padežima zamjenjuju se riječima: »skrbništvo«, odnosno »centar za socijalnu skrb« u odgovarajućim padežima.

Članak 51.

Ministar nadležan za unutarnje poslove donijet će pravilnik iz članka 143.a ovog Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će pravilnike iz članka 505.a stavka 2. i članka 506. stavka 2. ovoga Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu odredaba članka 49. ovoga Zakona.

Članak 52.

Ovaj Zakon će se primjenjivati na sve postupke koji budu u tijeku na dan njegova stupanja na snagu, ako odredbama ovoga članka nije drugačije određeno.

Odredbe članka 2., članka 19., članka 39., članka 44., članka 46., članka 47. i članka 48. ovoga Zakona neće se primjenjivati na postupke pokrenute prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredba članka 28. ovoga Zakona neće se primjenjivati na postupke u kojima je donijeta prvostupanjska presuda prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 29. do 37., članka 40. i članka 46. ovoga Zakona neće se primjenjivati na postupke u kojima je donijeta drugostupanjska presuda prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 53.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. listopada 2008. osim odredbe članka 49. koja stupa na snagu na dan prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Prijelazne i završne odredbe iz NN 57/11

Članak 50.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa, na prijedlog predsjednika suda, donijet će odluku o ispunjavanju uvjeta za korištenje tonskog snimanja ročišta u skladu s odredbama ovoga Zakona, kad se za to ispune uvjeti na pojedinom sudu.

Članak 51.

U Zakonu o sudovima (»Narodne novine«, br. 150/05., 16/07., 113/08., 153/09., 116/10. i 27/11.) u članku 10. dodaje se stavak 6. koji glasi:

»(6) Odluka o materijalnim troškovima iz ovoga članka donijet će se zajedno s odlukom o troškovima postupka.«.

Članak 52.

U Obiteljskom zakonu (»Narodne novine«, br. 116/03., 17/04., 136/04. i 107/07.) iza članka 266. dodaje se članak 266.a koji glasi:

»Članak 266.a

U parničnim postupcima iz ovoga Zakona prvostupanjska se odluka u povodu žalbe može ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje najviše jedanput.

Ako drugostupanjski sud nađe da bi prvostupanjsku presudu trebalo ukinuti i nakon što je ona bila već jedanput ukinuta u povodu žalbe i predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, drugostupanjski će sud sam provesti postupak uz odgovarajuću primjenu odredaba o postupku pred prvostupanjskim sudom radi otklanjanja nedostataka zbog koji bi prvostupanjsku odluku trebalo ponovno ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka odredbe članka 373.a do 373.c Zakona o parničnom postupku primjenjuju se na odgovarajući način.

U slučaju iz stavka 2. ovoga članka revizija iz članka 382. stavka 1. Zakona o parničnom postupku je uvijek dopuštena.«.

Članak 53.

Ovaj Zakon će se primjenjivati na sve postupke koji budu u tijeku na dan njegova stupanja na snagu, ako odredbama ovoga članka nije drugačije određeno.

Odredbe članka 7., 8., 9. i članka 10. stavka 1. i 11. ovoga Zakona neće se primjenjivati na postupke pokrenute prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 44., članka 48. u dijelu kojim se dodaje članak 497.b i članka 52. ovoga Zakona primjenjuju se na postupke u kojima na dan stupanja ovoga Zakona nije donesena prvostupanjska odluka.

Odredbe članka 29. do 42. i članka 47. ovoga Zakona neće se primjenjivati na postupke u kojima je drugostupanjska odluka donesena prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 54.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim odredbi članka 14., članka 29. u dijelu koji se odnosi na Europski sud i članka 49. koje stupaju na snagu na dan prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Prijelazne i završne odredbe iz NN 25/13

Članak 98.x

Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će odluku o ispunjavanju uvjeta za isticanje presude na e-oglasnoj ploči sudova u skladu s odredbama ovoga Zakona, kad se za to ispune uvjeti na pojedinom sudu.

Do donošenja odluke iz stavka 1. ovoga članka sud će stranci koja je bila uredno obaviještena o ročištu na kojem se presuda objavljuje dostaviti presudu prema odredbama ovoga Zakona o dostavi pismena.

Članak 99.

Pravilnik iz članka 492.a stavka 5. i članka 492.b stavka 8. Zakona dodanih člankom 93. ovoga Zakona ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 100.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaje važiti odredba članka 266.a Obiteljskog zakona (»Narodne novine«, br. 116/03., 17/04., 136/04., 107/07., 57/11. i 61/11.).

Članak 101.x

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona u Ovršnom zakonu (»Narodne novine«, br. 112/12.) u članku 26. stavku 1. brojka: »1.000,00« zamjenjuje se brojkom: »5.000,00«, a brojka: »5.000,00« brojkom: »10.000,00«.

Članak 102.

Postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se primjenom odredbi Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine«, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11. i 148/11.).

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, odredbe članka 1., članka 2., članka 6., članka 10. do članka 17., članka 19., članka 21. do 30., članka 35. do 38., članka 41. do članka 50., članka 52., članka 53., članka 57., članka 61., članka 71., članka 73. do članka 79., članka 81., članka 82., članka 93., članka 95., članka 96. stavka 1. i 2., članka 97., članka 98. i članka 101. ovoga Zakona primjenjivat će se na postupke pokrenute prije stupanja na snagu ovoga Zakona.

Odredbe članka 9., članka 80. i članka 84. ovoga Zakona primjenjivat će se na postupke u kojima na dan stupanja na snagu ovoga Zakona nije donesena prvostupanjska odluka.

Članak 103.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. travnja 2013.

Prijelazne i završne odredbe iz NN 70/19

Članak 116.

Odredba članka 295. stavka 2. Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine«, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13. i 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) primjenjivat će se i na postupke koji su pokrenuti prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine«, br. 25/13.).

Članak 117.

Postupci pokrenuti prije stupanja na snagu ovoga Zakona dovršit će se primjenom odredbi Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine«, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13. i 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, odredbe članka 2., članaka 8. i 9., članaka 11. i 12., članaka 15., 16. i 17., članka 19., članka 25., članaka 35. do 39., članka 53., članaka 55. i 56., članaka 58. i 59., članaka 65. i 66., članaka 94. i 95. te članka 104. ovoga Zakona primjenjivat će se

i na sve postupke u tijeku, a članak 41. stavak 2. točka 3. i članak 108. ovoga Zakona primjenjivati će se i na sve postupke u tijeku u kojima do stupanja na snagu ovoga Zakona nije održano pripremno ročište ili je održano pripremno ročište, ali nije zaključen prethodni postupak.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, odredbe članaka 28. do 31. te članka 97. ovoga Zakona primjenjivat će se i na sve postupke u tijeku u kojima do stupanja na snagu ovoga Zakona nije donesena prvostupanjska odluka.

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, odredbe ovoga Zakona o reviziji primjenjivati će se i na sve postupke u tijeku u kojima do stupanja na snagu ovoga Zakona nije donesena drugostupanjska odluka.

Članak 118.

Obvezna elektronička komunikacija općinskih sudova s državnim tijelima, državnim odvjetništvom, odvjetnicima, javnim bilježnicima, sudskim vještacima, sudskim procjeniteljima, sudskim tumačima, stečajnim upraviteljima, povjerenicima te pravnim osobama primjenjivat će se i na sve postupke u tijeku kada ministar nadležan za poslove pravosuđa donese odluku o ispunjavanju uvjeta za elektroničku komunikaciju za općinske sudove, a nakon što se za to ispune uvjeti na svim općinskim sudovima.

Obvezna elektronička komunikacija sudova i pravnih osoba primjenjivat će se i na sve postupke u tijeku kada ministar nadležan za poslove pravosuđa donese odluku o ispunjavanju uvjeta za elektroničku komunikaciju.

Sve pravne osobe dužne su u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona zatražiti pristup informacijskom sustavu elektroničke komunikacije sa sudovima putem ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa.

Dok se ne ispune uvjeti za elektroničku komunikaciju, obveznim sudionicima elektroničke komunikacije s općinskim sudovima (stavak 1. ovoga članka) i pravnim osobama (stavak 3. ovoga članka) dostava se obavlja po pravilima Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine«, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13. i 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

Članak 119.

Postupke u kojima, u trenutku stupanja na snagu ovoga Zakona, postoji pravomoćno rješenje o prekidu zbog razloga navedenog u članku 212. točki 4. Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine«, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13. i 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) sud može nastaviti i istodobno obustaviti ako pravni sljednik pravne osobe ne preuzme postupak ili protivna strana ne predloži da ga sud pozove da to učini u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovoga Zakona.

Na postupke u kojima do stupanja na snagu ovoga Zakona nije doneseno pravomoćno rješenje o prekidu zbog razloga navedenog u članku 212. točki 4. Zakona o parničnom postupku (»Narodne novine«, br. 53/91., 91/92., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 2/07., 84/08., 96/08., 123/08., 57/11., 148/11. – pročišćeni tekst, 25/13. i 89/14. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) primjenjuje se odredba članka 44. ovoga Zakona.

Odluke iz stavaka 1. i 2. ovoga članka ovlaštene su donijeti i sudski savjetnici.

Članak 120.

Ministar nadležan za poslove pravosuđa donijet će u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona pravilnike iz članaka 11. i 13. ovoga Zakona.

Članak 121.

Ovaj Zakon objavit će se u »Narodnim novinama«, a stupa na snagu 1. rujna 2019.

Copyright: PRAVNIKHR

<https://pravnikhr.com/>

<https://www.facebook.com/PRAVNIKHR>